

SLOVENSKI
R Ó M A R

KOLENDAR

v

poduk in kratek čas

za

NAVADNO LETO

1857.

V LJUBLJANI.

Založil Janez Giontini.

8064

Natisnil J. Rud. Milic v Ljubljani.

SLOVENSKI
R Ó M A R

—
K O L E D A R

v

PODUK IN KRATEK ČAS

Z A

NAVADNO LETO

1857.

—
P E R V I T E Č A J .
—

V L J U B L J A N I .

Založil Janes Giontini.

1944. 96

B 885

D 1. 1. 1940 / 2066

SLOVENSKI RÓMAR

— ❧ sim ❧ —

in hočem biti svojim ljubim

SLOVENCAM.

Romal bom po domači deželi, pa tudi v ptuje bom rad pogledal; obiskoval bom domače božje pota, pa tudi ptujih zanemaril ne bom; govoril bom od domačih reči, pa tudi od ptujih bom rad kej opominil; ozéral se bom posebno na svete — božje reči, pa tudi družih navadnih vsakdanjih zadev zgrešil, — pozabil ne bom.

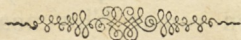
Šel bom po navadi romarjev simtertje od hiše do hiše, od fare do fare, od mesta do mesta, povsod bom imel oči, ušesa in usta od-perte, povsod bom ogledoval, — poslušal, — popraševal — in si vse zapomnil; potem pa, kot pošten in pobožen romar Slovencam to povedal, razkazal in priporočil, kar služi Bogu v čast in hvalo, Slovencam pa v njih dušni in telesni prid, v njih časno srečo in večno zveličanje. — Po navadi romarjev, bom tudi še letos in v prihodnje

marsikako mično podobico svojim prijatlam prinesel. —

Popotvaje po svetu bom v svojo romarsko torbico, jemal tvarino vsake verste, in z nje Slovincam delil to, kar je potrebno, koristno in prijetno, kar jim bo v poduk in kratek čas, — pobožnimu duhu pa ne nasproti.

Želim dolgo dolgo živeti, — nikdar umreti, želim vsako leto poprijeti za romarsko palico in romati po svetu, romati po ljubi slovenski deželi; — če se pa vender zgodi, de me katerikrat kaka nevihta v tihi samoti pri domu zaderžuje in vas katero leto ne obišem, — prosim ne vzemite mi za zeló tacih zaderžkov; koj ko bo mogoče, se hočem zopet na pot podati, in kot priden romar slovenski leto za letam vas ljube Slovence obiskovati.

Ker hočem biti priden in pošten romar, zaupam, de me bote z veseljem pod svojo streho, in v svoje družine sprejemali, zaupam, de me bote sami za ljubo imeli, pa tudi drugim kot pošteniga, pobožniga hišniga prijatla blagovolno priporočevali. — Pridite mi torej vsak po svojim na pomoč, de bom zamogel čverstvo romati, in vam ljubim Slovincam leto za letam, — dolgo in dolgo Slovenski Romar ostati.

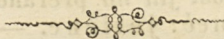
Prerokvanje za vsaki mesec.

- 1) Mesca Prosinca bo dovelj prosa — spodnebja padajočiga, na mernike se ga bo lahko nabralo; imenujejo ga, ker veliko klopoče, — pa malo zda: babje všeno.
- 2) Mesca Svečana bodo sveče dober kup, še zastonj dobiti; bodo pa pri belim dnevu bolj, kot ponoči svetile: sveče ledene.
- 3) Mesca Sušca bo simtertje velika suša, in scer suša v kaštah in kletih, al nar hujši gorje tistimu, v kteriga aržetih bo sušica.
- 4) Mesca Maliga travna bo trava vender le veči in veči prihajala in svojimu mescu ukljub — vender le krepko in visoko rastla; s tem mu bo prav očitno njegovo lažnjivo ime oponašavala.
- 5) Mesca Velikiga travna bo trava že lepa in visoka, ali še visokejši bo hotla svoje glavice nositi, ter lepoto svojiga cvetja ošabno razkazovati vesolnimu svetu; tode travica visoka ino ošabna! zapomni si: „napuh je pred padcam,“ in dolgo terpelo ne bo, de mahoma bodeš ponižana pod ojstro koso.
- 6) Mesca Rožnicveta bo v naši deželi rožna lepota v nar lepšimu cvetju, ali nar žlahniši rože — „rože nebeškiga vertica na zemlji“ — bodo nektere zgubvale že svojo cvetečo lepoto, bodo medlele — vsahnele, ter suha bolehnost jih bo prerano zagrebla v černo zemljo, namreč: jetične. —
- 7) Mesca Maliga serpana naš mali, kmečki pratikar, po stari navadi — drugač govori in drugač kaže; govori mali serpan, — v podobi pa koso kaže; kosa je velik serp, tedaj ta mesec — mesec velkiga serpana.

- 8) Mesca Velkiga serpana kmečki pratikar v drugič že svojo pomoto kaže. Na čelu zapiše Velik serpan, v podobi pa njemu borni kmetič z malim serpam žito žanje. Ljubi moji! bodimo pazljivi in glejmo, kako bo pratikar te pomote za drugo leto popravil?!
- 9) Mesca Kimovca bo kimovcov dovelj, če ne drugod, vsaj v cerkvi; sicer jih bo pa tudi vse leto obilno tistih, ki vedno kimajo: ja, ja, akoravno v sercu drugači mislijo.
- 10) Mesca Kozoperska se bo huda vojska vnela, sakaj Kozopersk bo hotel Kozopersk biti, romar pa mu tega privolil ne bo, vsaj v svojim koledarji ne.
- 11) Mesec Listopad bo simtertje nepokornim otrokam šibopad; naj bi pa bil tudi za odraslene malopridneže naravnost „čversti palcopad.“ —
- 12) Mesca Grudna bo merzlo in ledeno; vender bodo pa ta mesec na terjih nar veči čuda viditi, namreč zlate jabelka, zlati lešniki in orehi, zlate hruške in češplje ino veliko drugih pisanih, čarastih, čudnih reči, clo papirnati Miklavži, češplasti dimnikarji in arovcasti parkeljni; — čez vse to bodo velike vrednosti pozlačene šibe ki bojo tačas v posebnim spoštovanji; le škoda, de na-nje otroci in starši preradi in prenašlo pozabijo! —

Leto 1857 bo navadno leto za letam 1856, in bo prestopno leto v leto 1858; sploh pa še senca ne, — proti dolgi, dolgi večnosti.

J. L.

Prepovedani dnevi,

ob katerih se ne smejo po ces. postav ne igre, ne plesi, ne druge očitne zveseljevanja obhajati.

Pepelnica. — Mariino oznanjenje. — S. veliki teden in velikonoč. — Binkošti. — S. Telo. — Rojstvo M. D. — Vsi svetniki. — 3 zadnji dnevi Adventa. — Sveti dan ali Božič.

Štempelj.

Za zneske do	20 fl.	fl.	— fl.	3 kr.
Čez 20	40	„	—	6 „
„ 40	70	„	—	10 „
„ 70	100	„	—	15 „
„ 100	200	„	—	30 „
„ 200	300	„	—	45 „
„ 300	400	„	1	— „
„ 400	800	„	2	— „
„ 800	1200	„	3	— „
„ 1200	1600	„	4	— „
„ 1600	2000	„	5	— „
„ 2000	2400	„	6	— „
„ 2400	3200	„	8	— „
„ 3200	4000	„	10	— „
„ 4000	4800	„	12	— „
„ 4800	5600	„	14	— „
„ 5600	6400	„	16	— „
„ 6400	7200	„	18	— „
„ 7200	8000	„	20	— „

Kar je čez 8000 fl. je od vsacih 400 fl. en goldinar več odrajtovati; zneski pod 400 fl. se pa pri tem za polne vzamejo.

Znamnja nébesa.

 Oven.
 Junec.
 Dvojčici.
 Rak.

 Lev.
 Devica.
 Tehtnica, vaga.
 Skorpion.

 Strelec.
 Divji kozel.
 Vodnar.
 Ribe.

Znamnja lune.

 Mlaj. | Šip.
 Zadnji krajic. | Pervi krajic.

Letos vladajoči planet je: **Venera.**

Rodopis avstrianske cesarske rodbine.

Cesar avstrianski. **Franc Jožef Pervi**, rojen na Dunaju 18. Avgusta 1830, je prevzel cesarstvo 2. Decembra 1848. Cesarica. **Elizabeta** (Evgenja, Amalia), vojvodinja v Bavarii, rojena v Posenhofen 24. Decembra 1837, poročena 24. Aprila 1854 na Dunaju.

1. Cesaričina *Sofija Friderika Dorotéa Marija Jožefa*, rojena 5. Sušca 1855.
2. Cesaričina *Gizéla*, rojena 12. mal. serpana 1856.

Bratje Nj. Veličanstva cesarja.

1. *Nadvojvoda Ferdinand* (Maksimilian Jožef) rojen v Schönbrunu 6. Julija 1832. — 2. *Nadvojvoda Karl Ljudovik* (Jožef Marija), rojen v Schönbrunu 30. Julija 1833. — 3. *Nadvojvoda Ljudovik* (Jožef Anton Viktor), rojen na Dunaju 15. Maja 1842.

Starši Nj. Veličanstva cesarja.

Franc Karl, rojen na Dunaju 7. Decembra 1802, poročen na Dunaju 4. Novembra 1824 z *Zofijo* (Frideriko Doroteo Vilhelmino), rojena v Monakovim 27. Januarja 1805.

Očetovi bratje in sestre.

a) *Ferdinand Pervi*, rojen na Dunaju 19. Aprila 1793, je postal cesar 2. Marca 1835, se cesarstvu odpovedal 2. Decembra 1848, poročen po prokuraciji v Turinu 12. Februarja 1831 z *Marijo Ano Karolino*, hčerjo *Viktorja Emanuela*, kralja Sardinškega, rojena 19. Septembra 1803.

b) *Marija Klementina* (Franciška Jožefa), gospa zvezdokrižnega reda, roj. 1. Marca 1798, poročena v Schönbrunu 28. Julija 1816 z *Leopoldam* (Jožefom Janezom) kraljičem Sicilianskim, kraljičem Salerneškim, roj. 2. Julija 1790, vdova od 10. Marca 1851.

c) *Marija Ana* (Franc. Terez. Jož. Med.), roj. 8. Junija 1804.

Predstarši cesarjevi.

Franc Pervi (Jožef Karl), rojen v Florencu 12. Febr. 1768, je postal cesar 1. Marca 1792, umerl 2. Marca 1835.

Četerta zaročenka: *Karolina Avgusta*, hei Maksimiliana Jožefa, kralja Bavarskiga, rojena 8. Febr. 1792, poročena po prokuraciji v Monakovim 29. Oktobra 1816, vdova od 2. Marca 1835.

Predstrici sedanjega cesarja in njih mlajši.

1. *Ferdinand* (Jož. Jan. Kerst.), veliki vojvoda Toškanski, roj. 9. Maja 1769, umerl 18. Jun. 1824, poročen 19. Sept. 1790 z *Ljudoviko* (Ano Terezio), hčerjo rajnega Sicilianskega kralja *Ferdinanda I.*, roj. 27. Jul. 1773, umerla 19. Sept. 1802; v drugo 6. Maja 1821 z *Marijo Ano*, kraljično Saksonsko, roj. 27. Apr. 1796. — Sin: *Leopold II.* (Jan. Jož. Franc Ferd. Karl), veliki vojvoda Toškanski, roj. 3. Okt. 1797, poročen z *Marijo Ano*, kraljično Saksonsko, roj. 15. Nov. 1799, umerla 24. Marca 1832;

v drugo 7. Jun. 1833 z *Marijo Antonijo*, kraljično Siciliansko. — Otroci: 1. *Avgusta* roj. 1. Apr. 1825, poročeno 15. Apr. 1844 z *Leopoldam*, kraljičem Bavarskim, roj. 12. Marca 1821. 2. *Marija Isabela*, roj. 21. Maja 1834, poročena 10. Apr. 1850 z *Don Frančiškom di Paolo*, kraljičem Sicilianskim, rojen 13. Avg. 1827. 3. *Ferdinand*, roj. 10. Jun. 1835. 4. *Karl*, roj. 30. Apr. 1839. 5. *Marija Ljudovika*, roj. 31. Okt. 1845. 6. *Ljudovik*, roj. 4. Okt. 1847.

II. *Karl* (Ljudovik Jan. Jož.), roj. 3. Sept. 1771, umrl 30. Apr. 1847. Otroci: 1. *Marija Terezija*, roj. 31. Jul. 1816, poročena 9. Jan. 1837 z *Ferdinandam II.*, kraljem Sicilianskim. — 2. *Albreht*, roj. 3. Avg. 1817, poročen 1. Maja 1844 s *Hildegardo* Bavarsko, roj. 10. Jun. 1825. — Otroci: *Marija Terezija*, roj. 15. Jul. 1845. *Matilda* (Maks. Adalg.), roj. 25. Jan. 1849. — 3. *Karl Ferdinand*, roj. 20. Jul. 1818, poročen na Dunaju 18. Apr. 1854 z nadvojvodinjo *Elizabeto* (Franciško Marijo), roj. 17. Jan. 1831. — 4. *Marija Karolina*, roj. 10. Sept. 1825, poročena z nadvojvodom *Rajnerjem*, roj. 11. Jan. 1827. — 5. *Vilhelm*, roj. 21. Apr. 1827.

III. *Jožef* (Ant. Jan.), roj. 9. Marca 1776, umrl 13. Jan. 1847; njegova vdova *Marija Dorotea*, kraljična Virtemberska, roj. 1. Nov. 1797, poročena 24. Avg. 1719. — Sin družega zakona: *Štefan* (Franc Viktor), roj. 14. Sept. 1817. — Otroci tretjiga zakona: a) *Elizabeta*, roj. 17. Jan. 1831; v drugo poročena 18. Apr. 1854 z nadvojvodom *Karlam Ferdinandam*. b) *Jožef*, roj. 2. Marca 1833. c) *Marija*, roj. 23. Avg. 1836; poročena v Bruselu 22. Avg. 1853 s kraljičem *Leopoldam* (Ljudovikom Filipam), vojvodom Brabanskim, roj. 9. Apr. 1835.

IV. *Janex Kerstnik*, roj. 20. Jan. 1782.

V. *Rajner* (Jož. Jan.), roj. 30. Sept. 1783, umrl 16. Jan. 1853, poročen 28. Maja 1820 z *Marijo Elizabeto*, kraljično Savojo-Karinjansko, roj. 13. Apr. 1800. Otroci: 1. *Adelhajda* (Franciška Marija), roj. 3. Jun. 1822, poročena 12. Apr. 1842 z *Viktorjam Emanuelam*, kraljem Sardinskim, roj. 4. Marca 1820. 2. *Leopold*, roj. 6. Jun. 1823. 3. *Ernst*, roj. 8. Avg. 1824. 4. *Sigmund*, roj. 7. Jan. 1826. 5. *Rajner*, roj. 11. Jan. 1827, poročen 21. Febr. 1852 z *Marijo* (Karolino), hčerjo nadvojvoda *Karola*, roj. 10. Sept. 1825. 6. *Henrik Anton*, roj. 9. Maja 1828.

VI. *Ljudovik* (Jož. Ant.), roj. 13. Dec. 1784.

Mlajši nadvojvoda Ferdinanda, Estenskega vladajočega koléna, brata cesarjevega preddéda.

Franc V., vojvoda Modenski, roj. 1. Jun. 1819, poročen 30. Marca 1842, z *Adalgundo*, kraljično Bavarsko.

Marija Terezia, roj. 14. Jul. 1817, poročena 7. Nov. 1846, z *Henrikam*, grofam Chambordskim, roj. 29. Sept. 1820.

Marija Beatrika, roj. 13. Febr. 1824, poročena 6. Febr. 1847 z *Don Joanam*, kraljičem Španjskim, roj. 15. Maja 1822.

Maksimilian, veliki mojster nemškega reda, roj. 14. Jul. 1782.

Prosinc (Januari) ima 31 dni.

Dan in teden	Godovi	Čt	Spremin lune
Cetertik	1 Novo leto		Dolg. dneva 8 u. 56m.
Petik	2 Makari, pušavnik.		Solnce izh.o.7u.52m.
Sabota	3 Genovefa, devica		zah. pa ob 4. u. 15 m.

Po novim letu. *Ko je bil Herodež umert. Mat. 2.*

Nedelja	4 D Tit, škof		 3. dan 1. ur 3. m. popoldne.
Pondel.	5 Telesfor, papež		
Torik	6 Sv. 3 Kralji		
Sreda	7 Nicat, škof		
Četertik	8 Severin, opat		
Petik	9 Julian, mučenec		
Sabota	10 Nikanor, diakon		

I. po sv. 3 Kraljih. *Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.*

Nedelja	11 D 1 Higin, papež muč.		 10. d. 9. u. 56. m. zjutrej.
Pondel.	12 Ernest, opat		
Torik	13 Hilari, škof, učenik		
Sreda	14 Bogomir, spoznov.		
Četertik	15 Paul, prvi pušavnik		
Petik	16 Marcel, papež, muč.		
Sabota	17 Anton, pušavnik		

II. po sv. 3 Kraljih. *Od ženitnine v Kani Galileji. Jan. 2.*

Nedelja	18 D 2 Imé JEZUS		 18. d. 4. u. 40. m. zjutrej.
Pondel.	19 Kanut, kralj		
Torik	20 Boštjan, mučenec		
Sreda	21 Neža, devica, muč.		
Četertik	22 Vincenci, mučenec		
Petik	23 D. Marije poroka		
Sabota	24 Timotej, škof, muč.		

III. po sv. 3 Kralj. *Jezus ozdravi goboviga in hlapca stotnik. Mat. 8.*

Nedelja	25 D 3 Paula spreobern.		 26. d. 0. u. 15. m. zjutrej.
Pondel.	26 Polikarp, škof, muč.		
Torik	27 Janez Krizost, škof, uč.		
Sreda	28 Pavlin, patriarh Ogl.		
Četertik	29 Franc Salezi, škof		
Petik	30 Martina, devica, muč.		
Sabota	31 Peter Nolask, spozn.		

Svečan (Februari) ima 28 dni.

Dan in teden	Godovi	☾	Spremin lune
--------------	--------	---	--------------

IV. ned. po sv. 3 Kraljih. *Od viharja na morji. Mat. 8.*

Nedelja	1	D 4 Ignaci, škof, muč.		Dolg. dneva 9u. 56m.
Pondel.	2	Svečnica		Solnce izhaja ob 7 u.
Torik	3	Blaž, škof, mučenec		zahaja ob 4 u. 57 m.
Sreda	4	Andrej Korzin, škof		
Četertik	5	Agata, devica, muč.		☾
Petik	6	Rotija, devica, muč.		1. d. 9. ur 10. m.
Sabota	7	Romuald, opat		zvečer.

Septuagezima. *Od delovcov v vinogradu. Mat. 20.*

Nedelja	8	D Janez iz Mate		
Pondel.	9	Apolonia, dev. muč.		
Torik	10	Školastika, devica		☾
Sreda	11	Sedem služabn. M. D.		9. d. 0. u. 42. m.
Četertik	12	Evlalija, devica, muč.		zjutrej.
Petik	13	Katarina Rici, devica		
Sabota	14	Valentin, mašnik, muč.		

Seksagezima. *Od sejarca in semena. Luk. 8.*

Nedelja	15	D Faustin in Jovita		
Pondel.	16	Juliana, devica, muč.		
Torik	17	Silvin, škof		☾
Sreda	18	Prepedigna, mučen.		17. d. 3. ur 9. m.
Četertik	19	Konrad, pušavnik		zjutrej.
Petik	20	Evheri, skof		
Sabota	21	Eleonora, kraljica		

Kvinkvagezima. *Od slepiga poleg pota. Luk. 18.*

Nedelja	22	D Sv. Petra stol		
Pondel.	23	Marjeta iz Kortone		
Torik	24	Matija, apostelj		☾
Sreda	25	† Pepelnica		24 d. 13. ur 24. m.
Četertik	26	Valburga, devica		o poldne.
Petik	27	Aleksander, škof		
Sabota	28	Roman, opat		

Sušec (Marci) ima 31 dni.

Dan in teden	G o d o v i	Ct	Spremin lune
I. ned. v postu. <i>Jezus se je postil 40 dni. Mat. 4.</i>			
Nedelja	1 D 1 Albin, škof		Dolg. dn. 10 ur 56 m.
Pondel.	2 Simplici, papež		Solnce izh. ob 6 ur
Torik	3 Kunigunda, cesarica		zah. pa ob 5 ur 41 m.
Sreda	4 † Kazimir Kvatri		☾
Četertik	5 Albert, kmet		
Petik	6 † Veronika, dekla		3. d. 5. ur 20. m. zjutrej.
Sabota	7 † Tomaž Akvin, učen.		
II. ned. postn. <i>Kvat. Jezus se je spremenil na gori Tabor. Mat. 17.</i>			
Nedelja	8 D 2 Janez od Boga		☉ 10. d. 5. ur 7. m. zvečer.
Pondel.	9 Ciril in Metodi, škofa		
Torik	10 40 mučencov		
Sreda	11 Herakli, mučenec		
Četertik	12 Gregor, papež, učen.		
Petik	13 Modesta, devica		
Sabota	14 Matilda, kraljica		
III. ned. v postu. <i>Brez imena. Jezus hudiča izžene. Luk. 11.</i>			
Nedelja	15 D 3 Seren, mučenec		☉ 18. d. 9. u. 53. m. zvečer.
Pondel.	16 Hilari, Ogl. škof, muč.		
Torik	17 Jedert, devica		
Sreda	18 Eduard, kralj, sredp.		
Četertik	19 Jožef, ženin M. D.		
Petik	20 Joahim, oče Marije D.		
Sabota	21 Benedikt, opat		
IV. ned. v postu. <i>Sredopostna. Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.</i>			
Nedelja	22 D 4 Bazili, mašnik, m.		☉ 25. d. 11. u. 18. m. zvečer. Solnce mrakne popol- noma, nevidno.
Pondel.	23 Evstasi, opat		
Torik	24 Gabriel, nadangelj		
Sreda	25 Oznanjenje D. Marije		
Četertik	26 Emanuel, škof		
Petik	27 Rupert, škof		
Sabota	28 Guntram, kralj		
V. ned. Tiha. <i>Judje hočejo Jezusa kamnjati. Jan. 8.</i>			
Nedelja	29 D 5 Evstazi, mučenec		☉
Pondel.	30 Kvirin, mučenec		
Torik	31 Balbina, devica		

Mali traven (April) ima 30 dni.

Dan in teden	Godovi	Ct	Spremin lune
Sreda	1 Valerik, opat		Dolg. dn. 12 u. 47 m.
Četertik	2 Franc iz Pavle, spozn.		Soln. izh. o. 5 u. 41 m.
Petik	3 Marija 7 žalost		zahaja ob 6 uri 28 m.
Sabota	4 Izidor, škof		t. d. 2 u. 23 m. popol.

Cvetna ned. Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.

Nedelja	5 D 6 Vincenci Fereri		9. d. 10. ur. 18. m. zjutrej.
Pondel.	6 Sikst, papež, muč.		
Torik	7 Hegezip, spoznov.		
Sreda	8 Dionizi, škof		
Četertik	9 V. četertik. Maria Kl.		
Petik	10 V. petik. Apoloni, m.		
Sabota	11 V. sabota. Leon, pap.		

Velika ned. Jezus je od smerti vstal. Mark. 16.

Nedelja	12 D Velikonoč		17. d. 12. u. 49. m. o poldne.
Pondel.	13 Veliki ponedeljk Just.		
Torik	14 Lidvina, devica		
Sreda	15 Anastazia, mučenica		
Četertik	16 Helena, cesarica		
Petik	17 Hermogen, mučenec		
Sabota	18 Benedikt, pastir		

I. ned. po Veliki noči. „Mir vam bodi.“ Jan. 20.

Nedelja	19 D 1 Bela nedel. Drago		24. d. 8. ur 4. m. zjutrej.
Pondel.	20 Foka, vertnar, muč.		
Torik	21 Anzelm, škof		
Sreda	22 Soter in Kaji, šk. m.		
Četertik	23 Adalbert, škof		
Petik	24 Juri, mučenec		
Sabota	25 Marka, evangelist		

II. ned. po Veliki noči. Dober pastir. Jan. 10.

Nedelja	26 D 2 Klet, papež, muč.		
Pondel.	27 Peregrin, spoz.		
Torik	28 Vital, mučenec		
Sreda	29 Peter, mučenec		
Četertik	30 Katarina Sienska, dev.		

Vélíki traven

(Maj) ima 31 dni.

Dan in teden	Godovi	Ct	Spremin lune
Petik	1 Filip in Jakob, apost.		Dlg. d. 14 u. 27 m.
Sabota	2 Atanazi, škof, učenik		
III. ned. po Veliki noči. Še malo in me ne bote viditi. Jan. 16.			
Nedelja	3 D 3 Znajdenje s. križa		Sol. iz. o. 4. u. 44. m. zahaja 7 ur 11 m.
Pondel.	4 Florian , mučenec		
Torik	5 Pij, papež		☾
Šreda	6 Janez Damažčan		
Četertik	7 Stanislav, škof, muč.		1. d. 1. ur 7. m. zjutrej.
Petik	8 Prikazen s. Mihela		
Sabota	9 Gregor Naz., škof		
IV. ned. po Vel. noči. Grem k njemu, ki me je poslal. Jan. 16.			
Nedelja	10 D 4 Izidor, kmet		☉
Pondel.	11 Mamert, škof		
Torik	12 Pankraci, mučenec		9. dan 3. ur 0. m. zjutrej.
Šreda	13 Servaci, škof		
Četertik	14 Bonifaci, muč. Goth.		☉
Petik	15 Zofia, vdova		
Sabota	16 Janez Nep., mučenec		
V. ned. po Vel. noči. Kar bote v mojim imenu prosili. Jan. 16.			
Nedelja	17 D 5 Jošt, opat		☾
Pondel.	18 Venanci, muč.		
Torik	19 Peter Celestin		17. d. 0. ur 0. m. zjutrej.
Šreda	20 Bernardin, m.		
Četertik	21 Vnebohod Jezusov		☉
Petik	22 Sinezi, mučenec		
Sabota	23 Gothard, škof		
VI. ned. po Veliki noči. Kadar pride učenik. Jan. 15.			
Nedelja	24 D 6 Gregor VII., pap.		☉
Pondel.	25 Urban, papež, muč.		
Torik	26 Filip Neri, mašnik		23. d. 3. ur 37. m. popoldne.
Šreda	27 Janes, papež, muč.		
Četertik	28 Vilhelm, škof		☾
Petik	29 Maksim, Em. škof, m.		
Sabota	30 Ferdinand, kralj		30. d. 2 ur 1 m. popoldne.
Binkoštna ned. Ako me kdo ljubi. Jan. 14.			
Nedelja	31 D Binkoštna nedelja		

Rožnicvét (Juni) ima 30 dni.

Dan in teden	Godovi	Čt	Spremin lune
Pondel.	1 Binkoštni ponedelj		
Torik	2 Erazem, škof, muč.		
Sreda	3 † Klotilda Kvatri		Dolg. dn. 15 u. 45 m.
Četertik	4 Kvirin, škof Sisc., m.		Sol. isb. ob 4 u 5 m.
Petik	5 † Bonifaci, škof		zah. ob 7 ur 50 m.
Sabota	6 † Bertrand, Ogl. patr.		

I. ned. po Bink. *Bodite usmiljeni. Luk. 6.*

Nedelja	7 D 1 Presveta Trojica		
Pondel.	8 Medard, škof		
Torik	9 Primož in Felician, m.		
Sreda	10 Marjeta, kraljica		7. d. 6. ur 12. m.
Četertik	11 Presveto Rešnje Telo		zvečer.
Petik	12 Janez Fakundo, spoz.		
Sabota	13 Anton Paduan, spoz.		

II. ned. po Bink. *Od velike večerje. Luk. 14.*

Nedelja	14 D 2 Bazili, škof, učen.		
Pondel.	15 Vid, mučenec		
Torik	16 Beno, škof		
Sreda	17 Rajner, spoz.		15. d. 8. ur 0. m.
Četertik	18 Marca in Marcellin, m.		zjutrej.
Petik	19 Serce Jezusovo		
Sabota	20 Gervazi in Protazi, m.		

III. ned. po Bink. *Od zgubljene ovce. Luk. 15.*

Nedelja	21 D 3 Alojzi, spoz.		
Pondel.	22 Ahaci, mučenec		
Torik	23 Febronia, devica		
Sreda	24 Rojstvo Janeza Krst.		21. d. 10. u. 53. m.
Četertik	25 Prosper, škof		zvečer.
Petik	26 Janez in Paul, muč.		
Sabota	27 Ladislaj, kr., Hema, d.		

IV. ned. po Bink. *Od ribjiga vlaka. Luk. 5.*

Nedelja	28 D 4 Leon, papež		
Pondel.	29 Peter in Paul, apost.		29. d. 5. ur 9. m.
Torik	30 S. Paula spomin		zjutrej.

Mali serpan (Juli) ima 31 dni.

Dan in teden	Godovi	Ct	Spremin lune
Sreda	1 Aron, duhoven,		Dolgost dneva 15 ur. Sol. izh. ob 4 u. 3 m. zah. ob 8 ur 3 m.
Četertik	2 Marije D. obiskanje		
Petik	3 Niceta, Oglejski škof		
Sabota	4 Ulrih (Urh) škof		

V. ned. po Bink. *Od farizejske pravičnosti. Mat. 5.*

Nedelja	5 D 5 Filomena, dev., m.		 7. d. 7. ur 33. m. zjutrej.
Pondel.	6 Godoleva, zak. žena		
Torik	7 Vilibald, škof		
Sreda	8 Elizabeta, kraljica		
Četertik	9 Anatolia, mučenica		
Petik	10 Amalia, devica		
Sabota	11 Feliks in Fortunat, m.		

VI. ned. po Bink. *Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.*

Nedelja	12 D 6 Mohor in Fort. O. m.		 14. d. 1 u. 46 m. popoldne.
Pondel.	13 Anaklet, papež, muč.		
Torik	14 Bonaventura, škof		
Sreda	15 Henrik, cesar		
Četertik	16 Maria D. iz Karmela		
Petik	17 Aleš, spoznovavec		
Sabota	18 Friderik (Miroslav), šk. m.		

VII. ned. po Bink. *Od lažnjivih prerokov. Mat. 7.*

Nedelja	19 D 7 Vincenci Pavl.		 21. d. 7. ur 2. m. zjutrej.
Pondel.	20 Elia, prerok. Marjeta		
Torik	21 Hieronim Emiljan		
Sreda	22 Marija Magdalena		
Četertik	23 Apolinar, škof, muč.		
Petik	24 Kristina, devica, muč.		
Sabota	25 Jakob V., apostelj		

VIII. ned. po Bink. *Od krivičniga hišnika. Luk. 16.*

Nedelja	26 D 8 Ana, mati Marije		 28. d. 10. u. 3. m. zvečer.
Pondel.	27 Pantaleon, mučenec		
Torik	28 Inocenci, papež		
Sreda	29 Marta, devica		
Četertik	30 Abdon in Senen, m.		
Petik	31 Ignaci Lojolan, spoz.		

Vélikí serpan (August) ima 31 dni.

Dan in teden	Godovi	Ct	Spremin lune
Sabota	1 Petra ketine		

IX. ned. po Bink. *Od razdjanja Jeruzalema. Luk. 19.*

Nedelja	2 D 9 Porciunk. Alf. L.		Dolg. dneva 15 ur
Pondel.	3 Znajd. trupla s. Štef.		Izhod ob 4 ur 35 m.
Torik	4 Dominik, spoz.		Zahod ob 7 ur 35 m.
Sreda	5 Maria snežnica		
Četertik	6 Spremenjenje Jezus.		5. d. 7. ur 15. m. zvečer.
Petik	7 Donat, škof, muč.		
Sabota	8 Ciriak, mučenec		

X. ned po Bink. *Od farizeja in colnarja. Luk. 18.*

Nedelja	9 D 10 Roman, muč.		12. d. 6. ur 31. m. zvečer.
Pondel.	10 Lovrenc, mučenec		
Torik	11 Suzana, mučenica		
Sreda	12 Klara, devica		
Četertik	13 Hipolit, mučenec		
Petik	14 † Evzebi, spozn.		
Sabota	15 Vélikí Šmarin		

XI. ned. po Bink. *Od gluhomutca. Mark. 7.*

Nedelja	16 D 11 Rok, spoz.		19. d. 5. ur 15. m. zvečer.
Pondel.	17 Liberat, opat		
Torik	18 Helena, cesarica		
Sreda	19 Ludovik, škof		
Četertik	20 Bernard, opat		
Petik	21 Joana Franciska		
Sabota	22 Filibert, mučenec		

XII. ned. po Bink. *Od Samariana. Luk. 10.*

Nedelja	23 D 12 Filip Benici		27. d. 3. ur 54. m. popoldne.
Pondel.	24 Jernej, apostelj		
Torik	25 Ludevik, kralj		
Sreda	26 Cefirin, papež, muč.		
Četertik	27 Jožef Kalasanc, spoz.		
Petik	28 Avguštin, škof, učen.		
Sabota	29 Janeza obglavljenje		

XIII. ned. po Bink. *Od 10 gobovih. Luk. 17.*

Nedelja	30 D 13 Angelska nedel.	
Pondel.	31 Roza, devica	

Kimovec (September) ima 30 dni.

Dan in teden	G	o	d	o	v	i	Ct	Spremin lune
Torik	1	Tilen, opat						
Šreda	2	Štefan, kralj						Dolg. dn. 13 ur 55 m.
Četertik	3	Evfemija, Ogl. dev., m.						Solnce izhaja ob 5 u.
Petik	4	Rozalia, dev.						17 m. zah. 6 ur 42 m.
Sabota	5	Lovrenc Just., škof						

XIV. ned. po Bink. *Od Božje previdnosti. Mat. 6.*

Nedelja	6	D 14 Donacian, škof		
Pondel.	7	Regina, devica		
Torik	8	Mali Šmarin		
Šreda	9	Korbinian, škof		4. d. 5. ur 57. m. zjutrej.
Četertik	10	Nikolavž Tolentin		
Petik	11	Prot in Hiacint, m.		
Sabota	12	Gvidon, mežnar		

XV. ned. po Bink. *Od mladenča v Najmu. Luk. 7.*

Nedelja	13	D 15 Imé Marija		
Pondel.	14	Povikšanja s. križa		
Torik	15	Nikomed, mučenec		
Šreda	16	† Ljudmila Kvatri		10. d. 11. u. 40. m. zvečer.
Četertik	17	Hildegarda, devica		
Petik	18	† Jožef Kupertin		
Sabota	19	† Januari, škof, muč.		

XVI. po Bink. *Od vodeničniga. Luk. 14.*

Nedelja	20	D 16 Evstahi, muč.		
Pondel.	21	Matevž, apost. in ev.		
Torik	22	Mavrici, mučenec		18. d. 6. ur 23. m. zjutrej. Solnce mrakne nekoliko vidama.
Šreda	23	Tekla, devica, muč.		
Četertik	24	Gerhard, škof		
Petik	25	Rupert, škof		
Sabota	26	Ciprian in Justina, m.		

XVII. ned. po Bink. *Od nar večí zapovedi. Mat. 22.*

Nedelja	27	D 17 Kozma in Dam.		
Pondel.	28	Venceslav, kralj, muč.		
Torik	29	Mihael, nadangelj		26. d. 9. u. 49. m. zjutrej.
Šreda	30	Hieronim, ck. učenik		

Vinotok (Oktober) ima 31 dni.

Dan in teden	Godovi	Ot	Spremin lune
Četertik	1 Remigi, škof		Dolg. dn. 11 ur 41 m.
Petik	2 Leodegar, škof		izhaja ob 5 uri 59 m.
Sabota	3 Kandid, muč.		zahaja ob 5 ur 40 m.

XVIII. ned. po Bink. *Od mertvoudniga. Mat. 9.*

Nedelja	4 D 18 Roženkr. nedelja		 3. d. 3. ur 58. m. popoldne.
Pondel.	5 Placid, muč.		
Torik	6 Bruno, spozn.		
Sreda	7 Justina, devica		
Četertik	8 Brigita, udova		
Petik	9 Dionizi, škof, mučenec		
Sabota	10 Franc Borgia, mašnik		

XIX. ned. po Bink. *Od kraljeve ženitnine. Mat. 22.*

Nedelja	11 D 19 Nikazi, škof		 10. d. 6. ur 43. m. zjutrej.
Pondel.	12 Maksimilian, škof, m.		
Torik	13 Koloman, mučenik		
Sreda	14 Kalist, papež, muč.		
Četertik	15 Terezia, devica		
Petik	16 Gol, opat,		
Sabota	17 Hedviga, udova		

XX. ned. po Bink. *Od kraljeviga sina. Jan. 4.*

Nedelja	18 D 20 Žegnanje cerkvá		 17. d. 10. u. 28. m. zvečer.
Pondel.	19 Peter Alkantarski		
Torik	20 Felician, škof		
Sreda	21 Ursula, dev. muč.		
Četertik	22 Kordula, dev. muč.		
Petik	23 Janez Kapistran		
Sabota	24 Rafael, nadangelj		

XXI. ned. po Bink. *Od 10000 talentov. Mat. 18.*

Nedelja	25 D 21 Krizant in Daria		 26. d. 2. u. 55. m. zjutrej.
Pondel.	26 Evarist, papež, muč.		
Torik	27 Frumenci, škof, muč.		
Sreda	28 Simon in Juda, apost.		
Četertik	29 Narcis, škof		
Petik	30 Klavdi, mučenec		
Sabota	31 † Volbenk, škof		

Listopad (November) ima 30 dni.

Dan in teden	G o d o v i	☾	Spremin lune
--------------	-------------	---	--------------

XXII. ned. po Bink. *Ali se sme cesarju dacja dajati? Mat. 22.*

Nedelja	1	D 22 Vsi Svetniki		Dolg. dn. 9 ur 55 m.
Pondel.	2	Spomin vernih duš		izhaja ob 6 ur 46 m.
Torik	3	Just, Teržaški muč.		zahaja ob 4 ur 41 m.
Sreda	4	Karol Boromej, škof		
Četertik	5	Caharia, višji duhov.		2. d. 1. ur 47. m. zjutrej.
Petik	6	Lenard, spozn.		
Sabota	7	Engelbert, škof		

XXIII. ned. po Bink. *Jezus obudi merto deklico. Mat. 9.*

Nedelja	8	D 23 Zahvaljna nedelj.		
Pondel.	9	Teodor, muč.		8. d. 5. ur 4. m. zvečer.
Torik	10	Andrej Avelinski		
Sreda	11	Martin, škof		
Četertik	12	Martin, papež, muč.		
Petik	13	Brikci, škof		
Sabota	14	Homobon, tergovec		

XXIV. ned. po Bink. *Od stotnika. Mat. 8.*

Nedelja	15	D 24 Leopold, vojev.		
Pondel.	16	Otmar, opat		16 d. 4. ur 44. m. zvečer.
Torik	17	Gregor, škof, čudodel.		
Sreda	18	Roman in Barula, muč.		
Četertik	19	Elizabeta, kraljica		
Petik	20	Feliks Val., spoz.		
Sabota	21	Marije D. darovanje		

XXV. ned. po Bink. *Poslednja. Od sodbe. Mat. 24.*

Nedelja	22	D 25 Cecilia, dev., m.		
Pondel.	23	Klemen, papež, muč.		24. d. 6. ur 22. m. zvečer.
Torik	24	Krizogon, Ogl. muč.		
Sreda	25	Katarina, dev. muč.		
Četertik	26	Viktorin, Ptujski škof		
Petik	27	Virgili, Solnogr. škof		
Sabota	28	Papinian, škof, muč.		

I. Adventna ned. *Od sodbe. Luk. 21.*

Nedelja	29	D 1 Saturnin, muč.	
Pondel.	30	Andrej, apostelj	

Gruden (December) ima 31 dni.

Dan in teden	Godovi	☾	Spremin lune
Torik	1 Eligi (Eloj), škof		Dolg. dn. 8 ur 27 m.
Sreda	2 † Hromaci, Ogl. škof		Izbaja ob 7 ur 28 m.
Četertik	3 Franc Ksaveri		zahaja 4 ur 8 m.
Petik	4 † Barbara, dev., muč.		☀ 1. dan 11. ur
Sabota	5 † Peter Krizolog, škof		47. m. popoldne.

II. Adventna ned. *Janez v ječi. Mat. 11.*

Nedelja	6 D 2 Miklavž, škof		
Pondel.	7 † Ambrož, škof, uč.		
Torik	8 čisto spoč. D. Marije		☾
Sreda	9 † Levkadia, dev., m.		8. d. 7. ur 27. m.
Četertik	10 Melhiad, škof		zjutrej.
Petik	11 † Damaz, škof		
Sabota	12 † Maksenci, muč.		

III. Adventna ned. *Pričevanje Janeza. Jan. 1.*

Nedelja	13 D 3 Lucia, dev. muč.		
Pondel.	14 Spiridion, škof		
Torik	15 Irenej, muč.		☀
Sreda	16 † Evzebi, škof Kvat.		16. d. 11. u. 5. m.
Četertik	17 Lazar		o poldne.
Petik	18 † Avksenci, škof		
Sabota	19 † Pavlil, muč.		

IV. Adventna ned. *V 15 letu cesarja Tiberja. Luk. 3.*

Nedelja	20 D 4 Amon, muč.		
Pondel.	21 Tomaž, apostelj		
Torik	22 Demetri, muč.		☾
Sreda	23 † Servul, berač		24. d. 7. ur 26. m.
Četertik	24 † Adam in Eva		zjutrej
Petik	25 Rojstvo Jezusovo		
Sabota	26 s. Stefan, prvi muč.		

Medbožična. *Simon in Ana v tempeljni. Luk. 2.*

Nedelja	27 D Janez, apostelj		
Pondel.	28 Nedolžni otroci		
Torik	29 Tomaž, škof, muč.		30. d. 10. u. 23. m.
Sreda	30 Nicefor, muč.		zvečer.
Četertik	31 Silvester, papež		

Sejmi.

(Ako bi kak sejm utegnil na nedeljo pasti ali na zapovedan praznik, bo pa prvi dan po nedelji ali po prazniku.)

Na Krajskim.

- V *Bistrici* (Premskim kantonu), v pondeljik po s. Jurji in po s. Martinu.
- V *Bistrici* v Bohinju, na kresni in s. Miklavža dan.
- V *Bistrici* (Trebinškim kantonu) na dan s. Roka in pond. pred s. Lukežem.
- Na *Bitnjah* v Bohinji, na s. Ane dan.
- V *Bučki*, 24. svečana, na s. Marka dan, v pond. pred kresam, v pond. pred s. Mihelam in na s. Martina dan.
- V *Bruniku*, na dan Mar. Dev. 7 žal. in 13. rožnika.
- V *Dobernčah*, 21. m. travna, 4. v. travna in 7. m. serp.
- V *Dernovim* (pri Kerškim), 2. sušca, 24. rožnika in 29. kimovca.
- Na *Dobrovi*, 14. sveč., v pond. po cvetni nedelji in 29. vel. serp.
- V *Doljih*, na s. Boštjana dan, v pond. po tretji nedelji po veliki noči, v pond. pred s. Lovrencam in na s. Mi-hela dan; 23. listop. v *Mojstrani*.
- Pri *Fari* (spodnji Idrii), 3. vel. travna in pond. po prvi nedelji mesca oktobra.
- Pri s. *Gothardu* (Berds. kant.), na cvetni petek, na s. Gotharda, s. Urbana in na dan obiskanja Marije Dev.
- V *Gočah* (pri Ipavi), 30. listop.
- V *Grahovim*, na s. Polone in s. Rudolfa dan.

- V *Grosupljim*, 25. m. travna in 29. kimovca.
- V *Hotavlah* (Kranjsk. kant.), 25. mal. travna in 16. velk. serp.
- V *Hotemožah*, v petek pred cvetno nedeljo in na s. Antona Pad. dan.
- V *Idrii*, na veliko sredo, 16. vel. travna, 21. kimovca, 16. listop. in 4. grudna.
- Na *Igu*, 27. sveč. in 20. sušca, drugi pond. po veliki noči in prvi četrtek po binkoštih, na s. Lovrenca in na s. Martina dan.
- V *Ipavi*, na pustni pond., velikonočni torek, prvi pond. mesca kim. in 28. oktobra.
- V Št. *Jerneji* (Kostanjev. kant.), v pond. po nedelji s. Trojice, na s. Jerneja dan in v pond. po vsih vernih duš.
- V Št. *Jurju* (Polj. kom.), 25. dan sušca.
- V Št. *Jurju* (pri Svibnjim), na s. Marka in na kresni dan.
- V Št. *Jurju* per Gambergu, na s. Jurja dan, in pond. po s. Tilnu.
- V *Kamni Gorici*, na s. Lovrenca in s. Barbare dan.
- V *Kamniku*, 20. pros., 12. sušca, 9. rožnika, 24. vel. serp., 15. oktobra in 4. grudna.
- Na *Kerškim*, 3. dan sveč., 18. sušca, 4. vel. travna, na s. Urha dan, 25. listop., v pond. po s. Luku in na pustni pond.
- V *Kotredežu*, na s. Jurja dan, v torek po veliki noči in na s. Jošta dan.
- V *Kostanjevci*, na tihi pond., pond. po s. Jakobu, po s. Mihelu in kvaterni pond. v adventu.
- V *Kočevji*, 20. pros., 4. vel. travna, 15. rožnika, 25. mal. serp., 24. vel. serp., 30. listop. in 31. grudna.
- V *Krajnu*, 25. mal. travna, 1. vel. serp., 21. kim., 18. oktobra in 11. listop.
- V *Krajnski Gori*, v nedeljo pred letnim žegnanjem vsih cerkvá, za živino in blago.
- V *Kropi*, na s. Marjete in s. Lenarta dan.

- V *Št. Lambertu*, 14. sveč., 22. vel. travna in 17. kim.
- V *Lašičah*, v pond. pred s. Matijem, ako je pa v nedeljo s. Matija, je semenj v pond. poprej, in 9. kimovca.
- V *Leskovcu*, v pond. pred s. Jurjem in 14. dan vel. serp.
- V *Litii*, v pond. po 4. nedelji v postu, na s. Florjana dan, pond. po s. telesu, pond. po s. Mihelu in s. Miklavžu.
- V *Ljubljani*, 25. pros. (3 dni), 1. dan vel. travn. (14 dni), 30. rožn. cveta (3 dni), 14. kim. (3 dni) in 19. listop. (14 dni), vsaki teržni dan za živino.
- V *Logatcu* (doljnim), na s. Gregorja dan.
- V *Logatcu* (gornjim), v petek po Kristusovim vnebohodu, roženkranski pond. in na s. Lucije dan.
- V *Loki*, 17. sušca, 24. mal. travna, binkoštni torek, 24. mal. serp., 24. vel. serp., 29. kim. in 25. listop.
- V *Ložu*, na s. Florjana, s. Roka in ss. Sim. in Juda dan. Pri s. *Lovrencu* pri Temenici (v Zatičinski komisii), na s. Lovrenca in s. Klemena dan, v *Martinji vasi*, pond. pred s. Miklavžam; v *Veliki Loki* pri s. Jakobu, na s. Jakoba in s. Pangerca dan.
- V *Lukovcu*, 3. sveč., 26. sušca, 27. m. travna in 9. kim.
- V *Lukovku*, 16. dan vel. travna in v pond. po s. Jak. Pri s. *Mahorji* (Trebensk. kant.), 20. dan sušca, torik pred binkoštni in 1. mal. serp.
- Na *Mali Gori*, 25. dan vel. travna.
- V *Št. Martinu* pri Litii, v pond. po s. Jakobu in s. Martinu.
- V *Matenji vasi*, na kresni dan.
- V *Mengšu*, na s. Polone, s. Jederti, s. Urbana in s. Mihela, s. Lenarta in s. Lucije dan.
- V *Metliki*, v torkih: po ss. 3 kraljih, po svečnici, po s. Jožefu, po beli nedelji, po binkoštih, po s. Marjeti, po godu v nebovzetja Marije Dev., po s. Mihelu, po s. Martinu in po s. Miklavžu.
- Na *Mirni*, na kresni dan in 3. listop.
- V *Mirni Peči*, 1. dan po s. Jožefu in po s. Petru, na dan s. Kancijana, s. Mihela in dan po vsih nedolžnih otrocih.
- V *Mišjim Dolu*, 13. dan grudna.

- V *Mokronogu*, v saboto pred tiho nedeljo in saboto pred s. Jernejem, na ss. Sim. in Juda dan, in na dan po prazniku spočetja M. Dev.
- V *Moravčah*, na s. Matija dan, na velki pond., na s. Janeza Nepom., s. Alojzija in na s. Martina dan, in vsaki četrtek za govejo živino in drobnico.
- V *Motniku*, 12. sveč., tretji pond. v postu, 22. mal. travna, 2. rožnika in v sredo po roženkr. nedelji.
- V *Novim mestu*, v torek po s. Ant. puš., pred s. Jurj., po s. Jerneju, po s. Luku in prvi torek v adventu.
- V *Novi vasi* (na Blokah), v pond. po nedelji slad. imena Jezusa in na sv. Mihela dan.
- V *Planini*, na s. Jurja, s. Roka, s. Marj. in s. Andr. dan.
- V *Podbukovju* (poleg Kerke), v pond. po beli nedel. in 27. kim.
- Podkorenam*, 4. ned. pred letnim žegnanj. vsih cerkvá.
- V *Polhovim gradcu*, v pond. pred tiho ned., in na s. Anton Pad. dan.
- V *Podvelbu* (Colu), Ipavski kom., na dan s. Urbana in kvaterni četrtek v jesenu za živino.
- V *Poljšneku*, v pond. po s. Urhu.
- V *Postojni*, pond. po Krist. vnebohodu, na s. Jerneja, s. Luka in s. Franciška Ksavera dan.
- V *Radečah*, prvi pond. v postu, pond. pred s. Jurjem, dan pred ss. Petram in Pavlam, na s. Tilna dan, pond. po s. Martinu in na dan s. Janeza ap. in ev.
- V *Radohovi vasi*, 2. pros., pustni pond., pond. pred s. Urbanom in pred s. Lukam.
- V *Radoljci*, na s. Gregorja dan z blagam, na s. Jurja dan pa z živino, binkoštni tor. in na s. Ane dan z blagam, na ss. Sim. in Juda dan z živino, na s. Lucije dan z blagam.
- V *Rakovniku*, na s. Gregorja dan in v ned. pred 2. kim.
- V *Razdertim*, na s. Valentina in s. Martina dan.
- V *Ratečah*, v ned. po letnim žegnanju vsih cerkvá.
- V *Ribnici*, 2 dan pros., v pond. po beli ned., na kresni dan, prvi pond. po 2. vel. serp. in na s. Matevža dan.

- V *Rovtah*, v pond. po tihi nedelji, na dan s. Janeza kerst., s. Lovrenca in s. Mihela.
- V *Senošecah*, prvi četer. po binkoštih in pond. po kvat. ned. mesca kim.
- Na *Skaručni*, na dan s. Helene, s. Tilna in ss. Sim. in J.
- Na *Slančjim Verhu*, v pond. po s. Urhu.
- V *Slapjim* pri Ipavi, v pond. pred veliko nočjo, in pa na s. Cecilije dan.
- V *Soderšici*, v pond. pred s. Gregorjem, na dan s. Magdalene in s. Terezije.
- V *Sorici*, (živin.) na dan ss. Filipa in Jak. in s. Lukeža.
- V *Šmarji*, 16. dan vel. travna.
- V *Starim Logu* na Kočevskim, 13. mal. serp.
- V *Starim Tergu* Poljans. kom., 13. rožnika in 1. oktob.
- V *Svibni*, 1. in 25. dan vel. travna.
- V *Zagorji* (za Savo), 9. sveč., na dan s. Pankraca, 29. rožnika, 1. dan listop. in poslednji dan grudna.
- V *Zagorji* (na Notranjskim), 17. pros., pond. po cvetni ned., binkoštni torek in na s. Martina dan.
- V *Zatičini*, na vel. četer., pond. pred binkoštimi, na s. Bernarda in s. Katarine dan.
- V *Zdenski vasi*, v pond. pred cvetno ned., 13. rožnika, 17. mal. serp. in sredo po roženkranski ned.
- V *Senušah*, 13. grudna.
- V *Šturji*, 1. sveč., pond. po beli ned. in sredo po roženkr. ned.
- V *Železnikih*, 17. pros., velikonoč. torek, 10. vel. serp. in 30. listopada.
- V *Žerovnici*, v pond. po ss. 3 kralj. in 14. sveč.
- V *Žireh*, sredpostno sredo, 4. mal. serp. in 21. oktobra.
- V *Žubnim*, na s. Matija in s. Uršule dan.
- V *Žužemberku*, 3. sveč., 12. sušca, 24. m. trav., 9. rož., na dan po Krist. vneb., 14. kim., 28. oktob. in 6. grudna.
- V *Turjaku*, na s. Gregorja in s. Andreja dan.
- V *Ternovim* (Premski kom.), pond. po ss. 3 kralj., pond. po ss. Petru in Paulu in 19. oktobra.

- V *Teržiši* (pri s. Trojici), v pond. pred Krist. vneb., pond. pred s. Telesam in 23. rožnika.
- V *Teržiču*, 18. sušca, 16. vel. travna, 26. rožnika in 30. kim.
- V *Toplicah*, 21. dan pros., v čertertkih: po s. Matiu, po s. Florjanu, pred vel. Šmarnam in po roženkr. ned.
- Na *Travi*, na ss. Filipa in Jak. dan, pond. po s. Urhu in na s. Lovrenca dan.
- V *Trebnjim*, 13. rožnika, 12. mal. serp. in 16. vel. serp.
- Na *Vačah*, v pond. po beli ned. in v torek po prvi ned. po binkoštih, na s. Roka in s. Andreja dan.
- Na *Velikim Gabru*, 14. dan mal. serp.
- V *Verhovcu* (na Kočevskim), 20. sušca, in 5. vel. serp.
- Na *Verhniki*, na kvat. pond. v postu, velikonoč. torek, križev pond., pond. po s. Trojici, na s. Jakoba, s. Lenarta in s. Janeza apost. dan.
- V *Verhopolji*, 22. pros. in 9. rožnika.
- Na *Veseli Gori*, na s. Greg. dan in v ned. pred 2. kim.
- Na *Vidmu* (poleg Kerke), v pond. po ss. 3 kralj., 16. vel. travna, 5. mal. serp. in pond. po roženkr. ned.
- V št. *Vidu* (na Blokah), pond. po s. Gregorju, po s. Vidu in po s. Jerneju.
- V št. *Vidu* (nad Ipavo), 14. sušca, 15. rožn. in 14. v. serp.
- V št. *Vidu* (pri Zatičini), v velikonočno sredo, binkoštni torek, 15. rožnika, pond. po mal. Šmarnu in pond. po roženkr. ned.
- V *Višnji Gori*, v pond. pred pustn. pond., vsaki pond. po vsih kvat. ned., pond. po cvetni ned., na kresni dan, na dan s. Ane, s. Tilija in pond. po vsih svet.
- V *Cerkljah*, na dan s. Antona puš., v velki petek, na s. Roka in na s. Uršule dan.
- V *Cerknici*, na s. Matija dan, 4. pond. po veliki noči, na s. Ane in na vsih vernih duš dan.
- V *Černomlju*, vsaki torek po vsih kvat. ned., in na velki torek, v torek po ss. Petru in Pavlu in po ss. Simonu in Judu.

V *Černim Verhu*, na s. Jurja dan in v pond. po malim Šmarnu.

V *Češnjicah*, v torek po veliki noči, 24. rožnika in 28. oktobra.

Na slov. Štajarskim.

Pri s. *Andraši*, pri Ptujim, na s. Boštj. in s. Andr. dan.

V *Arnuzhu*, na s. Matija dan, križ. pond., 20. mal. serp., na s. Jerneja dan in pond. po s. Mihelu.

Pri s. *Barbari*, 1. dan po s. Jožefu, v torek po veliki noči, 2. dan po s. Florjanu, na s. Vida dan, pond. po škapol. ned., na s. Lovrenca in na s. Mihela dan.

V *Bistrici*, s. Matija, s. Ruperta spoml. in v jeseni s. Florj., s. Jak., s. Jern. in ss. Sim. in Jud. dan.

V *Brašlovčah*, pond. pred s. Matijem, cvetni petek, križevo sredo in pond. pred s. Matevžem.

V *Breščah*, s. Valent. dan, pond. po s. Florj., na s. Ant., s. Lovr., s. Lenarta dan in v saboto pred božičem.

Pri s. *Duhu* v *Ločah*, velikon. torek in na s. Ant. dan.

Pri s. *Emi*, binkoštni torek.

V *Ernuži*, s. Boštjana in Marije D. 7 žalosti dan.

Pri s. *Filipu* v Selah Ulimske fare, 22. sveč., 1. in 24. vel. travna, in 17. mal. serp.

V *Frauheimu*, na dan sv. Ane in s. Matevža.

V *Gomilici*, s. Pavla, s. Petra in pred s. Leop. dan.

V *Gomilski*, na s. Barbare dan.

V *Gornji Sušici*, na s. Janeza N. in s. Andr. dan.

Na *Hajdini*, 5. saboto po veliki noči, na s. Filipa dan in 30. vel. serp.

V *Hočah*, s. Jurja dan.

V *Št. Ili*, s. Vincencija Fer. in s. Rozalije dan.

V *Št. Janži* (pri Traberzi), na s. Antona dan, pond. po imenu Marije.

Pri s. *Marii* v *Jarenini* v slov. Goricah), na Blaževo, veliki četrtek, veliko križevo, na Lovrenčevo, vel. gospodnico in pa na roženkr. ned.

V Št. *Jurju* (pod Rifnikam), na s. Gregorja, s. Jurja in s. Florjana dan, pond. po s. Trojici, 22. rožnika, pond. po kvat. ned. v kim. in 28. oktobra.

V Št. *Jurju* (v Tabru), na s. Jurja dan, po s. Florjanu, kresni dan, darovanje Dev. Marije.

V Št. *Jurju* (pri Hrastovcu), s. Jurja dan.

V Št. *Jurju* (v Svičini), s. Jurja in Kilijana dan.

V *Kanižu*, s. Jurja in s. Katarine dan.

V *Konjicah*, vel. četr., pond. po s. Jurju, na križevo sredo, dan rojstva s. Janeza kerst., na s. Ignacija dan, pond. po s. Mihelu, na s. Franč. dan pa z blagam.

V *Kostrivnici*, 10. sušca, na s. Marka, na s. Vida dan in 30. mal. serp.

V *Kozjih*, 16. mal. travna, na s. Jak. dan in pred mal. Šmarnam ta dan.

Pri s. *Križu* (pri Lutmerku), na s. Ane dan.

Na *Laškim*, na s. Matija dan, veliki četrtek, na s. Jurja dan, binkoš. torek, kresni dan, na s. Matevža, s. Martina in s. Tomaža dan.

V *Lavbeku*, na s. Marka in s. Brigite dan.

V *Lambahu*, na s. Vida in s. Roka dan.

V *Lembergu*, pond. po sredp. ned., cvetni petek, 12. vel. travna, pond. po s. Urhu in na s. Ožbalta dan.

Pri s. *Lenartu* (v slov. Goricah), v pond. po beli ned., na kresni, porcijunkule in s. Lenarta dan.

V *Lipnici*, pond. po Sveč., s. Fili., s. Jak. in s. Mart. d.

V *Loki*, 22. vel. travna, pond. po 2. ned. kim.

Pri s. *Lovrencu* (na Ptujskim polji), s. Lovrenca in s. Mihela dan.

Pri s. *Lovrencu* (v Pušavi), s. Florj. in s. Lovr. dan.

Na *Lubnjim*, s. Filipa in Lizbete dan.

V *Lucih* (Leutschach), velikonoč. in binkoš. torek, s. Lovrenca, s. Matevža in s. Miklavža dan.

V *Lutmerku*, velikonočni in vsaki kvat. torek.

- Pri s. *Magdaleni* (v Marburgu), s. Magdalene dan.
- V *Marburgu*, sab. predSveč., s. Urha d. in sab. po s. Luku.
- V *Marenbergu*, 4. ned. po Božiču, četni pond., binkoštni torek, s. Mihela in s. Martina dan.
- Pri s. *Marjeti* (v Goricah), na s. Marjete dan.
- Pri *Materi Bošji* (v Pušavi), v pondel. in saboto po vel. Šmarnu.
- Pri s. *Mohorji* (v Podčet. kom.), na s. Boštjana dan, beli pond., na s. Magdalene in s. Martina dan.
- V *Mozirju*, s. Vincencja in s. Vida dan, pond. pred malo mašo, s. Roka in s. Lukeža dan.
- V *Mureki*, s. Jederti, s. Jan. N. dan, pred vel. mašo, s. Mihela in s. Miklavža dan.
- V *Muti*, velikon. torek, na Filipovo, s. Aleša in obglavlj. s. Janeza dan.
- Pri *Novi cerkvi* (zunej Ptuja), na s. Lovrenca dan.
- Pri *Novi Štifti* (na Ptujski gori), 18. sušca, velikon. torek, obiskanje Dev. M.
- V *Olimji*, 22. vel. travna, pond. pred bink. in po s. Petru ta dan.
- V *Ormuši*, na dan Dev. M. 7 žal., pond. po s. Jak. in na s. Martina dan.
- Pri sv. *Petru* pod *Hundsbergam*, 5. svečana, 21. oktobr.
- Pri sv. *Petru* na sveti gori, 7. kimovca.
- Na *Pilštanu*, na s. Primaža dan, po s. Roku in s. Mihela dan.
- Na *Planini*, 1. sušca, s. Pangerca in s. Vida dan, 13. mal. serp., s. Terezije in na dan s. Franciška Ksav.
- V *Podsredi* (Hörberg), na tiho sab., znajd. s. križa, bink. sab., kresni dan, s. Matevža in na s. Lizbete dan.
- V *Podčetertkam*, na s. Jederti dan, velikon. torek, s. Lovrenca in s. Dev. M. darov. dan.
- Na *Polji*, 8. vel. travna in s. Barbare dan.
- Pri s. *Primožu* (pri Blagovni), 4. m. travna in 9. rožnika.
- V *Ptují*, na s. Jurja, s. Ožbalta in s. Katarine dan.

- V *Radgoni*, 14 dni pred pust., bink. torek, s. Lovr. in s. Leop. dan.
- V *Rajhenbergu*, vel. čet., pond. pred bink., 9. dan po drugi kvat. ned. in po s. Petru ta dan.
- V *Rogatcu*, s. Matija in s. Benedikta dan, beli pond., križ. pond., s. Urb., s. Ant., s. Mohorja, s. Jerneja dan, 14. kim. in na s. Andreja dan.
- Pri s. *Roku* (pri Ptujim), na Filip. in s. Roka dan.
- Pri s. *Rozaliji*, na s. Vida in s. Rozalije dan.
- Pri s. *Rupretu* (v Goricah), s. Rupreta dan v jeseni.
- V *Rušah*, v pond., čet. in sab. po mali maši.
- V *Sevnici* (na Dravi), vel. pond., znajd. s. križa in na s. Lenarta dan.
- V *Sevnici* (na Savi), s. Valentina dan, pond. po 5. postni ned., 3. sredo po vel. noči in 22. rožnika.
- V *Slovengradcu*, s. Pavla dan, 2., 4. in 6. sab. v postu, na s. Pangr., s. Lovr. dan in pred s. Martinam ta dan.
- V *Soseski* (Nachbarschaft), s. Jan. N. in s. Roka dan.
- V *Spodnji Polskavi*, 40 mart. dan in po s. Petru ta dan.
- V *Središči*, s. Valent. dan, bink. torek in s. Jern. dan.
- V *Svičini*, na s. Jederti, s. Florjana in s. Andr. dan.
- V *Šetalih*, kresni dan, s. Jak. dan in pond. po vel. maši.
- V *Šmarji* blizo Celja, v pond. po ss. 3 kralj., 3. pond. po vel. noč., v pond. po ned. Mar. Im., in na dan s. Barbare.
- V *Šoštanju*, velikon. torek, 22. rožnika, s. Mohorja in s. Mihela dan.
- V *Štrasi*, dan po Mar. D. v postu, kresni dan, ss. Sim. in Jud. dan.
- V *Šavcu*, 13. rožnika, 25. mal. serp. in 13. grudna.
- Na *Teharjih*, s. Neže dan, dan po Mar. D. v postu, s. Pang. in s. Ane dan.
- Na *Tinskem*, 15. dan po binkoštih, 2. mal. serpana 26. mal. serp. in angeljski pondelj.
- Pri s. *Tomažu* (na Dolanskim), s. Tomaža dan.
- Pri s. *Trojici* (v Goricah), s. Florjana dan, 28. vel. travna, s. Roka, s. Augustina in s. Rupreta dan.

- V *Veleji*, na Filipovo, križ. pond., s. Jerneja dan.
 V *Veršii*, s. Mihela dan.
 Pri s. *Vidu* (blizo s. Eme), 3. pond. po vel. noči.
 Pri s. *Vidu* (blizo Ptuja), s. Vida dan, 6. kim. in 6. listop.
 V *Vitajni*, na sredp. sredo, na s. Urbana dan, in 20. mal. serp.
 V *Vojniku*, pond. pred sveč., po beli ned., na s. Jan. N., s. Urha dan in 18. oktobra.
 Na *Vranskim*, velikon. torek in 2. sredo po vel. noč.
 V *Vildonu*, s. Matija dan, velikon. torek, obisk. M. D., s. Magd., s. Mihela in s. Katar. dan.
 V *Celji*, sredp. sredo, s. Filipa, s. Vida, s. Lovrenca, s. Augušтина, s. Uršule in s. Andreja dan.

Na Koroškim.

- Prosenca*: 11. v Gmintu (in vsako kvat. saboto pa živinski semenj); 13. v Belaku (in vsako kvat. sredo pa živ. semenj); v Milštatu in Štrasberzi, pond. po 2. ned. po ss. 3 kraljih v Št. Vidu.
Svečana: 3. v Frižah, v Paterjonu; pustni pond. v Kutarčah; pepeln. sredo v Oberdravberzi. Vsaki pond. v postu živ. semenj v Št. Lenartu. 24. v zgornji Beli. 25. v Tribingi, 26. v Oberdravberzi.
Suša: 4. v Milštatu in v Špitalu. 10. v Št. Mohorji. 12. v Lavamintu. 13. v Gmintu. Tihi četr. v Cobercah. 14. v Št. Andreji. 17. v Pusarnici. 20. v Gribenii. Vel. petik (Schwarzfreitag), v Štrasberzi. Velikonočni pond. v Oberdravberzi. 25. v Št. Lenartu. Na s. Rupertu dan v Velkovecu in 31. v Gradišah.
Maliga travna: 1. v Renvigi. 6. v Trebižu. 23. v Milštatu, na s. Jurja dan v Gutštanji in Blatogradu.

Veliciga travna: 2. v Frižah, v Kaplji, v Redendolu in v Saksenberzi. 3. v Št. And. in v Terzi, v Lavamintu in Oberdravberzi. 13. pri s. Hemi, v Št. Lenartu in Št. Mohorji, 19. v Celjovcu (14 dni). 26. v Ovšpergu (14 dni), na binkoštni torek pa v Podgorjah.

Rožnika: 9. v Paterjonu. 14. v Oberdravberzi. 16. v Traberku in Grajfenberzi. 24. v Gutštanji. 28. v Grajfenberzi. 30. v Pontafelnu in Terbižu.

Maliga serpana: 2. v Kaplji. V ned. po s. Marjeti v Gradišah. Na s. Jakoba dan v Štrasberzi. Na s. Ane dan v Kutarčah in v Saksenberzi.

Veliciga serpana: 11. v Belaku, v Št. Lenartu in v Štrasberzi. 20. v Frižah. 25. v Lavamintu in v nemškim Plaiberku. 28. pa v Št. Andreji.

Kimovca: 9. v Pliberku in star. Dvoru. 14. v Gradišah. 15. v Tribinji. 18. v Renvigi. 22. v zgor. Beli in v Traberku. 29. v Grajfenberzi, Pusarnici, Redendolu, Rožeci in v Št. Pavlu. V Št. Vidu terpi s. Mih. semenj cele 4 tedne, to je, 14 dni pred in 14 dni po s. Mih.

Oktobra: 4. v Trebižu, 13. v Doberli Vasi, v Ovšbergu (14 dni) in v Cobercah. 16. v Pontafelnu in v Terbižu. 18. v Gutštanji, pri s. Hemi in v Milštati. 20. v Blatogradu in v Gmintu. 21. v Kutarčah. 27. v Celjovcu (14 dni). 28. v Frižah, v Kaplji, Št. Lenartu, Št. Mohorji in v Saksenberzi.

Listopada: 8. v Malborgeti. 10. v star. Dvoru, v Oberdravberzi in v Paterjonu. 11. v zgor. Beli in v Šmartnu pri Belaku. 13. v Pliberku. 18. v star. Dvoru. 24. v Oberdravberzi. 25. v Grajfenberzi. Pond. po s. Katarini v Cobercah. 28. v Oberdravberzi.

Grudna: 1. v Št. Andreji, na s. Miklavža dan v Štrasberzi in v Velkovecu. 17. v Milštatu. Kvat. pond. (v adventu) v Paterjonu in 27. v Lavamintu.

Na Goriškim.

- Prosenca* : 7. v Štanjelu. 20. v Gradiški.
- Svečana* : 2. v Šmarji. 24. v Stijaku (v Štanj. kom.) na s. Matija dan v Cerknah, vel. pond. v Lokvi.
- Sušca* : 10. v Ajdovšini živ., 16. v Gorici (8 dni), ravno tako tudi vsaki post. četer. in vsak mesc. živ. semenj, 20. v Komenu, Monfalkonu (2 dni) in v Bovci (2 dni), 25. v Gradiški. 26., 27. in 28. v Ogleji (Akvileji) in 1. pond. po s. Jožefu v Tominu.
- Maliga travna* : 15. v Tominu, 20. v Turjaku (2 dni), 25. na Konskim (Quiesca) in križ. petek pa v Ajdovšini.
- Veliciga travna* : 1. na Bukovi. 3. v Sežani. 25. na Kačiču (Sež. kom.), pond. po s. Telesu pri s. Križu.
- Rošnika* : 13. v Medeji (Karm. kom.). 24. v Ajdovšini in v Št. Evani (Duino), 25. v Karminu (3 dni), pond. po s. Antonu Pad. pa v Pavjeru.
- Maliga serpana* : 11., 12. in 13. v Ogleji.
- Veliciga serpana* : 24. v Gorici (14 dni).
- Kimovca* : 1. v Gradiški. 4. v Karminu (3 dni), 9. v Kačiču. 14. pri s. Križu in v Sežani. 29. na Bukovi in v Boveu (2 dni).
- Oktobra* : 1. v Gorici (8 dni). 10. v Turjaku (2 dni) v Ajdovšini na s. Terezije dan živ. 17. na Konskim. 21. v Cerknah. 25. v Gradiški, pond. po s. Frančišku Ser. v Pavieru, in 1. pond. po s. Uršuli v Tominu.
- Listopada* : 9. v Lokvi. 12. v Komenu. 22. v Šmarji. 30. v Bočinu (Kanals. kom.), pond. po s. Andreju pa v Gorici (14 dni).
- Grudna* : 6. v Manfolkonu (2 dni). 8. v Turjaku (2 dni). 19., 20. in 21. v Ogleji in 1. pond. po s. Miklavžu v Tominu.

Na Teržaškim primorju.

V *Buluncu*, na s. Egidija dan. — V *Borštu*, Kopriške kom., 15. sušca za živino, 22. kim. za les in 25. oktobra za blago. — V *Brezovci*, 28. mal. travna, 3. mal. serp. in 17. oktobra. — V *Buzetu*, na ned. po mal. Šm. — V *Kastelnuovi* (Nov. gradu), 16. mal. travna, 28. rožnika in 27. listop. — V *Kuvedi*, v ned. po roženkr. ned. in na ned. po s. Martinu. — V *Dolini*, 4. oktobra. — V *Pazni* (Pisino), 2. vel. serp. — V *Zlivji*, 15. mal. travna in 26. kim. — V *Terstu*, 2. listop. — V *Čubedu*, na s. Martina dan. — V *Ricmanih*, 20. sušca. — V *Pasjivasi*, (pri Kopri) 9. vel. serpana.

Na Reškim primorju.

V *Reki*, 23. mal. travna, 24. rožnika, 15. vel. serp. in 8. kim. — V *Bakru*, 13. mal. serp., 1. in 30. listop. — V *Grobniku*, 1. vel. travna in na s. Trojice dan. — V *Kastvi*, 22. vel. travna, na roženkr. ned. in 13. grud. — V *Voloskim*, 16. vel. travna. — *Čubaru*, v pond. pred bink., s. Jak. in po mali maši.

Pobožne pesmi.

Božična.

Veselite se narodi!
Zemlja čast Bogu zapoj!
Človek potolažen bodi,
Rojen je Zveličar tvoj!

Kar očaki so želeli,
Čakali štirtavžent let,
To smo mi nocoj prejeli:
Jezus je prišel na svet.

Čuj, že angeljci veseli
Slavo, čast Bogu pojó,
Mir ljudem po zemlji celi,
Kteri svete volje so.

Naj doni, naj se odméva
Do nebes hosane glas!
Gloria, čast naj se prepeva
Jezusu na večni čas!

Sveto Dete bod' češeno,
Milo Dete in sladkó!
Ki z ljubezni si rojeno,
Naj Ti večna slava bo!

F.

Sveti 3 Kralji.

Uz daljne dežele, kjer solnce ven gré,
Se vzdignejo modri pobožni možjé
Hitijo za zvezdo, ki tje jih peljá,
Kjer Jezus je rojen, Mesija svetá.

In zvezda nad hlevam glej tam obstoji,
Kjer Jezus je rojen, kjer Dete leži; —
In Modri se vstavijo, noter gredo,
Ter najdejo Dete — oh Dete lepó!

Spoznajo ga kralja, — spoznajo Boga
In padejo prednj, ter molijo ga;
Odrejo zaklade, — in svete dari
Darujejo Kralju — Gospodu stvari.

Mi pa, o kristjani! vsi skozi vsi čez,
Darujmo dans Jezusu, — Kralju nebes, —
Kar njemu nar ljubši, kar sam zapové:
Nedolžno in blago, poterto sercé.

F.

Velikonočna.

Vé angelske trume veselje glasite!
Veséli se zemlja, prèpévaj nebó!
Stvari vse na zemlji svoj glas povzdignite!
Rodovi naj vsi „aleluja“ pojo!

Vse bódi veselo današnjiga dneva,
Naj se „aleluja“ vseskozi glasi,
Naj se „aleluja“ veselo prepeva,
Kar giblje, — kar diha, naj se veseli!

Marija nebeška kraljica premila
Raduj in veséli posebno se Ti!
Glej On, ki si vredna ga d'vica nosila
Je prišel iz groba — On zopet živi! —

Premagal je pekel Zmagavec nebeški,
Premagal je satana, — zmagal je smert, —
Odrešen, — osrečen je narod človeški,
In dušam zgubljeni spet raj je opert.

Glej duše očakov, ki so hrepenéle
Po dnevu rešenja skoz veke željno,
Nebeški Zmagavec odrešene pelje
Med angeljskim petjem veselo v nebó.

Tud' nam so se danes odperle nebesa,
Veselo nam upanje danes žari,
Enkrat de po kratkim pokoji telesa
Vsi vstali iz groba tud' bódemo mi.

Prijatle in brate, ki smo jih zgubili,
In starše, k' jih smert nam uropala je,
Tam najdili bomo, — se več ne ločili; —
In rajske lepote navzemali se.

Velikonoč bomo le — tam praznovali,
Kjer svatovš'no Jagnje nebeško imá,
Mu z angeljci večno „hosano“ speváli,
Ljubili, vživali na vekomaj ga. F.

Vnebohod Kristusov.

Odprite se nebeške vrata!
Odpri se večna hiša zlata!
Veselja ukaj sveti raj!
Glej Kralj nebeški večne slave
Se vzdigne danes na višave;
Gre v svojo večno čast nazaj.

Glej trume angeljev vesele,
K' so davno vidit ga želele,
Spevaje proti mu gredó,
Hité ponižno ga sprejeti,
In novo pesem: „trikrat sveti“
Hosano večno zaženó.

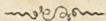
„Vsa hvala naj mu bode dana
Vsa slava večna in hosana!“

Po nebu krog in krog doni; —
„Nebeško Jagnje, ki življenje
Je dalo za sveta rešenje,
Je vredno slave in časti!“ —

Sam Oče sveti v večni slavi
Mu gre naproti, in postavi
Ga na desnico v svojo čast.
In njemu zdaj je izročena,
K' ima ime čez vse imena,
Na nebu, zemlji vsa oblast.

Zdaj tam z Očetam On kraljuje
In s svetim Duham gospoduje —
Pa On še ljubi vedno nas.
Odperte še so njega rane,
De duše naše v njih oprane
Naj ljubijo ga večni čas.

F.

Binkoštna.

(Molitev k sv. Duhu.)

Pridi k nam, o Tolažnik!
Ti nebeški Učenik!
Pridi in svoje dari
Nad svoje verne razli!
Pridi ljubi Oče naš,
Ki nam mir, veselje daš!
Ti delivec vsih dobrot,
Oče ubozih in sirot!
Ti edina luč serca,
Moč krepost tolažba vsa!
Revne duše pomočnik!
Bolniga serca zdravnik!
Naj nam tvoja luč gori,
Nas ogreva, razsvetli!
Naj prežene večno noč,
Naj bo z nami tvoja moč!

Merzle serca nam ogrej,
Milost nam obilno daj!
Nam tolažbo v serce vlí,
Dušne madeže izmí!
Vôdi nas na prave pot,
Nas obvari dušnih zmot! —
Tam kjer tvoje luči ni,
Tam je strah večne noči;
Kjer pa tvoja gnada je,
Tam je blagor, — tam je vse.
Torej, Božji Tolažnik!
Bodi naših duš vodnik! —
Oh, če si le ti pri nas,
Srečni smo na večni čas.

F.

Presvetimu R. Telesu.

Glas veseli povzdignimo,
Naj razlega se v nebó!
Vsi ponižno počastimo
Rešnje Jezusa Telo!

Večno počešeno bodi!
Naj časté te vse stvari!
In po zemlji vsi narodi
Naj slavé te z angeljci!

Živa jed, ti mana prava
Zdravje duše, moč serca,
Raja svetiga zastava,
V večni dom popotnica!

Oh, beseda ne izreče
Zate duh kako gori!
Serce čuti le goreče
Blížo tvoje vpričnosti!

Torej počešeno bodi!
Naj pojó ti vse stvari
In po zemlji vsi narodi
Naj slavé te z angeljci!

F.

Aposteljni slovenske zemlje.

1. S. Marka in s. Hermagora.

S Marka evangelist je bil učenec s. Petra aposteljna; nekaj časa je spremljal s. Pavla in Barnaba na njenih aposteljskih potih; pozneje je bil poseben tovarš s. Petra, in je bil z njim vred v Rimu oba pota, ko je bil s. Pavel v ječi. Ondi je naprošen po vernih bratih pisal kratek evangeli, kteriga je po tem oznanoval v Akvileji, poglavitnim mestu nekdanje Venecije in Istrije, blizo jadranskiga morja. Rekel mu je namreč s. Peter: „Kaj se v Rimu mudiš? Vstani in pojdi do mesta, ki se imenuje Akvileja, ondi oznanovat besedo Gospodovo.“ Tu je s. Marka sprejel aposteljski poklic in pastirsko palico, je počel svojo pot, in je peršel do imenovaniga mesta. In ko je bil ondi nekaj časa učil, mu je v serce prišla želja zopet viditi obličje s. Petra; izbral si je s. Hermagora, ter ga je k pervaku aposteljnov pripeljal v Rim, de je bil po pokladi aposteljskih rok posvečen v perviga Akvilejskiga višjiga pastirja. To se je godilo krog leta 63 po Kr. v dneh cesarja Nerona. Na to je s. Marka s svojim evangelijem potoval v Egipt, in je ondi v Aleksandrii oznanoval Kristusa, ter je s svojim naukam in svetim življe-

njem družbo vernikov tako vstavil, de so bili nasledovavci Kristusovi in v bratovski ljubezni med seboj ravno tako zvezani, kakor prvi kristjani v Jeruzalemu. Svoj častiti konec je našel v Aleksandrii; neverniki so ga prijeli, ko je ravno velikonočni praznik obhajal svete skrivnosti, ter so ga vlačili po tleh in kamnji, dokler ni izdihnil svoje duše. — S. Marka spomin mora biti Slovencam pred drugimi svet, ker je on prvi v té strani prinesel sveti evangeli.

S. Hermagora, Akvilejski rojak in učenec s. Marka evangelista, je od s. Petra prejel škofjo palico in zakrament posvečenja, ter je postal prvi škof Akvilejski. Skerbno je čul nad svojo cerkvijo, vred je djal duhovno službo, in zanjo posvetil mašnike in levite. Po tem je tudi do Teržaškiga mesta poslal mašnika in levita, in ravno tako je storil po drugih mestih. V zadnje, ko je bil že mnoge leta zvesto opravljal Gospodovo službo, je bil pri deželnim oblastniku Sebastu zatožen, de neprenehama oznanuje Kristusa in podira službo malikov; zatorej je bil dolgo tepen, po tem na pezo djan, z grebeni tergan in z gorečimi svetili žgan na svojih stranah. Ko je bil zopet v ječi, je v sredi noči luč nebeška razsvetlila temni kraj; po tem čudežu je bil Poncijan, varh zapora, obujen k sveti veri, in po njegovim zgledu so se še mnogoteri neverniki pridružili h keršanski čedi; med njimi je bil Gregor, blagoroden meščan, kteriga hčer po hudim duhu že tri leta obsedeno je s. Hermagora rešil od hude oblasti. Ko so duhovni vidili, de si s. Hermagora nič bolj ne želi kakor častito smert za Kristusa, so ga vprašali, kaj naj storijo po njegovi ločitvi; in jim je odgovoril, naj Fortunata, perviga levita izvolijo v

škofa, kateri je bil že Aleksandro kerstil, vdovo, ki je bila od svetiga mučenca luč oči prejela v ječi. Ko je bilo oblastniku to povedano, je tudi s. Fortunata ukazal pahniti v ravno tisto ječo; in ko je vidil, de se vsaki dan večji množica Kristusa poprijema, je po noči v ječo poslal trinoga, kateri je obema Kristusovima vojakama glave odsekal. To se je zgodilo v preganjanji cesarja Nerona ali pa Domiciana. — S. Hermagoru gre posebna čast med nami, ker on je začel sveto vero dalje razširjati po deželah ob jadranskim morji, ob Savi in Dravi; on se s s. Fortunatam vred tudi šteje za posebniga priporočnika na Goriškim in na Krajskim.

2. S. Pavlin, s. Virgili s sv. Modestam.

S. Pavlin, sam Akvilejskiga rodu, je bil Akvilejski ali Oglejski patriarh, postavljen l. 776 ob času cesarja Karlna Veliciga, kterimu je bil toliko drag, de je v veliko rečeh iskal njegoviga sveta, in njegovi cerkvi podelil bogate darila. Mož je bil posebne učenosti in pobožnosti, poseben prijatelj je bil molitve in premišljevanja, de so se tudi visoki možje priporočevali njegovim prošnjam; sam sebi ni nič pregledoval v ojstrosti življenja, v postih in čuvanji se je obilno vadi, ubogim je bil dobrotljiv oče. Božjo besedo je oznanoval s posebno močjo in gorečnostjo, in je s tem razdiral sile satanove, in povikševal Kristusovo službo. Zlasti mu gre hvala zategavoljo, de je slovensko ljudstvo po Koroškim in po drugih bližnjih deželah, kar jih je na južnim bregu dereče Drave, s svojim oznanovanjem pripeljal h Kristusovi veri; vediti namreč se mora, de slovenski rodovi, kateri so se proti sredi šestiga sto-

letja v novič naselili v teh straneh, so bili malikovavci, in so se daljši čas upirali sveti veri. Tudi zoper krivoverce je serčno branil čisto katoliško resnico, zlasti na cerkvenih zborih v Čahih (Aachen) in Frankobrodu, tudi na zborih v Altinu in Čevdadu ali Starim mestu, svojim sedežu; tudi izverstne bukve je pisal v zavračevanje krivih zmot, v podučenje in tolažbo vernikom. Za pravi red v svoji cerkvi je imel obilno skerb, kakor pravi in zvesti hlapec Gospodov je previdno čuval, de bi vsakteri, duhovni in neduhovni, na tanko spolnovali cerkvene postave; tudi je pazil, de so se svete opravila spodobno in slovesno obhajale, in v povikšanje Božje službe je sam skladal svete pesmi. V svoji gorečnosti je tudi želel kri svojo preliti in smert prestati za Kristusa; té želje sicer ni dosegel, pa med neizobraženimi narodi, zlasti med divjimi Huni ali Obri je preterpel mnogotere težave, zopernosti in krivice. Po mnogih delih, ki jih je opravil za Božjo cerkev, in po trudu in obilni starosti k svojimu koncu pripeljan, se je ločil s tega sveta l. 802, in je šel k Gospodu, plačilo prejemat za svoje dela. — Njegovo djanje je vredno obilnišiga spomina med Slovenci na Krajskim, Koroškim in Štajerskim, kolikor je teh dežel na desnem bregu silne Drave.

S. Virgili je prišel iz daljniga Irskiga otoka v času frankonskiga kralja Pipina, kateri je bil oče Karlna veliciga. Ker je bil obilno učen in iz mladiga pobožen, je bil po željah tega kralja in po volji papeža Štefana II. odločen na Solnograško škofijo, in l. 756 posvečen v višjiga pastirja. On je ravno tisti čas keršanstvo bolj uterjeval med Bavarci, ko je s. Bonifaci, Mogunški nadškof, sveto vero razširjal po drugi Nemčii; s svojo modrostjo in

previdnostjo je vedil nektero napotje in razpertje poravnati, s svojo gorečnostjo je premogel dela v Božjo čast doveršiti. Razun drugih Božjih hiš je sozidal stolno cerkev s. Ruperta v Solnimgradu; pripomogel je k vstavi samostana Kremmsminsterskiga, katerimu so prišle mnoge slovenske družine v last. Skerbel je pravice svoje cerkve ohraniti in obvarovati, na duhovnim zboru v Dingolfingi si je prizadeval cerkvene potrebe bavarske zemlje v pravi red djati. Zlasti se mora pa pomniti, kar je s. Virgili storil za spreobernitev korotanskih Slovincov na severnim bregu dereče Drave. Korotanski vojvoda Hotimar, ki je bil na bavarskim vojvodnim dvoru po keršansko izrejen, je prosil s. Virgilija, naj bi kakor škof obiskal koroško zemljo, in vernike, kateri so se ondi že nabrali, bolj obilno poterdil. Ker s. Virgili sam ni mogel priti, je bil namesti njega poslan s. Modest, kateri je kakor deželni škof popred hodil s s. Bonifacijem, z njim so prišli v duhovno pomoč tudi nekteri mašniki. Dana mu je bila oblast cerkve posvečevati in mašnike vstavljati; in tedaj je posvetil med drugimi cerkve Matere Božje v Gospej sveti nad Celjovcam, drugo v Liburnii, nekdanji Teurnii, ali pri s. Petru v Lesu nad Spitalam, in tretjo v Undrimah ob potoku Ingeringi blizo Knitelfelda. Svoj sedež je imel s. Modest v Gospej sveti, kjer se še zdaj neka hiša zove gradič s. Modesta. Po vsi moči se je sveti mož trudil, keršansko vero med starjimi kristjani bolj vterditi, in med nevernim narodam bolj razširiti, dokler ni življenja sklenil v zvestim spolnovanji svoje dolžnosti. Po njegovi smerti je vojvoda Hotimar zopet prosil s. Virgilija, naj bi sam prišel obiskat korotanske kraje, pa vstaja neverskiga naroda svetimu škofu ni dala

tje hoditi; pa tudi mašnik Latin, kteriga je namesti sebe poslal, je po drugi vstaji mogel pobegniti. Ko se je zopet mir storil, je s. Virgili poslal druge mašnike; vender po Hotimarovi smerti se je vzdignila nova vstaja, in nekaj let ni bilo nobenimu mašniku mogoče v Korotanu ostati. Novi vojvoda Valtunek si je po tem od s. Virgilija zopet novih mašnikov izprosil, namreč Hajmona, Gocara, Reginbalda, Majorana in druge poredama; tako je bila sveta vera polagama bolj uterjena med korotanskimi Slovenci med tem časom, ko je goreči škof sam na severni strani noriških planin dalje razširjal sveti evangeli. Po dolgim neutrudnim delu v nogradu Gospodovim je s. Virgili svoje življenje sklenil leta 784; in kakor je on častito krono dosegel v nebesih, tako je njegov spomin v krajih njegoviga nekdanjiga pastirstva v blagru.

3. S. Ciril in s. Metodi.

S. Ciril in s. Metodi sta bila brata, rojena v Solunu, mestu nekdanje Macedonije; po preteklih mlajših letih sta se poprijela miniškiga stanu, ter sta si ondi po svoji pobožnosti in učenosti zadobila dobro ime. Začela sta po tem s. evangeli oznanovati med neomikanimi narodi; s. Ciril je Kazare poleg Černiga morja spreobernal k sveti veri, s. Metodi je pridobil Bulgare za Kristusa, s podobo poslednje sodbe je nagnil njih kralja Bogora k spoznanju praviga Boga. Po prošnjah knezov Rastica moravskiga in Privina panonskiga sta oznanovavca prave vere krog let 862 — 864 prišla v njune dežele; Slovenci so se obveselili, ko so zaslišali Božjo

besedo oznanovati prav po domače, zakaj s. Ciril in s. Metodi sta dobro znala slovenski jezik, kar je poprejšnjim solnograškim misijonarjem pomanjkovalo. Pa kmalo sta bila poklicana v Rim, de bi ondi naznanila, kar sta storila za zveličanje duš; ondi sta bila prijazno sprejeta pri papežu Hadrijanu II., kateri se je močno čudil nad njuno gorečnostjo v razširjanji svete vere, in oba sta bila posvečena v škofa. Vender s. Ciril je ostal v rimskim samostanu, kjer je precej drugo leto 868 poklican bil na uni svet prejemati večno plačilo; s. Metodi pa se je vernil nazaj k slovenskemu ljudstvu. Tukaj je vernike poterdoval po Panonii, to je delu sedanje Ogerske med Dravo in Donavo in majhnim delu Štajerske, poleg ogerske meje unstran Ptujskiga mesta in Mure; dalje je s. evangeli razširjal po vsi Moravii, ktera je tisti čas obsegala tudi velik del Ogerske unstran Donave. Opravila Božje službe je on začel obhajati v slovenskim jeziku po greškim obredu, in je bil v svojim delu podpiran tudi po novim knezu Panonije in Moravije, po Svatopluku; s svojim svetim bratom je bil že popred začel prestavljati sveto pismo v slovenski jezik, za kteriga pisanje je s. Ciril znašel nove čerke; ali je on sam doversil vse sveto pismo, ali so drugi to za njim spolnili, ni za gotovo dognano. Vender zavoljo teh početkov mu je bilo treba zopet v Rim potovati. Ondi je skazal, de je njegov uk pravi in z rimsko cerkvijo edin; zadobil je od papeža Janeza VIII. privoljenje Božjo službo v domačim jeziku obhajati, le s tem pristavkam, de se je s. evangeli vselej popred mogel brati po latinsko. Tudi nove slovenske čerke so bile pohvaljene, ker po tej znajdbi se mnogi narodi zamorejo učiti, Boga hvaliti po svojim jeziku; v posebnim

listu do kneza Svatopluka je bila s. Metodju poterjena višji pastirska oblast po Panonii in Moravii. Po vsih teh spričbah višjiga poglavarja svete cerkve vender nekteri malopridni ljudje niso nehali svetiga škofa obrekovati in njegoviga nauka grajati; tukaj je papež Janez VIII. z lastnim listam tolažil neutrudeniga oznanovavca svetiga evangelija. Po tem je vneti višji pastir tudi na Češkim zasejal seme svete vere; kerstil je ondi vojvoda Borivoja in njegovo ženo s. Ljudmilo z mnogimi drugimi. Čas zvečičanske smerti s. Metodja ni na tanko določen; gotovo je, de je l. 884 še posvetil cerkev ss. Petra in Pavla v Bernu; nektere leta po tem, vender pred l. 894 je sklenil svoje zaslužnja polno življenje. — Sveta Ciril in Metodi sta med vsimi slovanskimi narodi češena kakor posebna priporočnika, ker sta velik del izmed njih k sveti veri pripeljala ali v njej poterdila, druge pa po svojih spisih v slovenskim jeziku podpirala v sprejetji s. evangelija.

4. Škofa Martin Prener in Tomaž Krén.

Martin Prener je bil l. 1585 izvoljen v Sekovskega škofa po tedašnjim Solnograškim nadškofu, Janezu Jakobu baronu Kuenskim. Rojen je bil na Švabskim, bogoslovja se je učil v Ingolštatu; potem je bil nekaj časa duhovni pastir na Solnograškim, in korar pri Frižinški stolni cerkvi. Ko je prevzel pastirstvo Sekovske škofije, je luteranstvo na Štajerskim, kakor tudi na Krajnskim in Koroškom, ravno nar huje svojo moč razprostiralo. Na deželnim zboru v Bruku so bili plemenitniki l. 1571 v sredi zaderg turške vojske prisilili nadvojvoda Karlna II.,

de jim je za njih grajšine dopustil prosto obhajanje lutranske vere; iz te dovolitve so si kmalo povzeli oblast, tudi svoje kmete k novi veri siliti, dalje so tudi po mestih in terjih iskali krive uke razširiti; katoliške pastirje so odganjali, vstavljali pa novoverske oznanovavce. Po vsih tacih potih je bil velik del tudi slovenskiga ljudstva odvernjen od katoliške resnice, in zapleten v krivoverske zmote. Precej ko je višji pastirsko službo nastopil, je škof Martin obiskal fare svoje škofije in tudi druge fare po Štajerskim, ki so bile sicer Solnograški nadškofii podložne, pa njemu kot nadškofovemu namestniku v oskerbovanje izročene. Prav natanko je ravnal pri tem obiskovanji; odstavljal je manj vredne duhovne, in boljši deval na njih mesto, krivoverske oznanovavce je povsod namestoval s katoliškimi pastirji, desiravno je semtertje zadeval na huji vstavljanje. Pozneje l. 1593 je zopet prehodil fare po gornjim in srednjim Štajerji, in je po enakim redu skerbel, povsod postaviti prave in vredne duhovne pastirje. Ko je novi nadvojvoda Ferdinand II. leta 1598 sklenil krivoverstvo popolnoma zatreti v svojih deželah, in katoliški veri zopet edino veljavo ondi prikloniti, se je škof Martin s posebno gorečnostjo in močjo vdeležil pri izpeljevanji tega početka. Postavljen je bil namreč za vodja vladnih poročnikov, katerim je bilo to delo v roke dano; prehodil je leta 1599 in 1600 večji del Štajerskiga, oznanoval katoliške resnice, pregovarjal zmoteno ljudstvo in ga nagibal k prisegi, v prihodnje se le prave vere deržati, in je povsod preskerboval katoliških pastirjev, kjer jih je pomanjkovalo. Zadosti lahko je dosegel svoj konec v Marburgu, Ptujim, Bistrici, Konjicah in Celji, na treh grajšinah poleg Celja je

bilo treba krivoverske tempeljne s silo podreti; po sreči je delo šlo v Žavcu, Dravbergu in Marenbergu; tudi v tukajšni okolici je bilo treba luteransk tempelj podreti. Večji ustavljanje pa se je zopet pokazalo v Radgoni, in dalje na gornjim Štajerji med rudarji v Forderbergu in Ajzenercu, vendar je bilo premagano s pomočjo katoliških vojakov; ložje je pobožen početek dognan bil do konca po drugih krajih, tudi v Bruku in Judenburgu; v zadnje je bila še v Gradcu doveršena katoliška preuredba. Ko je bilo delo verske preuredbe po Štajerskim dokončano je škof Martin z drugimi poročniki in Jurjem Stobejem, Lavantinskim škofam, vred obhodil še večji del Koroškiga. Obiskal je Kerško in Lavantinsko dolino, potem se je obernal proti Beljaku; ondi so se stanovavci v začetku mislili nasproti staviti, pa kmalo so se voljno vdali, ko jim je škof jasno razložil katoliški nauk in voljo deželiskiga vladarja, tudi po Ziljski in Kanalski dolini, v Malborjetu, na Trebižu in pod kloštram, dalje v Sent-Vidu je šlo poročnikom vse po godu. V Celjovcu pa so se mestnjani nasproti stavili, ko se je imela Božja služba zopet po katoliški šegi vravnati, celo vojakov so v brambo nabrali; vendar ko so vidili, de nič ne morejo opraviti, so se v zadnje vdali, desiravno je bilo treba ponovljeniga obiskanja. S temi obhodi je bilo ljudstvo le bolj še po vnanje pridobljeno za pravo katoliško vero: skerbniga čuvanja in obilniga podučevanja je bilo še dalje treba, in goreči škof tudi pozneje ni odnehal od truda in prizadevanja. Zatega voljo si je zaslužil ime štajerskiga aposteljna. Oslabljen po obilnim delu in trudu se je zadnje leto svojiga življenja podal v pokoj, in je sklenil blizo Lipnice svoj tek l. 1616 s pobožno

smertjo. Vreden je, de se kot apostoljsk mož v spominu ohrani.

Tomaz Krén (Chrön) je bil l. 1597 po nadvojvodu Ferdinandu imenovan za Ljubljanskiga škofa, l. 1599 po papežu Klemenu VIII. poterjen in po tem posvečen. Rodil se je v Ljubljani l. 1560, kjer je bil njegov oče mesten svetovavec, višji šole je obiskoval na Dunaji, kateri čas je dorašal v pobožnosti in učenosti; v hudi bolezni je storil obljubo v duhovski stan stopiti, ako se ozdravi, tedaj je bil po Janezu Tavčarji, Ljubljanskim škofu, v mašnika posvečen. Kmalo je dobil Sekovsko faro na Štajerskim v oskerbovanje; ker je pa tisti čas kriva vera gospodovala po Krajskim in zlasti v Ljubljani, in ker je bila njegova učenost in gorečnost dobro znana, je bil odbran za korarja pri Ljubljanski stolni cérkvi, namesti pregnaniga krivoverskiga Truberja. Komaj je prevzel škofjo službo, že je začel skerbeti, de bi se bila katoliška vera zopet v veljavo djala po Krajskim, po doljnim Štajerskim in Koroškim, kamor je takrat segla Ljubljanska škofija. Kakor je prišlo povelje nadvojvoda Ferdinanda II. zastran katoliške prenarredbe, je precej l. 1598 na znanje dal deželskim stanovam, de naj luteranski oznanovavci v 24 urah zapustijo Ljubljansko mesto, in v treh dneh celo kranjsko deželo; potem je šel s procesijo skozi mesto, in je zopet v posest vzel špitalsko cerkev sv. Elizabete, kjer so doslej lutrani opravljali svojo duhovno službo. Po tem je bil za vodja odločen pri poročnikih, katerim je bilo naloženo, katoliško cerkev po Krajskim zopet vstanoviti. Začel je svoje delo l. 1601 s slovenskimi in nemškimi govori v Ljubljanski stolni cerkvi, pobral je po mestu krivoverske bukve ter jih pokončal, in je

kmalo večji del stanovavcov pripeljal h katoliški resnici. Potem je z deželnim poglavarjem in drugimi poročniki vred obiskal poredama mesta po deželi, Kranj, Radolico in Kamnik, v bližnici obeh teh mest je dal razdjati lutranske tempeljne; potem je šel na Višnjogoro, Novomesto, Kostanjevico, Kerško, Metliko, Černomelj in Lož, pri Krupi in pri Ložu je razdjal krivoverske tempeljne, tudi je pregnal še ostale lutranske oznanovavce. Stanovavci so se večjidel radi zopet povernili v katoliško cerkev, Božja služba je bila zopet začeta po katoliški šegi, in vstavljeni so bili pravoverni mašniki. Na teh potih je pobožni škof sam Božjo besedo oznanoval, Božjo službo opravljal in svete zakramente delil s toliko gorečnostjo, de je dostikrat še le na večer kaj vžitka iskal za svoje telo. Ravno tako je škof Tomaž delal po doljnim Štajerji in Korotanu, pri Slovenjim Gradcu, Planini in Pliburgu. Vse to delo je šlo toliko po godu, de je goreči pastir v kratkim času pridobil 41.000 duš za katoliško vero; pri vsim tem pa je on delal bolj s krotkostjo in poterpljenjem, in z usmiljenjem do zmotencov. Pa mu ni bilo zadosti, le kot z enim mahljejem potreti nasprotnike prave vere; on je še dalje neprenehama skerbel in si prizadeval za ohranitev in vterditev katoliške resnice. Pripravljal si je previdno nov zarod dobrih duhovnov, in je vstavil duhovno semeniše v Gornjim gradu, mašništvo je zbiral vsako leto k cerkvenim shodu, napravil je nekaj novih far, pospeševal je zidanje novih in olepšanje starih cerkev, pripomogel je k vstavi zbirališa očetov Jezusoviga reda, in kapucinarskiga samostana v Ljubljani, iskal je pomnožiti in zagotoviti cerkveno premoženje, ktero je v času verskih prekucij terpelo velike zgube, tudi

je poravnal duhovno sodnijo in njene pravice. Dalje je skerbel za podučenje ljudstva v pravi veri, sam je Božjo besedo pogosto oznanoval, keršanske nauke je vpeljal ob nedeljah in praznikih, prestavil liste in evangelije, izdal katekizem v slovenskim jeziku, previdil katoliško tiskarnico v Ljubljanskim mestu; gledal je na slovesno obhajanje Božje službe, vpeljal je zopet precesijo s presvetim rešnjim Telesam, zaterdil praznovanje prečistiga spočetja Marije Device, pazil je na spolnovanje cerkvenih zapoved, na večkratno prejemanje svetih zakramentov. Vse to njegovo prizadevanje je toliko pospeha imelo, da je ves sled krivoversta zginil iz dežele, in da si je on sploh pridobil imé krajnskiga aposteljna, tudi je apostoljski poslanec in obiskovavec Ljubljanske škofije Sikst Karkan, Germaniški škof, s posebno pohvalo sporočil svetimu Očetu papežu Pavlu V., kako da škofu Tomažu Krénu gre nar večji čast zastran srečniga zatrenja krivoverstva. Desiravno je ta pobožni in učeni škof mnogo let tudi nadvojvoda namestoval v deželni vladi po Štajerskim, Koroškim in Krajnskim, to ni zmanjševalo njegove skerbi za duhovni blagor svoje izročene čede; in še v pozni starosti se ni bil utrudil, tudi daljnih cerkev obiskovati in z lastnimi ustmi Božje besede oznanovati. Lahko je verjeti, da je za vero vneti škof v svojim življenji dosti imel prestati težav, britkost, nasprotnost; pa tolažil in poterdoval se je z lepim latinskim rekam:

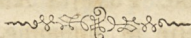
„Terret labor, aspice praemium!“

to je: „Te straši hudo delo:

Plačilo, glej! bo imelo.“

Po dolgim duhovnim pastirstvu je škof Tomaž Krén umerl v Gornjim gradu l. 1630, in je šel tje v boljši svet, prejemati plačilo za neutrudeno delo. Njegov spomin naj ostane vedno v časti.

Hicinger.

Prigodbe.

I.

Oče na smertni postelji.

Bil je oče, ki je skerbno izrejeval svoje otroke, in vse svoje dolžnosti zvesto spolnoval. Zbôlel je in čutil, de čas njegoviga življenja gré h koncu. Do časa se je dal s svetimi zakramenti previditi, tudi svoje časne reči je vse lepo obravnal in sporočil, ter ves v Božjo voljo vdan smerti pričakoval. Kakó lepo pa je še svojo poslednjo očetno dolžnost dopolnil, v zgled in podbudo beri v naslednjim pogóvoru, ki ga je s svojo jokajočo ženo in s svojima pričujočima sinovama imel.

Janez spregovori: Mati! nikar ne jokajte, je že Božja volja takó. Oče! dajte nam še svoj blagoslov.

Anton: Storite to, prósimo vas, oče!

Mati: Oh meni je prehudo, ljubi otróci! serce mi od žalosti poka.

Oče: Ne žaluj, Katarina! bodi zadovoljna; dosti sim živel na svetu. Moj Stvarnik me kliče; zakaj bi rad ne šel k njemu? Janez! ti skerbi za svojo mater, ti bodi oče svojima bratama. Oče ne-

beški ti bo povernil in ti srečo dal vse tvoje dni. Ti pa, Anton! še neskušen na svetu! ljubi in slušaj svojo mater, ravnaj se po njenim in Janezovim nauku, bodi vseskozi priden in pobožin. — Ljubi otrôci! spomnite se v svojih molitvah tudi mene, kadar me več ne bo. Povejta Andreju, kadar pride, moje poslednje želje in opomine. Bil je v resnici dober mladéneč, je ljubil svoje starše, Bogá se bal, zato ga gotovo tudi On ne bo zapustil.

Mati: Ljubi mož! ti se preveč slabiš in vtrudiš; ne misli na to, kar ti težavo dela.

Janez: Oče! le mirni bodite zato. Vse hočem storiti, in še več, kot želitè.

Oče: Hvala ti, Janez! Vselej si bil podpora moje starosti, veselje mojih dni. Le tudi v prihodnje takó ravnaj, in vse tvoje življenje bo Bogú dopadljivo. Zdaj pa zaslišite še nekatere nauke iz ust svojiga očeta. V smerti je resnica.

Janez: Govorite, oče!

Mati: Otrôci! vi mu njegovo poslednjo uro težko delate.

Oče: Katarina! težke nikakor ne. Veseliga in srečniga me dela spomin, de sim dolžnost očeta dopolnil. Ako bi tega ne bilo, žena! tedaj bi se trésel. Res je, de moram tebe, de moram dobre otroke sapustiti. Pa zapustim vas brez strahú, brez skerbí. Vsi ste kristjani, to ste v djanju pokazali; pravi kristjani pa niso nikoli zapušeni. — Stopita bližej, moja otroka! in ti, Katarina! me nekoliko prizdigui. Glejte, ljubi moji! taka je s človekam. — Osemdeset let je preteklo; zadovoljno sim jih preživil, skusil sim pa tudi in učil se, spoznati svét na vse strani. Ura moje ločitve se približuje, iti moram od tod. — Sveto pismo in nauk katoliške cerkve naj vam bodo

perve in najpotrebniši bukve, ktere skupej berite in prémišljujte, to branje si zlasti k sêrcu jemljite, po njem se ravnajte vseskozi; to vas bo v resnici in za vselej vesele in srečne storilo. Odberite si vselej en izrék ali en nauk v vodilo zaderžanja iz teh svetih bukev; spolnujte ga potem v svojim življenju, in kadar je delo dodelano in dan dokončan, izprašujte svoje serca, zahvalite se Stvarniku svojimu za gnado in pomoč vam dodeljeno, in srečin bo večer po takim dnevu in življenju. Bodite pravični, otrôci! Pravičnost pripravlja pot proti nebesam, in človeka osrečuje že tukej na zemlji. Ljubite po zapovedi Jezusovi vse ljudi, imejte usmiljenje s slabostmi svojiga bližnjiga, nikogar zató ne zaničujte, poboljšati pa išite, kjer in kolikor vam okoljšine dopuščajo; vse to je dolžnost vsaciga človeka, toliko bolj pa še dolžnost kristjana. Ako vas kdo razžali, nikar ne išite maševati se. Verjemite mi: v nemar pustiti razžaljenje sovražnika hujši boli, kakor zmaševati se nad njim. Spomnite se tudi pri tem nauka in zgleda Jezusa Kristusa. Z ljubeznijo torej ravnajte s svojimi sovražniki; s tem jih bote najboljše premagali ali clo nezmožne storili, vam škodovati. Vender pa si svojih pravic ne dajte vzeti. Kdor svoje pravice nepremišljeno in prederzno zanemari, pokaže, de jih vreden ni. Rajši pa kako malo krivico terpite, kakor pa de bi si brez silne potrebe sovražnike delali. Resnično je, ljubi sinovi! en sam sovražnik, naj bo še takó revna ali majhna stvar, zamore več škodovati, kot dvajset prijatlov koristiti utegne. Bodite podložni in pokorni vsakterimu svojih vikših duhovskih in deželskih. S takimi, kteri so imenitnišiga stanú mem vas, posebne prijaznosti ne išite in ne delajte, ako se potém v sovražnike

preobernejo (in kakó lahko se to zgodi!), vam toliko hujši škodovati, ja clo nečloveško zatirati utegnejo. Ravnajte se po svojim stanu, služite Bogú, bodite dobri, pokorni otrôci svete matere katoliške cerkve in zvesti podložni svojiga cesarja: takó bote najdli pravo srečo in veselje povsod. Premoženja tega svetá nikar ne imejte za pravo srečo, temuč le za pripomoček, kteriga po pameti obračajte, de ne bote nikoli imeli za kaj kesati se svojiga življenja. Vsako priložnost v to obrnite, na duši ali na telesu komu dobro storiti; to, otrôci! je veselje, ktero se le občutiti, ne pa dopovedati dá. Pri svojim hiševanju in gospodarjenju bodite zmérni, zmérnost je terdna podslomba domače sreče. Varujte se dolgov; na posojilo jemati, za malo časa in le na videz pomaga, pa marsikdaj hude, ja strašne nasledke ima. Svoji domači deželi bodite zvesti in vdani, in za njé blagor skerbíte, kolikor zamorete. — — Veliko bi vam še povedati môgel in hotel, pa moja moč me zapuša. — Molite in delajte. Katarina! Bog ti poverni vso tvojo skerb in postrežbo. (Se spet vleže. Na to je dolgo vse tiho.)

Mati: O Bog! kakó dobriga moža bomo zgubli!

Janez: In kakó dobriga, skerbniga očeta!

Oče: Ste me vsaj razumeli, otrôci? Práv! Povejte vse to tudi Andreju, povejte mu, de ga v duhu blagrujem. Povejte mu, naj pošten in pobožin ostane, to zamore tudi v vojaškim stanu storiti, in ima s tem še večí zasluženje; naj se zvesto vojskuje za svojo deželo in spolnuje svojo dolžnost. — Mati! že čutim smert, ki se mi bliža, merzel pot me sprehaja, vsi udje mi odpovedujejo. Otrôci! zdaj pokleknite.

(Otrôci pokleknejo. Oče se sklóni, ter s sklénjenimi rokami in rahlim glasam nad otróci móli in jih blagoslovi, rekoč:)

Oče nebeški daj svoj žegen mojimu trudu in prizadevanju z otróci! Varuj jih hudiga, poterdi in ohrani jih v dobrim! Žégnaj vas Bog † Oče, Sin in Sveti Duh, in njegov žegen ostani vedno pri vas. Amen.

(Nekoliko pomolkne, nató s tihim glasam še reče:)

Katarina! Bog te obvari. Gospod! usmili se me. Jezus, Marija in sveti Jožef! pridite mi na pomoč, sprejmite mojo dušo! —

(Glas in sapa mu zastane, vse oterpne, duša se loči, ter gré k Bógu in Zveličarju svojimu, kterimu je služila.)

* * *

Očetje! matere! ako hočete enkrat tudi vi tako mirno in srečno umreti, spolnujte tudi takó zvesto vse svoje dolžnosti, posebno do svojih otrók; učite, opominjajte in blagoslovíte jih tudi vi takó še na smertni postelji, poslednji čas svojiga življenja. Ako kote takó ravnali, potem blagor vam, in blagor vašim otrokam!

Otroci! sinovi! hčere! ako hočete srečni biti v tem in prihodnjim življenju, ljubíte, spoštujte in ubogajte svoje starše, z radovoljnim sercam sprejémajte in natanko spolnujte vse njih nauke, in zlasti njih poslednje vošila in opomine, ter hvaležno zanje molíte! —

(Poleg nemškiga.) P.

2.

Kaznjena kriva pričega.

„Ves svet tiči v hudem,“ je rekel nekdam sv. Janez. In res, ako so te besede kdaj veljale! ve-

Ijajo še posebno dandanašnji. Da ne omenim toliko kletvine, nesramnosti, opravljivih pa obrekljivih jezikov in pa še cele kupe družih pregreh, v ktere je svet do pasú, pa kaj pravim do pasú, v ktere je svet ves pogreznjen, spomnimo se le toliko krivic, nezvestob, laži pa golgfij, in spoznali bomo: da besede sv. Janeza, zgorej zapisane, veljajo še posebno dandanašnji. „Mož beseda“ je nekdej deržala, kakor bi bil z žebljem pribil. Kar je kdo terdil, se mu je verjelo, kar je kdo obljubval, je tudi storil; le mož beseda, pa je bilo dovolj. Ali zdaj? kako je pa zdaj? Ker mož besedo prevelikrat sne, zato je mnogokrat potrebna prisega, in brez nje se ne godí nobena imenitnija reč. Kadar cesar službo oddaja, kdor jo prevzame, mora priseči, da bo priden in zvest služabnik, na besedo samo mu ne verjame nikdo; kadar se dva pričkata pa pravdata za kako reč, velikrat vsa modrost umnega sodnika ne sega delj, kakor do prisega, „prisezi, da je tako, kakor ti praviš,“ razsodi pravdo, dà, osemindesetega leta (Bog nam ne daj več enacih doživeti!) so še celo župane in njih svetovavce med priterkovanjem na zvonove in pokanjem možnarjev tirali v cerkev pred sv. Rešnje telo, da so tam prisegli, da hočejo, zvesti cesarju, za občin prid in blagor svoje občine skerbeti. Le memogredé bi rad tukaj nekaj povedal: Koledar koledva po Slovenskem sem ter tje! ker so mu vrata povsod odperte, če tudi ne gode okroglih za ples, pa rad kako lepo zapôje in vmes še marsikaj mičnega pové; zato ga pa tudi ljudje že od deleč prijazno pozdravljajo, in ko stopi v hišo, ga po navadi obsujejo mladi in stari in zijaje poslušajo, kaj jim bo povedal, obljubim, da ga še bolj zamerkljivo poslušajo, kot ob nedeljah go-

spod fajmoštra na prižnici. Ker pa Koledar tudi nekoliko „manire“ vé, zato ne govori zmeraj le sam; včasih tudi posluša, kaj drugi govoré, in tako tudi sliši in zve marsikaj. Kaj da sliši in zve, neče, pa tudi ne sme vsega tukaj razkladati. Le ena mu je prav pri sercu, in ta mora vèn: Slišal je namreč, da nobenega, od osem in štiridesetiga leta umerlih županov ni v nebesih. Ali je to res, ali ne, ne more terditi za resnico, to pa vé in je večkrat tudi že slišal, kako je petica v pest stisnjena županu oči zavezala; ali kako je ta ali uni županovo terdoserčnost s poličkom vina ginil, in njegove terdovratnost, s katero se je deržal postave, omečil. Pa še marsikaj družega je še slišal in vidil, kako da so sem ter tje taki možje že pozabili, kaj so osem in štiridesetega leta obljubljali v cerkvi pred živim Bogom, slišali in vidili so pa to in uno tudi drugi ljudje, zato pa imajo piko na take možé tako, da hudobneži s takimi malopridnimi župani tudi pravične, za blagor svoje občine skerbne možé mečejo v en žakelj — v pekel; pa denimo to na stran, da se komu ne zamérimo, in pojdemo z resnico na dan! Za Boga vas prosim, pomislite, kaj delate, kadar prisegate! Boga kličete za pričo, rekoč: Bog ve, Bog mi je priča, da je to res, ravno tako res, in pa prav nič drugač, kakor jaz pravim — ali — Bog naj me kaznuje, ako vsega tega zvesto in natanko ne dopolnim tako, kakor sim obljubil dopolniti. To pa ni ravno kaj malega. Gorje mu, kdor terdí z Bogom laž, ali kdor ne spolnuje tega, kar je s prisego obljubil, ko bi lahko spolnoval! V resnici, to je hudobija nepresegljiva! Ali kazen Božja tudi ne izostane; popred, ali posled, skorej vselej pa ga že

na tem svetu zadene. Priča tega nam je naslednja žalostna pa resnična prigodba:

V visokem hribovju na Slovenskim izvira precej mogočna reka. Urnega teka derví svoje valove proti ravnini. V ravnino pridši pa se delí prec v dva cepa. Desni cep spira bregovje Desničarja, levi pa Levičarja.*) Čez pičli četertljeje ure pa se strinjata spet oba cepa in tečeta bratovski po enem koritu naprej. V sredi med obema cepoma pa je lep podolgast otok, zdaj lastina obeh sosedov. Nekdaj pa ni bilo takó. Pred sto in še več leti, tako se pripoveduje od ust do ust, je tekla reka samo po levem koritu, desnega takrat ni bilo, torej tudi otoka ne, ampak vse je bilo le travnik Desničarja. Zavolj hude ure v hribih neki dan se je bila reka toliko narastla, da je levo, takrat edino korito, ni moglo vse obseči; razlila se je bila tedaj na desno po travniku Desničarja; izrila si je bila sedanje desno korito, z otoka pa, ki se je bil s tem iz travnika naredil, je bila poplaknila vso zemljo pustivši za seboj zgolj kamnjne pa pesek. Žalosten je izdihoval na novim bregu Desničar o toliki nesreči, ali kaj si je hotel! ker splaval je bil lep kos zemljiša po vódi. Rana se s časoma zaceli, tudi Desničar se je bil kmalo sprijaznil z novim koritom, vnemar pustivši grobljo na otoku. Leta za leti so se verstile, ž njimi so se pa tudi verstili gospodarji na obeh sosednih zemljiših, šli so drug za drugim v dolgo večnost, nastopaje zmiraj novi za njimi. Ali tudi otok se je bil zbudil v tem, pokrivati je bil jel svojo grobljo z glino, ki so mu jo povodnji, nekdanjo škodo popravljale, vračevale. Okreval se

*) Ta dva soseda imenujem nalaš tako.

je bil s časoma in se odél z bičjem, germovjem in travjem, tako, da se je že marsikterikrat, zlasti o plitvi vodi, Desničarjeva in pa Levičerjeva živina na njem napasla. Desničar s perva ni branil, Levičar je pa molčal, ker sta si bila oba soseda prijatla. Tako se je godilo več let zaspored. Ali stari zlodej ne počiva nikdar, ampak hodi okoli kakor rijoveč lev in iše, koga bi požerl. Tudi mirnih sosedov prijateljstvo je bil podkopal z nekimi navskrižmisli, in nasledek tega je bil, da je Desničar sosedovi živini branil na otok, Levičar pa je nanj silil. Desničar, zvest si svoje pravice, pokliče gosposko na pomoč, Levičar pa si pravoznanca zagovornika najme, in tako se vname dolga večletna pravda. Desničar terdí: otok je moj, Levičar pa: otok je obeh, torej tako moj, kakor tvoj. Koliko grenkih ur da sta zdaj pravdavca imela, koliko lepih denarcev da sta potrosila, in pa kako da se je vrag v pest smejal, viditi toliko srečen vspéh svojega sovražnega djanja, si lahko mislimo. Zadnjič vendar steče sodba, in se glasi: „Otok je obeh, vsacega pol, ako Levičar skaže s pričami, da je to od nekđaj tako bilo.“ Kaj pa zdaj začeti? kako bo Levičar to skazal? Nekdo je rekel: Noben zid ni tako visok, da bi čez-nj ne mogel z dnarjem otovorjen osel. — Pri gosposki stoji med dvema gorečima svečama britka martra na mizi, pred njo pa pet mož, ki kličejo Boga na pričo, da so njih očetje in pa očetov očetje pripovedovali, da ima Levičar z Desničarjem enako pravico od nekđaj do otoka. — — Leto še ni bilo okoli, luna se še ni bila dvanajstkrat pomladila, že so ležali trije teh v črni zemlji; umerli so bili nagle neprevide smerti, in kdo sta una dva, ki jih vodita dva mala fantička in prosita

kruha gredé od hiše do hiše? Na prvi pogled se jima vidi, da sta slepa in da jima je solnce na tem svetu ugasnilo za zmeraj. Kdor se je pa ž njima kaj delj pogovarjal, vprašaje jih, kako da sta prišla ob pogled? skesanega pa potertega serca sta mu odkrila, kar, ljubi bravec že veš, opominjevaje ga: „Vari se krive prisege, ker z Bogom se ni norčevati!“

L.k.r.

3.

Silne sodbe.

(Povest iz Vogel-noviga Koledarja.)

Pretečeno stoletje, ko je še neusmiljena navada gospodovala, de so zatoženca, tako dolgo na tezalnici terpinčili, dokler je hudodelstvo obstal, — je živel na Ogerskim veliki zbôrni sodnik Farkas Imre po imenu. Imel je zvestiga služabnika, ki so ga Bogoljuba (Teofila) klicali. Od kod de bi bil prav za prav doma, ni sluga še sam za gotovo vediti mogel; toliko le se je govorilo, de bi vtegnil rodu ciganskiga biti. Bil je pa priden, bogaboječ vesteren sluga.

Enkrat pelje Bogoljub gospod Farkasa ravno memo vislic, na katerih sta dva od zborne sodbe v smert obsojena visela. — „Bog bodi milostiv sodnikom in nedolžno umorjenim!“ zdihne Bogoljub bolj tihama, vender toliko glasno, de je gospod besede razumel. Farkas, desiravno mu te besede niso kej vseč bile, pomolči nekoliko. Neka groza ga je namreč pri vislih obšla, — in zdi se mu, de ga černozonekli in rumenozasušeni obraz, eniga od njega

preden teden obsojeniga, serdito gleda, kakor bi hotel maševanje klicati nanj. Nato reče: „Kaj nedolžnih! — Kaj al bledeš? Visoka sodna pravica nobeniga nedolžniga ne obéša. Zakaj pa moliš za njih duše, in zraven še za duše sodnikov? — Govôri!“

„Oh, nedolžni! nedolžni!“ — reče Bogoljub, — „saj ubog zatoženc na tesalnici terpinčen, je prisiljen se vdati, naj bo že kriv ali ne, — ker mu je smert veliko menj strašna, kakor pa take grozovite muke. — — Oh moj rajni ljubi oče so tudi na strašnih tezalnicah primorani se vdali, de so krivi hudodelstva, kteriga nikdar storili niso, le zato, de jih je prej smert grozovitiga terpljenja rešila,“ — reče in se zjoka. —

Farkas se nasloni nazaj v kočijo, kakor bi ne porajtal veliko na besede slugatove — in hoče dremati; to de besede Bogoljubove mu gredo le vedno po glavi. V tih tužnih mislih se domu pripelje — v njih se vleže — in zaspi — ves nepokojin.

Drugo jutro pokliče svojige kočjaža Bogoljuba, ter bara: „Kje je moja srebernokovana ljulika (fajfa), ki sim jo snoči na vozu popustil!“ — „Je nisim vidil“ — odgovori kočjaž. „Ti si iz voza vse spravljaj, tedej si jo gotovo najdel — in jo imaš!“ se zagrozi gospod.

„Jest ne! gotovo ne! gospod jest je nimam.“ —

„Tukej imaš en križavec — pa ljuliko mi daj nazaj, in bodi pošten in pravičen.“

Bogoljub se le izgovarja: „oh gospod! verjemite mi, jest sim nedolžin, čisto nedolžin — — — še več hoče govoriti in izgovarjati se, — kar naenkrat prihaja poslanec do gospoda od njegoviga bogatiga strica, ki ga povabi nevtegrama na odločeno veselico k njemu priti v vas P. kakih 6 milj od ondot.

„Kočijaž! le urno pripravi mi lepo sreberno konjsko opravo!“ veli Farkas Bogoljubu. — Bogoljub odide. Komej preteče dobre pol četerti ure — pa prisôpe Bogoljub, ves bled in prestrašen trepetaje nazaj; „oh milostni gospod,“ govori jecljaje — „oh, vse je pokradeno, vsa sreberna oprava je proč, — vse je poropano,“

Gospod, drugi služabniki, vse kar je bilo okoli njega, vse hiti gledat, kje se je tatvina zgodila. In glej! vse srebro je pobrano in porezano od vözne oprave — in uropano — v vrednosti vsaj 400 tolarjev srebra.

„Ferenc, vkleni tukej kočjaža v železje!“ ukaže gospod družimu služabniku.

„Oh, jest sim nedolžin!“ zdihuje Bogoljub. Pa vse nič ne pomaga. Hlapčoni ga zgrabijo — kmalo pride tudi kovač, ki ga v železje zakuje.

„Nar prej pojdite in preišite njegovo posteljo in skrinjo, deleč ne more biti tatvina; jest bom pa še danes veliki zborni sodni hudodelstvo naznanil.“

„Za Božjo voljo mi verjemite, de sim nedolžin!“ se hoče še nadalje Bogoljub zgovarjati, ko ravno gazda (po ogersko veliki hlapec) iz Bogoljubove postelje skrito ljuliko prinese, ter pri priči eno obdolženimu kočjažu prek glave da, de se mu kri ulije, ter pravi: si nedolžin! tat! nedolžin! —

„Ta je lepa,“ reče gospod! — „kje pa imaš sreberno opravo?“

„Ne vem nikakor, kako da je ljulika v mojo posteljo prišla, še manj pa, kam de je srebernina! — Bog pa je moja priča, de sim nedolžin!“ —

„Bomo že dokazali nedolžnost,“ reče gospod, nato veli hlapcam: „le varite ga dobro, de ne uide ali pa de se ne vgonobi; jutri na vse zgodaj pa

naj bo voz pripravljen, ga bote k sodni peljali, danes pa še po hlevu skerbno išite.“

Drugo jutro na vse zgodaj že derči voz iz vasi z ubogim težko vklenjenim jetnikom tiranim pred sodbo. — Malo ur potem se že znajde ubogi Bogoljub v temni, smerdljivi ječi ua trohljeni plesnjevi slami, ves omamljen — skorej sam ne vé, kaj se je ž njim zgodilo.

Tri polne mesce zdihuje ubogi jetnik v ječi, preden njegova sodba na versto pride, desiravno je njegov gospod preiskavo prej imeti hotel — ter večkrat opomnil, de bi vender le sluga vtegnil res nedolžin biti; — pa vse zastonj — nič ni mogel zoper terdo postavo sodnije.

Čez tri mesce tedej je Bogoljub pred sodbo poklican. S težkim železjem okovan komej pritáva z verigami rožljaje spremljen od dveh bričev, v sodno hišo. — Tako silno ga je bila trimesečna ječa zdelala, de ga skorej lastni gospodar več ni poznal.

Perva preiskava je bila silno kratka. — Bogoljub je le tajil.

Na vprašanje, kako de je ljulika v njegovo posteljo prišla, je odgovoril, de ne vé, de mu je mogla od kakiga zavidljiviga hudobneža podveržena biti.

„Odštejte mu jih petdeset gorkih, zato ker laže! — veli predsednik sodnije.

To se koj zgodi; — in potem precej Bogoljuba vsiga trepečiga nazaj pred sodbo priženó in preiskava dalje nasleduje.

„Udaj se! zareži eden sodnikov nad njim, — obžaluj svojo napako, glej, s tem, de tajiš, le nas nadleguješ in terpinčiš; — vdaj se, pravim,

vidiš — nekaj tednov še — pa boš vse lepo pre-
stal — vse bo pri kraji; — smert na viselcah je
hitra. Udaj se!“

„Nikakor se ne morem udati in se kriviga spo-
znati, ker nisim nič, čisto nič pregrešil!“

„Paglovec! še blezo ne veš, kaj je tezalnica,
peljite ga dol, pokažite mu vse, morebiti se bo
spametoval.“

Briči ga odpeljejo in mu razkazujejo vse
terpinčivno orodje — in ogrozno pripravo — ter
mu jo tudi sem ter tje okusiti dajo, de mu je kri
včasi iz pod nohtov švignila, in de je milo zaječal,
kar se je bričam posebno sladko zdelo. Pokažejo
mu goreče kleše, s katerimi so obdolžene šipali,
tezalno vreteno, s katerim so jetnike tako dolgo pri-
vijali in nategovali, dokler so jim udi popokali, —
pokažejo mu tudi leseniga osla, po herbtu vsiga z
ojstrim železom in špičastimi žebli nabitiga, na tega
so jetnika posadili, če se ni hotel udati, in mu na
vsako nogo pod stopal petnajst funtov težko kroglo
navezali. Tukej se je videla tudi verv na škerbcéh
napravljen, s katero so ubogiga terpeznika pod
strop visoko potegovali — pa ga koj nazaj na tla
naglo spustili — meni nič, tebi nič, če bi se tudi
raztrešil, ali na drobne kosce razletel. Tukej spet
je bil pripravljen železen raženj; tam pa kotel
vreliga olja in smole, de so uboge zatožene po času
z njimi ožigali — z eno besedo vsake baže zbadala
in šipala in priprave, kar se je le sam peklenški
zmisliti mogel, mu razkažejo. —

Ko je Bogoljub vse to vidil — ga peljejo na-
zaj pred sodnike. Spet mu žugajo — Bogoljub pa
le taji.

„Tedej dajte ga trinogam,“ zapové predsednik.

Ne gre tukej popisovati, kaj so vse sirovi, neusmiljeni divjaki z Bogoljubam počeli. Tri strašne dolge dni so vse grozovite muke poskušali, Bogoljub le svojo nedolžnost terdi.

Po strašnim grozovitim terpinčenji, potem ko so neusmiljeni trinogi vse nar strašnejši muke nad ubogim Bogoljubam poskusili in nar grozovitniji reči ž njim počeli, se poslednjič udá — tretji dan zvečer še le — se uda, de je on res tatvine kriv.

Gospod Farkas se zavoljo slabiga počutja vse tri dni k sodbi kar čisto nič ni pokazal.

Četerti dan je bil Bogoljub, zdaj samiga sebe spoznajoči tat, spet v sodno hišo pritiran. Bil je več mertev kot živ, ves omamljen, ob besedo že, zavoljo strašnih bolečin.

Tudi njegov gospodar Farkas je bil ta čas v sodnici, tudi ves upaden in bled, zastran slabiga počutja treh dni. —

„Prismojena hudoba! zarezí predsednik nad Bogoljubam, kaj nisi mogel prej po pravici povedati! — bi bil lahko sebi terpljenje, rabeljnam in nam pa delo prikrajšal. Kje imaš ukradene reči?“

„Ne vem. Nikjer ne!“ odgovori Bogoljub; tako de se komej sliši.

„Že spet: ne vem! gerdavš malopridni! — Hočeš, de te vnovič terpinčiti ukažem!“ se togoti predsednik.

„Morebiti si te reči na vertu zakopal?“ vpraša sodni svetovavec Farkas, njegov gospodar.

„Mende;“

„Kaj ne tam pod veliko hruško, kjer si une dni nekaj po vertu popravljaj?“

„Ja,“ reče Bogoljub.

Berš pošljejo iskat tjekaj. Vsa tatvina je res

tukej bila — vse čisto, vse skupej v staro cigansko cunjo zavito, vse najdejo na odločenim mestu.

Bogoljub tedej, ker je sam se udal in ker je tatvina dokazana, je v smert na vislice obsojen.

Še tri dni — in mljena ima biti. Zadnje tri dni ni Bogeljubu nič več manjkalo, vsiga bi bil imel lahko dovolj, če bi se mu bilo le kolikej zljubilo. Eden pred drugim so se strežaji prizadevali, de bi mu proti koncu življenja dobro postregli. Tretji dan zjutrej ob devetih še enkrat preberejo sodbo očitno pred sodno hišo, nato Bogoljuba na voz nalože — ga v smert odpeljati. Milo pôje mertvaški zvon; in velika množica ljudstva spremlja Bogoljuba od beričev obdaniga na zadnji popotvi do vislic.

Poslednjič pridejo na grozovito mesto. Rabelj in njega pomagavci že čakajo tukej. Bogoljub je čeznavadno pokojin, ko se mu v četerto obsoja bere in mu sodnik razlomljeno palico pod noge zažene. Ječár mu železje odvzame. „Nedolžin sim, naj reče kdo kar hoče,“ pravi Bogoljub „večkrat sim že djal, de človek je s silnim terpinčenjem primoran se dolžniga spoznati krivice, ktere ni storil nikdar.“

Bogoljub stopi na lestvi, že je rabelj pripravljen — — kar nekdo iz množice zavpije: „Stoj! zanešenje pride!“ „Glejte,“ zakliče ljudstvo, „vitez z belim banderam na konju se bliža!“ —

Ko bi trenil, prisopiha stara ciganka, ki se je skoz vso trumo prerila, ter objame, oklene uboziga obsojenca z divjim veseljem, rekoč: „Moj sin! moj sin! zanešenje pride!“ — In res vedno je bližej in bližej z berzím konjem srečonosni naznanovavec. Že dohaja. „Zanešenje!“ zavpije on, „zanešenje!“

kliče vse ljudstvo. „Peljite ga nazaj, zakaj nedolžin je! reče rešitni napovedovavec.

Ljudstvo se razkropi. Bogoljub se vesel pelje nazaj. Zraven njega mati njegova. Ko pridejo do sodne hiše, jih čaka tukej gosp. Farkas, sprejme Bogoljuba z voza in ga prijazno v dvoráno pelje in veli, de naj kolikor ljudstva le more noter pride. To se tudi zgodi. Nató začne g. Farkas: „Od zdaj naprej nisim jest več sodnik, in nočem biti! Bogoljub, moj služabnik je nedolžin. Jest sam sim bil tiste reči poskril — in njega tatvine obdolžil. (Ljudstvo se med tem strašno zagrozi.) Čujte nadalje preden me pogubite,“ govori Farkas; „jest sim zmiraj ljubil pravico — in mislil sim, de tudi vselej vse po pravici ravnám. Bogoljub moj kočjaž pa je imel bolj bistro človekoznanstvo od mene. Kadarkoli sva se memo vislic peljala, vselej je molil za duše rajncih nedolžnih in za duše sodnikov, in enkrat je celo terdil, de nedolžin je primoran se dolžniga spoznati take hudobije, ki je nikdar storil ni.

To tudi jest premišljujem, ter si mislim, ali bi vender le to res biti utegnilo.

Ne pogubite me, ker sim to strašno poskušnjo z njim storil.

Jest sam sim bil ljuliko v njegovo posteljo vteknil in srebro skril, ter pošteniga sluga obdolžil in sodnii izročil. S strašnimi bolečinami primoran se je hudodelstva kriviga spoznal, kteriga nikdar storil ni, de bi bil le strašnih muk, ki so hujši kot smert, rešen. — Jest sam sim peklenske bolečine poslednje tri dni terpel v svojim sercu, ker sim vedel, de zavoljo mene nedolžni terpi, — skušnja pa se mi je potrebna zdela zavoljo podučenja sodnikov. — Jest pa od slej nisim več sodnik, nikakor ne več.

Vas pa vse prosim: zapomnite si grozoviti zgled mojiga uboziga kočjaža, ter prosite presvetlo cesarico Marijo Terezijo, de se grozovito terpinčenje povsod popolnoma prepové. —

Ti pa revni, nesrečni Bogoljub, odpusti mi, ti si poslednji mučenec grozovite tezalnice bil in začetnik boljši dôbe; odpusti mi — prosim, odpusti! če mi ti odpustiš — je pokojna moja vest!“

„Kaj? jest de sim poslednji terpinčeni bil?! In zdaj se bojo tezalnice po vsi deželi prepovédale! — de sim jest k temu pripomogel!“ — se oglasi Bogoljub, ter se zjoka — „s serca vam odpustim!“ —

„Od slej zanaprej pa nisi več moj služabnik, ampak moj sin,“ govori dalje g. Farkas, „in dedeč vsiga mojiga premoženja postaneš; — jest tako nič otrok nimam.“

„Imate, imate otroka! se oglasi stara ciganka, Bogoljub je vaš lastni sin Konrad, kteriga sim vam bila pred 25 leti ukradla!“

„O grozovita baba!“ se zavzame Farkas.

„Čujte nadalje,“ pripoveduje ciganka, „ko sim pred 25 leti v vašo hišo za kako cunjo prosit prišla, de bi bila vanjo svoje dve leti staro dete, ki mi je ravno umerlo bilo, položila in pokopala — sim bila proč spodena. Še enkrat stopim nazaj in popadem vašiga dveletniga dečika Konrada, ki se je ob potoku igral, ter odlazim ž njim. Nato sim oblekla svojiga mertviga otroka v Konradikovo oblečilo, in maliga merlička v jevševje ob potoku skrila tako, de ga ni nihče pred najdel, preden je listje odpadlo. V jeseni, ko je perje zginilo, ste dobili mertvo truplice, ki ga, se vé de, več niste poznati mogli — in mislijoči, de je rajni Konrad, ste pokopali s častnim pogrebam košice ciganskiga otroka.

Konrad pa je postal cigančik, in krepko je rasel. Dali smo mu ime: Teofil ali Bogoljub. Vender pa prav pravi cigan ni hotel nikoli postati. Bil je le vedno nekako ptuj v drušinah naših. Moj mož, njegov rednik je umerl, še morde ne veste kako? — tako kakor bi bil Bogoljub kmalo, — nedolžno terpinčen, — potem obešen. To mi je serd do vas sodnikov še bolj v sercu vžgalo. — Bogoljuba sim pa le vedno ljubila, kot svojiga otroka; — kaj more sin, če je oče malopriden? — Ker mu naše krogklatenje ni bilo kej všeč — se je podal v službo — in prišel je k vam za kočjaža in vertnarja.

Glejte tukej je zlati ovratnik s križcam vred, ki ga je takrat na vratu imel, in na njem je njegovo ime in rojstni dan zarezan.

V daljne kraje smo zvedili, de je v ječo zakovan, zatorej sim hitela — in ravno še prav prišla preden je imel usmerten biti. Komej sim skozi množico prerila in vpiti hotla: nikar! nikar! ta je Farkasa lastni sin, ko naenkrat hrup vstane, in poslani rešitelj z belo ruto na meču se približa in rešenje oznani. — — Zdaj pa storite s staro ciganko, kar hočete!“

„Nič hudiga se vam ne bo zgodilo,“ reče Farkas, „lepo vas bom preskerbel z vsim potrebnim, saj danes je dan odpušenja, zanešenja in radosti.“

Nato se oče in novospoznani sin objemeta.

„Eljen Farkas uram és fia!“ se glasi od vsih strani. —

Še preden se ljudstvo razide, pride tudi naznanilo z Dunaja od svitle cesarice, ki je na žive pripročnje človekoljubniga Sonenfelsa zapoved razglasila, de posihmal vse terpinčenje in preiskava na tezalnicah nehati mora.

Ljudstvo se z ginjenim sercam razide, in povsod se z začudenjem razglasuje novica, ki se je zgodila.

4.

Prigodbe nekdanjih časov.

Spisal is letnih bukev Šmartina na Tuhinjskim :

Luka Dolinar.

▼ letu

1338 so kobilice vso krajnsko deželo do Primorja pokončale.

1361 6. dan Velikotravna je veliko Ljubljane pogorelo; in 1. dan Vel. serp. so pogoreli vsi trije tergi.

1386 27 Vel. serp. je zopet pogorela, in tudi cerkev sv. Miklavža in en del bolnišnice (špitala).

1469 so Turki pokončali vso deželo od Metlike do Iga in Preddvora.

1470 so Turki planili okoli Savine, so požigali in veliko kristjanov seboj gnali.

1471 so zopet na Krajnsko priderli, po vsi deželi razgrajali in veliko ljudi odpeljali.

1474 so Turki kristjane premagali. — Kobilice so zopet po Savinski dolini in po Krajnskimi do Primorja ves sad pokončale.

1483 so vojaki s Slovenci vred Turke, ki so bili po Koroškimi in Štajarskimi veliko škode naredili, hudo otepli, — ter so veliko kristjanov iz sužnosti rešili.

1491 so kmetje na hrušici več kot 2000 Turkov pobili, tako tudi leta 1497.

- 1492 je bila Amerika najdena. Ravno o tem času tudi živo srebro v Idrii.
- 1493 je Ljubljansko mesto pogorelo.
- 1494 so červi žito pokončali.
- 1495 17. d. Maloserpana je Ljubljana zopet pogorela in 19 ljudi je v ognju smert storilo.
- 1511 je Kamnik do tal pogorel, in ni več hiš ostalo, kot pet na Šutni. — Grozovit potres; — 6. sušča se je začelo tresti in se je vsak dan skoz pol leta potresovalo.
- 1509 je potres po Krajskim veliko škode naredil.
- 1515 so jude iz Ljubljane spodili, kateri so veliko blaga noter pustili. —
- 1522 so Turki pri Postojni, Cirknici in na Pivki ropali in veliko ubozih kristjanov seboj vlekli.
- 1526 na kresni dan so Turki ogerskiga kralja Ludovika ubili.
- 1528 je bil Turk pri Ljubljani.
- 1529 je Turk Dunaj oblegel.
- 1540 je bilo silno suho leto.
- 1541 so kobilice ves sad po Krajskim do Primorja pokončale.
- 1543 je silno veliko ljudi umerlo.
- 1545 in 1546 je bil Turk v Šent-Jerneji na dolenskim.
- 1560 so tobak iz Amerike prinesli.
- 1563 je bil Tridentinski zbor dokončan.
- 1563 in 1564 je bila v Ljubljani kužna bolezen.
- 1570 je bila velika draginja; star pšenice v Ljubljani po 12 in celo po 14 goldinarjev.
- 1570 je bil Turk v Laščah in na Pivki.
- 1583 so v Ljubljani nemške ulice pogorele.
- 1584 je bil Turk v Kočevji. To leto so prvi krompir z Amerike pripeljali.
- 1586 je bil silno debel sneg.

V letu

1588 velika vojska.

1634 na gorenjskem velik punt, ki je bil 1644 potolažen.

1651 se je velika repata zvezda (morebiti Halejeva?) prikazala in leto potem je bila strašna kuga.

1685 je bila na Žalah v Kamniku kapela sv. Jožefa z lesa narejena in prva sv. maša brana.

1686 28. malotravna (2. nedeljo po Veliki noči ob štirih popoldne) je v Ljubljani na gradu v smokovnik tresilo in prav veliko škodo naredilo.

1687 ni bilo vso zimo nič ali prav malo snega, 28. sušca pa je jelo snežiti in je snežilo zaporedoma 10 dni.

1690 10. svečana (pepelnični petek) pozno v noč je začelo v Kamniku pod malim gradom goreti — vse mesto je bilo v nevarnosti, — so pa zgorle 4 hiše in štirji ljudje — Ravno to leto s. Franciška in s. Barbare dan je bil velik potres.

1694 so začeli Franciškani v Kamniku samostan in cerkev zidati s pomočjo svojiga velikiga dobrotnika Jakoba Šela od Šelenburg. Cerkev pa je bila še le 1730 posvečena.

1714 neizrečeno nerodovitno skoz in skoz deževno leto. Grozovitna dragina in lakota, — boleznj po Štajerskim in Krajskim, tako de jih je umerlo v Šmartinu 148; druge leta pa le po 40.

1715 lakota do žetve — potlej pa bolje; bolehalj so pa ljudje zavoljo nezreliga žita. Pervi kaplan v Kamniku je beneficium z 2500 fl. vterdil.

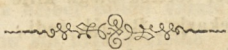
1716 Srednje in pozno leto. Vino revno, zato so po vsi deželi le ipavskiga pili. Cesarski so Turka pod vojvodam Evgenijem Savojskim pri Petrovardinu premagali.

1717 Zadosti dobro zgodnje leto. Turki pri Belim gradu tepêni.

1718 Prav suho in zgodnje leto. Vino toko dobro, de ga ni nihče taciga polnil. Mir s cesarjem in Turkam za 24 let.

1710 Zadosti dobro leto.

(Drugo leto nadalje.)

Mnogoverstno.

Kje je Slovincov očetnjava! —

Kje dom slovenskiga je sina?

Mi moja pesmica zapoj! — —

Glej tam je moja domovina,

Tam rod slovenski biva moj,

Kjer je zmed vsih dežela zbrana

In s čudi božjimi obdana.

Kjer terštvo vse je Avstrijansko

Edino prav za prav domá,

Kjer bije v breg morjé Jadransko,

In kamor s celiga svetá

Jezero bark teržvat priplava;

Tam je Slovincov očetnjava.

Kjer se v okolici Postojne

Odprè ti nov svét pod zemljó,

Ko v jame čudne stopiš trojne.

Kjer božje čudeže glasno

Ti oznanuje vsa narava:

Tam je Slovincov očetnjava.

Kjer živo rudo gora daje ;
 Ki je enake nima svet,
K' se razpošilja na vse kraje,
 In jo s ponosam svojo štét'
Le Avstrianska smé deržava,
Tam je Slovincov očetnjava.

Tam, kjer tertica blaga klije
 Prosekarja, Rofošk rodi,
Z Rebulo se Beržanka pije,
 Kjer Pikolit, Marvin zori,
Kjer raste Štajerc, kaplja zdrava:
Tam je Slovincov očetnjava.

Kjer bistra voda z visočine
 V tomún globoki zadoni
V Hrovaške, Serbske gre ravnine,
 Pozdravljat brate nam hiti, —
To je slovenska reka Sava:
Tam je Slovincov očetnjava.

Kjer čudež lepiga je kraja,
 Ki vsa Evropa ga pozna;
In zal okrog — podoba raja —
 Iz jezera spet lesketá,
Ter cérkvica v valovji plava:
Tam je Slovincov očetnjava.

Tam, kjer so čudne tri jezéra,
 Kjer Sóča, Bistrica šumí,
Savina, Kulpa, Kerka zvirá,
 Timavij solnca se boji,
In kjer gromi dereča Drava:
Tam je Slovincov očetnjava.

Kjer krasni verti zelenijo
Planine zale in poljé,
Kjer Julice v nebo puhtijo
Snežniki Karnijo mejé;
Kjer zvezde klati verh Triglava:
Tam je Slovincov očetnjava.

Tam, kjer planjave in doline
Se s hribci zalimi versté,
Iz sto in sto hribóv višine
Pa krasne cerkve se blišé,
In v njih Bogu se speva slava;
Tam je Slovincov očetnjava.

In tam, kjer bela je Ljubljana,
Krog nje pa mesta in vasi;
Dežela Bógu, caru vdana
Do zadnje kapljice kervi,
Kjer je zvestoba serc postava:
Tam je Slovincov očetnjava.

Zvestoba je Slavjanu sveta
Poštenost in krotkost serca,
Jo sin podedva od očeta —
Jo hči od matere ima.
Podpora cerkve in deržave
So sini naše očetnjave.

Podpora cerkve in deržave
Bodimo torej vedno vsi!
Naj do Boga in očetnjave
Ljubezin v sercu plameni,
De homo bratje vsi Slavjani
Kdej v domovini večni zbrani.

Hrepenjenje živine po železnici.

(Ta pa postavim de ne bo vsim všeč.)

Po slovečim belim pasi,
Ki z Ljubljane v Terst peljá,
Slišijo se mili glasi,
Če kdo zanje sluh imá.

Žvinca vboga tam zdihuje
Milo, de v nebo verši; —
Pa ta glas le tisti čuje,
Ki kamnit'ga serca ni.

„Oh, prestrašno je terpljenje!“
To je žvince mili glas,
Pridi skorej odrešenje!
Bog usmili skor se nas! —

Oh, vi delovci hitite
Urno le z železnico!
Nas nesrečne odrešite, —
Joj, za nas je prehudó! —

Vedno gejslaj, vedno guraj
V letu, zimi, dan in noč,
Zdaj „forajtaj“, zdaj mu „furaj“!
Stradaj! — vleci pa čez moč! —

Sebe pase, ter ga pije
Gerd, zarobljeni hlapčín;
Nas pa tēpe le — in bije! —
O neusmiljeni habin!!

Z ojstrim bičem nas napaja
Gerd divjak neobtesán,
Vedno nas hudiču zdaja, —
Vsaj sto tavžentkrat na dan.

Oh, to britko je življenje,
— Hujši kakor smert in vse! —
Pridi, pridi odrešenje!
Stvarnik naš, usmili se!“ —

Ja usmilil se bo Večni,
Kmalo bo železnica!
Časi bližajo se srečni,
Kon'c terpljenja strašniga! —

Al' ta dōba bo vesela
Le za vbogo ž'vinco nas;
Našim oderuham pela
Pa bo druga tisti čas!

Se bo spremenilo kmalo,
Bo že vidil prevzetnjak!
Zdaj pečenka je premalo, —
Pa bo dober ovsenjak! —

Takrat si bo praskal lase
On ki zdaj kot „grof“ živi,
Naj le travca pot prerase
In hlapon naj mem derči. — —

Ker železnica peruti
Prevzetnjaku strigla bo,
Torej pa ne more čuti,
De od nje opomni kdo.

Kakor pes razkačen laja,
In huduje v sercu se;
Vsim hudičem njega zdaja,
Ki jo zmislil prvi je.

Terdi clo v slepôti svôji:
„Zlodi sam je zmislil jó!“ — —
Haha! čujte, dragi moji!
Kak' je pač neumno to!!

Vrag si pač sam noče škode! —! —
In saj Bog sam govori:
De kraljestvo padlo bode,
Kjer glavavar nasprotva si. (Luk. 11.) —

Njivo lepo zadušila
Peklu bo železnica,
Toča vragu bo pobila
Kos nar lepšiga poljá.

Njive boljši vrag skor nima,
Kakor vél'ka césta je;
Naj bo leto, naj bo zima,
Satan žánje vedno le! —

Kar le hočeš, tukej iši —
Greh ondot je ves domá. —
Preklinvanje tam se sliši,
De skor zemlja trepeta! —

Izdajvanje, — prisegvanje
Se razlega krog in krog —
Božji strah — to so le sanje, —
Ker je trebuh le njih bog. —

V praznike in svete čase,
V nedelje — Božje dni
Satan se tù nar bolj pase,
Nar več tákrat nalovi.

Petik, post, če kaže prat'ka,
Biti mora „holt“ mesó! —
Al' naj mine dôba kratka,
Ga še Sveti Dan ne bo. —

Polna mera hudobije
Davno kliče do nebes; —
In de še kej z zemlje klije —
Čudo je veliko res! —

Oh zatorej cesta mila
Pridi, o železnica!
De boš satana pobila,
Tam, kjer tol'ko moč ima! —

Te živinca željno čaka,
Dobre duše te želé,
In boji se te le spaka,
K' ji poterla boš rogé.

In če škode bi storila
Tud' nezadolženim kej, —
Ko bahača boš strojila,
To tolažba bode naj:

Bog, če tudi rani malo,
Za zdravilo tud' skerbi;
Torej bo pomagal kmalo,
„Svojih On ne zapustí.“

F.

Pójmo radi!

(Šolarska.*)

Be veseli! — pojmo radi,
Dokler smo nedolžni, mladi! —
In zakaj bi pač ne peli;
K' so nas angeljci veseli!? —

Saj tud' angeljci pojéjo,
„Svet, svet, svet!“ Bógu ženéjo; —
Tice čast mu žvergolijo
In pojo, — se veselijo. —

Kdor nedolžin je, rad poje,
K' ima čisto serce svoje;
Če tud' reven je, ne toži,
Rajši eno si zakroži.

Kdor zgubi nedolžnost belo,
Pa ne more pét' veselo;
Ták le kakor vrana kroka,
Angelj pa nad njim se joka.

Kdor pošten je skoz na sveti,
Veseli ga lepo peti; —
Kdor pa ni pošten, rujove,
Kot ponočni čuk in sove.

Mi pa vsi nedolžni, mladi,
Pojemo poštene radi;
In zakaj bi jih ne peli,
K' so nas angeljci veseli?!

F.

*) Po napévu: Sestra mila itd.

Mladencíku.

Že mlade leta misli
Na svoj'ga Stvarnika,
Imej pa tudi v číslí,
Karkolj je božjiga;
V katolški cerkvi, v šoli
Poslušaj uke rad;
Ne zabi pa nikoli
Jih zvesto spolnovat'!

Roditelje in viši,
Ubogaj in spoštuj;
Pobožne le obiši,
Ljubezen vsim skazuj;
V svetosti vedno rasi,
Pregrehe vari se:
In zlati rajski časi
Osrečli bodo te!

Ne íši tú bogastva,
Ne íši tú častí!
Cvet zemlje veličastva
Ko rož'ca sperhení!
Serce imej le čisto,
Nedolžno in lepó,
Da vžival bodeš tisto,
Kar hrani ti nebó!

Majnik.

Jok in smeh.

Blaga mamica dobila
Dete iz narave rok,
Vsa vesela ga povila;
Revše pa napnè mil jok!

Kaj de dete joka milo —
Ali ga kje kej boli?
Ali ni še nič počilo?
Ali živeža žéli? —

Dete milo le zajoka,
Ko začuti v grehu se,
Ko pod jarmam pekla stoka
Mlado mu že serčice.

V cerkvi keršeno očito
Je to vboge dete zdaj:
Kinča ga imé častito,
Je vesel ga sveti raj!

Bèrž po kerstni zaobljubi
Mamci vroč'jo deteta,
Sèrčno ona ga poljubi,
Dete se lepo smehlja!

Kaj de dete se nasmeja
Mamici takó lepó?
Kaj že sadaj nek nareja
Mu veselje toliko?

Dete se lepó smehljalo,
Dete vse veselo je,
Ko nedolžno je postalo,
Ko nebó mu kerst odpre! —

Razvalina.

U kako me glédaš milo,
Pridem, grad, na hrib, kjér ti stojiš!
Skoz nadlóg me tvojih št'vilo,
Kar sim zvédit' hotel, zé učiš.

V časi pač se svét spreminja,
Nam minljivost oznanuje prav',
Da je zemlja solz dolina,
Pravi dom le v nebà višav'.

Ta resnica se skazala,
Moč premembe je nad tabo grad,
Davno že te je razdjala,
Razvalina glédaš zdaj plašad.

Lép si stal sicer na skali,
Močin je obdajal tebe zid,
Vitezi so not domvali,
Podertija zdaj se gola vid'.

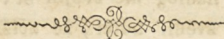
Trum vriskanje kjé je tvojih?
Kje zbiral'sa njih vesel'ga mést'?
Kjé vojšaki, k' so v bojih
Serčno vsi sukali močno pest?

Oh ja, kjér so se zbirali,
V serci vroče se vojskvat željé
Kjer na boj so se spravljali,
Tam rasó smeréke zdaj samé.

Kjer učil je oče sina
Za pravico vleči ojster meč.
Tam se vidi podertnina
Ternje raste tamkeja boděč.

Vse je, vse je razvalina,
Milo gléda s hriba na planjav',
Da se včasi svét spreminja,
Vse da mine, glej, molcé nam prav'.

J. V.rl.

Bela Ljubljana!

Pozdravljena bodi, ti zala kraljica slovenske dežele, pozdravljena bodi ti roža prelepa v nedolžni lepoti! — od nekdanj že si ljubljena bila, in ljubljena bodeš od svojih hvaležnih otrok!

Že Jasona *) vzela si v svoje zavzetje, nemca v svojo prijaznost, in v svojim krilu še hraniš nekdanjih Rimljanov pobožne spomine **); — nezbožniga turka pa zapodila si ***), ter mati ostala le svojim otrokam, — mati le njemu — Slovencu.

Leta in leta bežale so spred tvojiga obličja: ti pa vender še vedno mogočno kraljuješ na svojim prestolu, ki uterjen na skalo, se zmajati ne da.

*) Jáson je bil vodja Argonatov, ki so se peljali po ladii, Argo imenovani, v Kolhiško deželo zlati run ropat. Dogodivšina tudi pravi, da se je s svojimi junaki po reki Is.ru (Donavi) in potem pó Savi gori iz Emonije, kjer je bil domá, perpeljal, in na bregovih Ljubljanice perve kočeh pozneje imenitnemu mestu Emoni in potem Ljubljani okoli l. 1200 préd Krist. rojstvom postavil.

***) Semtertje se še vedno najdejo ali izkopljujejo spominki starih Rimljanov.

***)) Turki so okoli Ljubljane nekdanj sosebno grosovito divjali.

Nad tabo se razpenja nar milši obnebjé, in solnčna lepota se vtrinja v tvoje obličje; vročino zamorsko hladé ti zeleni bregovi, in zmerzolino ledeno drobé ti veličanske goré.

Sava dereča, šumeča — umaknila se je, — v dar ti osula — lepo, obširno — ravno polje. *)

Ljubljana, se kerstila po tebi, — se vije, hladi v votlinah prekrasniga, obilniga, še neznaniga čuda; — mirno, pohlevno ti plava naproti, in če se hočejo vsiliti razlivi močvira, — jo čistijo že urne in bistre gradaške vodice.

Tvoje oko se vpira v prelepe, orjaške podobe velikanskih snežnatih gorá, pa bližajo se tudi gorice in grički zeleni, ter delajo tebi prijazen, prijetin spremen.

Beli pasovi se strinjajo, se križajo v tvojim krilu, — ti vodijo domače in ptuje v tvoje prijazno, vablivo, zalo naročje.

Sopár, ki z bliskam hiti proti jadranskemu morju, pride do tebe — in ne more naprej, ogledovati te hoče, — zala nevesta! — in težko in težko stopi dalje na pot.

Tempeljni božji, — oj lepi! te kinčajo, so priča tvojiga pobožniga duha, — in otroci tvoji pohlevni in mirni te v kroni cara slavé. —

V sredi dežele zala nevesta dvoruješ, in krona na glavi **) — se kot limbarček beli prekrasno v daljave bliši; — ja resnično, lepa in zala, křona in kronana, ljuba in ljubljena si Ljubljana nevesta — — — — — de bodeš — — — — — ženinu svojimu zvesta, njemu le vedno zvesta nevesta.

*) Sava je nekđaj gotovo imela širji strugo in je tekla tudi tam, kjer je zdaj kolodvor in sv. Krištofa cerkvice.

**) Grad nad mestam.

Pa kdo je tvoj ženin, s katerim se hočeš v serčno zvestobo zaročiti?

Dolgo in dolgo si čakala, de edini pravi je prišel, ti roko podal. —

Snubili te so deželni stanovi in šotor postavili tebi nasproti *), v obličje ti gledali in čakali tvoje serčne zaveze; — ali zastonj; nevredni so bili tvoje zaročbe; vredni le tebi služiti — na tvojim dvoru ti čast in slavo množiti.

Snubit te pride kneženi vitez, ki steber zvestobe pri caru stoji, ki z mečem v desnici punte kroji; on, ki ga junaka vesoljna Evropa časti. Zares! vesela si ga bila, lovor si mu z limbarjem ovila, za sina, za svojiga otroka sprejela ga; ali v vedno zvestobo se hočeš z drugim zaročiti.

In glej, prišel je slednjič edino pravi, vreden vse tvoje zvestobe; — prišel je on sam, tvoj ljubljeni car; on te hoče snubiti, ti roko poda.

In zdaj, kaj hočeš storiti zala nevesta? zdaj, ko prišel je k tebi tvoj ženin, ki vreden je tvoje serčne zaročitve? — Rečem ti: Srečna si bela Ljubljana, pa rečem ti tudi: zaroči se njemu, svojimu caru, in bodi mu **zvesta**, in kakor si vterjena s svojim prestolam v terdo skalo, tako bodi tudi vterjena v zvestobi do njega in njegoviga blaziga rodu.

Naj pridejo k tebi tudi hinavski ali siloviti snubači, naj te motijo tudi lažnjivi preroki, — vender zmotiti se ne daj; ampak kakor skala sta-

*) Grad pod turnam (Tivoli) so prav za prav častiti o. o. Jezuiti zidati dali, pozneji je bil lastina deželnih stanov, potem nekaj časa v lasti grofa Radecki-ta; zdaj pa je lastina presvitl. cesarja.

novitna ostani, njemu, ki tvojo zvestobo zasluži, njemu, ki je tvoj ljubljeni ženin, tvoj ljubljeni car.

In verjemi mi! Car sam je tebe Ljubljano nevesto si našel, in te nikdar, ne v miru, ne v viharji zgrešil ne bo, temuč v ljubim in dragim spominu te bo ohranil, in v tvojo zvestobo bo vedno zaupal.

Torej ti še enkrat zakličem:

Bela Ljubljana! caru bod' zvesta!

Ženinu njemu, zvesta nevesta! —

J. L.

Beli Ljubljeni se limbar podá.

— Beli Ljubljeni se limbar podá

Je rož'ca nar lepši z med vsiga sveta,

Je Jožefu zrastle iz terd'ga lesa,

In angelj iz néba Marii jo da;

Je roža nar lepši z med vsiga svetá

— Beli Ljubljeni se limbar podá.

Viola, vertnica je kri in nebó,

Se čuti v sercu, ga gleda oko;

Al' serčna lepota nedolžnost veljá

In v zvezdah z obnebja le limbar miglja;

Je rož'ca nar lepši z med vsiga svetá:

— Beli Ljubljeni se limbar podá.

J. L.

Zgodbe Ljubljanskiga mesta.

Kraj, kjer stoji sedanja Ljubljana, središe Krajske zemlje, je po vsaki strani odmerjen za selišče tehtniga mesta. Ondi zadevajo skupaj mejniki trojniga različniga sveta: konci gorenških, z vodnim prodam v dnu nasutih ravnin, zadnje berda notranjskih apnenih, znotraj povsod prevotljenih hribov, in začetki dolenskih, za vinsko tertu pripravnih gričev. Tergovci so se že kdaj ondi mogli snidati, kjer so se ravne ceste stikale s hribskimi stezami, in povodnimi poti, ter se je blago z vozov, tovorov in ladij križem prekladati zamoglo. In ako je bilo v nevarnih in nepokojnih časih treba terdniga braniša, je hribec, okoli kteriga se vije vodotok tihe Ljubljanice, sam po sebi bil kaj pripraven za močen grad. Zatorej je že v silno davnih časih slavno mesto stalo na tem kraji; klicalo se je Emona, ktero ime je enaciga pomena s sedanjim, de je namreč ljub, prijeten kraj. Po stari bazni se je pripovedovalo, de je greški kraljevič Jason ondi postavil stanovališče, ko je na potu iz Černiga morja poleg Donave in Save proti Jadranskimu morju tukaj zimovati mogel l. 1222 pred Kristusam. Toliko resnice ima ta bazen gotovo v sebi, de je bil ta kraj v nar starjih časih že naseljen, in de je ondi memo šla tergovska pot med Italijo in Podonavskimi deželami. Stanovavci stare Emone so se šteli k Siginam ali Panoncam, kterih sela so segale do Juliških planin, in kterih rod se po verjetnih dokazih sodi slovanskiga plemena. V rimsko oblast je Emona prišla ali že po Julii Cesarji, kteri je prvi cesto prederl iz Italije

čez Hrušico, ali po njegovim stričniku cesarji Avgustu, kateri si je l. 31 pred Kr. Panonce podvergel.

Nekdanje Emonsko mesto je svojo slavo ohranilo tudi pod rimskim cesarstvom; tergovske pota in vojskine ceste so se ondi stekale, bodi si od Italije, ali od Norika in Panonije semkaj; zavoljo svoje tehtnosti je imelo vedno staniše rimskih vojakov, dobilo je rimskih naseljencov, in posebnih rimskih pravic, in je bilo pozneje kar k Italii prištevano. Staro mesto pa ni stalo na desnem bregu Ljubljanice, temuč na levim, kakor še sedanje dni kažejo ostanki terdnih zidov na Mirji, dalje ostanki starih tempeljnov in pobištev, kamni z napisi, podobe, posode, denarji in druge starine, ktere so se že prejšne čase našle, in se še vedno nahajajo po Gradiši, okoli križanskiga in narodniga terga. Mestno ozidje je bilo čveterovoglato, na koncih z večjimi, pri stranah z manjšimi stolpi al turni zaterjeno; stegnjeno je bilo od Mirja do nunskiga verta na zahodni strani, proti jugu pa skozi Krakovo, proti severju skozi narodni terg do Ljubljanice; razne stavbe so bile tudi zunaj tega ozidja na severni strani, in pokopališa so se nahajale poleg poglavitnih cest, nar bolj poleg sedanje Dunajske in nekaj poleg dolenske ceste; kjer je sedanji grad, je mogla tudi nekdej biti bolj močna rimska terdnjava. Med kamnjitimi napisi so se doslej štirje našli, na katerih se je imé Emone razločno bralo; imena kakih peterih malikoverskih božanstev na drugih kamnih kažejo, de so bili vsim tistim tempeljni odločeni; nalaš zidan vodotok je mestu dajal dobro pitno vodo; njegovi ostanki se še sledijo skozi Gradiše do Ljubljanice. V prvih časih rimskiga cesarstva je Emona stala pod oblastniki gornje Panonije, potem je bila pod oblastniki Venecije in

Istrije, kateri so imeli svoj sedež v Akvileji. Za srenjske reči je imela lastno svetovavstvo s svojim glavarjem; na starih kamnih se berejo tudi nekterih mestnih svetovavcov imena, namreč Tici in Veli. Rimski cesarji so dostikrat potovali skozi Emono, ko so hodili v boj zoper ptuje narode na podonavskik mejah, na pr. Trajan, Antonin, Avreli, Sever; pa divji Maksimin se je mestu približal s sovražnim namenam, ko je šel s svojimi vojaki si Italijo osvojevat, vender mestu ni žaliga storil, ker so se vsi stanovavci od ondot umaknili. Cesarju Konstantinu so bile v Emoni častne podobe postavljene, in Teodozi je bil z veliko slovesnostjo sprejet, ker je mesto otél pred silami vstajnika Maksima. Več kakor to pa je spomina vredno, de je sveta Kristusova vera zgodaj prišla v Emonsko mesto, pred ko ne še po sv. Hermagoru, pervim Akvilejskim škofu, v tretjim stoletji je imelo že lastniga škofa, sv. Maksim Emonski škof in mučenec je od nekdej češen v obsegi stariga Akvilejskiga patriarhata; drugi Maksim, tudi tukajšni škof, je častitljivo imenovan med cerkvenimi očeti Akvilejskiga zbora l. 381; tudi levit in mučenec sv. Pelagi se šteje za Emonskiga rojaka.

Pa v začetku petiga stoletja so rimsko cesarstvo hude nevihte jele napadati; divji narodi so se vzdignili od vsih strani, razdjati rimsko oblast, in poredama so derli Gotje, Sciti in drugi divjaki skozi Emono proti Italii. Atila grozoviti vojvoda strašnih Hunov je krog l. 452 napadel Emonsko mesto in ga je razrušil; pisma od tega ne govorijo na tanko, pa staro ozidje z očitnim sledam silniga razdjanja to jasno pripoveduje. Mesto si je sicer zopet opomoglo, v starim ozidji se dobro sledi poznejši poprava; pa zdaj je bilo pod drugačimi gospodarji,

pod gotiškim kraljem Teodorikom in njegovimi nasledniki, in zopet kratek čas pod greškim cesarjem Justinijanom. Poslednjič se bere imé stare Emone l. 579, ko je njeni škof Patrici zapisan med drugimi višjimi pastirji, ki so s patriarham Elijem se zbrali v Gradu poleg Akvileje. V tem času so se namreč Longobardi polastili severne Italije, za njimi so Avari ali Obri posedli nekdanjo Panonijo, in vmes so se pokazali novi slovenski rojaki poleg Save in Drave proti jadranskemu morju; zlo vojašk je bil ta novi narod, in še bolj silno so Avari za njimi pritiskali, tedaj je v tem hrupu stara Emona mogla zgubiti svoj obstanek in svoje imé. Stare spričebe tukaj prenehajo za dolgo časa, in pozneje se na tem kraji nahaja novo mesto, ktero se po slovensko imenuje Ljubljana, po nemško pa nar pred bere Leopach in potem Laibach. Misliti se ne da drugač, razun de so se Slovenci na tem mestu precej vselili, ko so deželo imeli v oblasti; sicer je bil kraj pred in potlej pod stisko divjih Avarov, razun ko je slavni Samo gospodoval med Slovenci; pa l. 788 so té strani prišle v oblast Frankov in njih mogočniga vladarja Karlna Veliciga, in od slej so se tukaj naselili tudi nemški rojaki. Novo mesto se je za varnosti voljo pomaknilo na desni breg Ljubljanice, višji grad na hribcu je dajal še boljši brambo, staro selišče pa se je večjidel pustilo v razvalinah. Po vladni razdelitvi, ktera je pod frankonskimi in dalje pod nemškimi cesarji dolgo veljala, se je Ljubljana štela k strani ali marki, ki se je imenovala Krajna ali Krajnsko, in je obsegala Gorensko in del Notranjskiga; višji oblast so imeli tukaj nar pred furlanski vojvodi, prvi med njimi Erik ali Henrik, po tem pa koroški vojvodi, kar je Karlman, kralja

Ludovika sin, l. 876 vse te strani prejel v oskerbovanje; zraven je Krajnska stran imela tudi lastne kneze, kateri so bili nar pred slovenskiga, potem nemškiga rodu, katerih sedež pa ni znan od začetka. Kar tiče keršanstvo v teh krajih, je gotovo, de po prihodu novih slovenskih naselnikov in po stiskah Avarov je s staro Emono vred tudi razdjan bil škofji sedež, in de je sveta vera zlo v zadergo prišla. Po prizadevanji akvilejskih patrijarhov in zlasti sv. Pavlina pa je bilo neverstvo zopet zaterto, in Ljubljana je bila središe velike fare, ki je segala od Save do Hrušice; farna cerkev je bila od nekdej, morebiti že iz perviga časa cerkev sv. Petra, cerkev sv. Miklavža se šteje iz osmiga stoletja.

Ko so divji Madžari sedanje Ogersko posedli, in začeli proti Italii in Nemčii svoje roparske pota razširjati, je tudi Ljubljana terpeła po njihovih napadih; hude bitve so bile večkrat z njimi v okolici tega mesta, nesrečne l. 906 in 915, srečna 944, in od slej je bil mir pred njimi. Ljubljana se je časama začela bolj povzdigovati, kar je na gradu stanoval dvorski ali cesarski knez, prvi takošen je znan Verhard l. 989; mesto si je kmalo dobro opomoglo po tergovstvu, ker neki kupčevavec je bil v stanu sirotišnico vstaviti, in drugi tergovec cerkev sv. Filipa zidati. Cesar Henrik IV. je l. 1077 Krajnsko stran, s katero se je bila ta čas že tudi soedinila Slovenska stran ali sedanje Dolensko, dal Oglejskimu patriarhu Sigehardu v last; od slej so se patriarhi šteli za markeze Krajnske dežele, in njih oblastniki so imeli sedež na Ljubljanskim gradu. Kér pa so patriarhi po tedašnji navadi deželo dajali mogočnim knezam v najem, so tudi ti najemni gospodje večkrat stanovali v Ljubljani na gradu; to

najemšino pa so nekaj časa imeli koroški, za njimi pa meranski vojvodi. Med tem časom so se tukaj l. 1167 vsedli templarji, red miniških vitezov, pri cerkvi Matere Božje, kjer so pozneje krog l. 1200 pa nastopili drugi miniški vitezi, namreč križanki; l. 1233 pa so prišli prvi minihi reda sv. Frančiška v Ljubljano, in so se vselili pri cerkvi sv. Filipa, kjer so zdaj šole. V cerkvenih rečeh je tudi to pomljivo, de so Ljubljanski duhovni pastirji večjidel od patriarhov imeli višji oblast čez vso duhovšino po Krajskim; Ludovik, prvi po imenu znani Ljubljanski fajmošter pri sv. Petru l. 1248, je bil tak nadmašnik ali arhidiakon Krajske in Slovenske strani. Deželska oblast Oglejskih patriarhov ni imela zlo dolgiga obstanka na Krajskim; po nekterih razporih je l. 1246 koroški vojvoda Ulrik III. krajsko gospostvo nase potegnul, in ga je v zadnje tudi v lasti obderžal; on sam je dostikrat stal na Ljubljanskim gradu. Od njegoviga časa se tudi šteje versta deželnih poglavarjev na Krajskim, med kterimi je bil prvi Rudelin od Hrušice l. 1256; njih stanovanje je bilo prejšnje čase vedno na Ljubljanskim gradu. Za Ulrikam III. je češki kralj Otokar II. Krajsko podedoval, in si je Ljubljano z vojskino silo osvojil; pa cesar Rudolf I. mu je to posest odtegnul, in jo je dal z drugimi avstrijanskimi deželami vred svojima sinama Albertu in Rudolfu v last l. 1282. Od slej je bila Krajska in slovenska stran vedno pri habsburski cesarski hiši; pridružila se je ti posesti pozneje še Metlika, Pivka, Kras in del Istrije; in od leta 1374 se je Ljubljana neprenehama štela za središe vsih teh strani, ki se od slej imenujejo Krajsko vojvodstvo.

Kar je bila Ljubljana v oblasti avstrijskih vojvodov in nadvojvodov, je začela tudi posebne mestne pravice dobivati. Mesto je imelo lastniga sodnika, prvi je znan Leon I. 1340; pozneje I. 1504 je doseglo še pravico lastniga župana voliti, prvi je bil Anž Lantieri. Razun teh je bilo še lastno mestno svetovavstvo, ki je štelo 100 odbornikov, dvanajst jih je obsegalo notranji svet, bili so odbrani izmed nar bolj premožnih in modrih mestnjanov, in so nosili dolgo škerlatasto oblačilo; drugi odborniki so bili černo oblečeni. Dalje je Ljubljana dosegla dobroto, de ima zopet lastniga škofa; cesar Friderik IV. je I. 1461 napravil to pobožno vstanovilo, in papež Pij II. ga je poterdil, in prvi škof je bil Sigismund, Lamberški grof I. 1463; od slej je cerkev sv. Miklavža stolna in farna cerkev, in ima tudi svoje korarstvo s proštam in dekanam. Nova mestna bolnišnica je bila vstavljena po ogerski kraljici Elizabeti I. 1345; druga cesarska bolnišnica je bila napravljena po cesarji Ferdinandu I. Pa ravno v teh časih so se za Ljubljansko mesto razne nove stiske in nevarnosti začele; več let so terpeli boji cesarja Friderika s celjskim grofam Ulrikam, zato je mesto dobilo novo ozidje z grapami in nakopi I. 1416; mestjani so se tudi junaško branili zoper cesarjeviga nasprotnika. Pa huji nevarnost je nastala zavoljo neverskih Turkov, kateri so se tiste čase v Evropi vsedli, in so zlasti napadali razun ogerskih tudi slovenske strani; I. 1469 so pervikrat priderli pred Ljubljano, so oropali in pokončali vso okolico, mestu vender niso kaj mogli. Zatorej je bilo ozidje I. 1475 še močnejše napravljeno, in tudi I. 1492 se je mesto ubranilo nemilim sovražnikom, le hiše pred mestam so bile požgane; I. 1520 pa so bili postavljeni re-

dovni zidovi in stolpi, in grape z nasipi so bile zaterjene, de se je mesto zopet lahko branilo pred Turki l. 1527 in 1528, in še l. 1584. Razun vojske je tudi kuga hude sile delala v Ljubljanskim mestu in sicer l. 1563 in 1564, dalje se l. 1579 in 1599, kjer so oba pota tudi cesarske vradnije mesto zapustile, in se v Kranj in v Kamnik umaknile. Še večji nadloga pa so bile verske razpertije, ki so se začele zavoljo razširjanja Lutrovih zmot. Primaž Trubar je l. 1531 prvi oznanoval novo vero v Ljubljani, kmalo so se mu drugi pridružili; mnogoteri plemenitniki in mestnjani so se poprijeli spačeniga nauka, in polastili cerkve sv. Elizabete v stari mestni bolnišnici; napravili so pozneje lastno šolo, in si odbrali lastniga nadzornika v svojih cerkvenih rečeh. Prizadevanje Ljubljanskih škofov Urbana, Petra, Konrada in Janeza je le malo nasprot opravilo, desiravno jih je podpirala deželaska oblast cesarja Ferdinanda I. in nadvojvoda Karlna II.; število novovercov se je vedno množilo, zlasti kar je bilo na deželnim zboru v Bruku l. 1571 plemenitnikom več prostosti dane.

Vender nastopili so boljši časi. Kar je nadvojvoda Karl II. sozidal Karlovško terdnjavo, in kar je Turjaški grof Andrej Turke potolkel pri Sisku l. 1593, je smela Ljubljana s celo Krajsko deželo bolj mirno dihati; nemilih sovražnikov ni bilo več v deželo. Ko je nadvojvoda Ferdinand II. l. 1597 vlado notranjoavstrijskih dežel nastopil, in v Ljubljani Tomaž Krén v škofa postavljen bil, se je tudi v verskih rečeh naglo drugač obernilo. Verski govori gorečiga škofa in terda postava nadvojvodova, in neprenehano čuvanje in podučevanje je krivoverstvo pregnalo iz mesta. Šole očetov Jezusoviga reda,

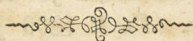
dobra duhovšina, novo miništvo zlasti kapucinarji in avguštinijski, vse to je pomagalo novo, vso katoliško rodovino zaploditi. Dalje si je trgovstvo v Ljubljani bolj opomoglo, kar je nadvojvoda Karl II. dal ceste popraviti, in še bolj kar je cesar Karl VI. dal jih zboljšati, in verh tega še brodarstvo po Savi odpreti; tudi obertnija je dobila obilniši pospeh. Mesto se je začelo lepšati z izverstnimi stavbami, med katerimi so zlasti šteti škofijska, nunska in sv. Petra cerkev, učenost in večji omika pa je jela zaljšati stanovavce, med katerimi so se tudi družtva v pospeh vednost in lepih umetnost, zraven še modrejšiga kmetijstva napravile. V časih cesarice Marije Terezije in cesarja Jožefa so se zgodile nekatere prenarodbe v deželni vladi, vendar ime deželniga poglavarstva se je ohranilo; razun tega je dobila Ljubljana še krožno glavarstvo za Gorenško, in cesarsko sodnijo. V cerkvenih rečeh je sicer nehalo mnogo miniških samostanov in pohoštev, pa mesto je prejelo večji veljavo, ker je postalo l. 1787 sedež nadškofa z večji obsego škofije, sicer le za nekaj let. V šolskih zadevah je Ljubljana prejela po novo vrednjane nemške šole, Gimnazi in licej za modroslovje in bogoslovje z novim šolskim poslopjem; velik duhoven pridobek je šolska bukvarnica. Razun vsiga tega se je mesto začelo bolj odpirati, ker so bili časi mirni; staro ozidje z vratmi in stolpi je bilo odpravljeno, in ulice so se začele zunaj mesta dalje stegovati, in z novimi hišami zastavljati, in Ljubljana je postala bolj prijeten in zdrav kraj, zlasti kar se je od l. 1780 po cesarskim grabnu preobilna voda z močirja odpeljevala. Bolnišnica je bila prenesena na severni konec mesta, za nekaj let izročena usmilje-

nim bratam; za uboge in sirote je bilo oskerbovanje prenarajeno.

Čas velike francozke vojske v dneh cesarja Franca I. je tudi Ljubljani nanesel mnogoteri strah in marsiktero stisko. Pervikrat so Francozi prišli l. 1797 v Ljubljano, z njimi tudi general Bonaparte; pa čez mesec so jo ti neprijetni ptujci zopet pustili. Drugi pot so Francozi l. 1805 posedli Ljubljano, velike plačila in drugih davkov so tirjali od stanovavcov; po sklenjenim miru je bilo mesto zopet rešeno od stiskavcov. Pa l. 1809 je prišla Ljubljana s celo Krajnsko popolnoma v francozko oblast cesarja Napoleona; vsa vlada in sodnija je bila prenarajena, novi davki so bili vpeljani, v šolskih rečeh je bilo vse drugač vravnano, in v cerkvenih zadevah je marsikaj nastalo slabši. Ljubljana je bila sicer središe vsih ilirskih dežel! Marmont, vesoljni poglavar je tukaj stanoval; pa nagla sprememba denarstva zlasti papirnatiga in silni davki in zaperto tergovstvo so njeno premožnost zlo poterli. Veliko veselje je tedaj bilo, ko so l. 1813 zopet cesarski vojaki se mestu približali, in ko je potem cesar Franc I. svojo staro lastino spet vzel v posest. Ljubljana zdaj zopet dobila avstrijsanske naprave, in je postala sedež poglavarstva za Krajnsko in Koroško nar pred pod cesarskim poročnikom baronom Latermanam; šolske in cerkvene reči so bile djane na prejšnji red; v vsih rečeh pa se je kazala skerb očetovske vlade za zboljšanje svojih podložnikov. Posebne ljubezni rajnciga cesarja Franca I. se je Ljubljana smela hvaliti, zakaj večkrat jo je obiskal; l. 1821 je celo mnogo evropejskih vladarjev v posvet tukaj zbral; zlasti pa je mestu veliko dobroto skazal s posušenjem mokriga mahu. Ljubljana se je

od slej veliko polepšala in razširila, nove naprave v pospeh večji omike so se obudile, in tergovstvo in obertnijstvo se množi, zlasti kar je železnica sem došla. Nar novejši čas pod svetlim cesarjem Franc Jožefam I. jo je pod poglavarjem grofam Chorinsky-m storil zopet le središe krajnske dežele, pa ji nove dobrote obeta po vsakteri strani, po obudovanji vednost in omike, po podpori tergovstva in obertnije.

Hicinger.

Nektere vošila.

Slovenski Romar voši svojim ljubim Slovincam sploh vse dobro; — voši pa tudi še kaj posebniga, tode le iz prav dobriga namena. Za letos voši narprej

LJUBLJANČANAM?

De bi Ljubljana, ki se bela, to je lepa imenuje, v svoji notranji in zunanji podobi vedno lepši prihajala, ter domačim in ptujim prav prijetna postala. Zatorej voši svojimu ljubljenimu mestu nekte premembe, poprave in naprave, ktere, če ne naglo, naj bi se vsaj s časama gotovo speljale. N. p.:

1) De bi se za olepšanje nar bolj obiskovaniga prostora med špitalskim mostam in Franciš-kansko cerkvijo, — ki je skorej središe Ljubljanskiga mesta, — skerbelo. V ta namen naj bi se fasada visoke Franc. cerkve prav lepo prenovila in ozaljšala; s tem bi se očesu, ki jo z mosta ogleduje, prav prijetna in veličanska storila. —

Naj bi se na dalje mesnica, ki se na tem prostoru kar nič ne spodobi, odpravila, — ino z lepo visoko hišo nadomestila. Naj bi se tudi vertic, ki je té mesnici ravno nasproti, poleg vhoda v gledišne ulice, — v lep, zal, prijazen vertic s čedno ograjo — spremenil. Sploh pa, de bi se v mestu in v predmestjih vertne ograje tako speljale, de bi se noter viditi zamoglo; — zakaj le taki verti kinčajo mesto; nasproti pa so s celoma narejene ali zidane ograje človeškemu očesu nevošljivke in v mestih celo nepristojne.

2) Naj bi se v gledišnih ulicah stara, nerodna hiša pod števil. 39, imenovana „zum Rösselwirth“ odkupila, — odpravila; s tem silno obiskovana ulica razširila ino zlepšala.

3) De bi se v zvezdnim drevoredu, v osmerih, že obstoječih razdelkih, tam, kjer zdaj roznate gomilice stojé, začeli spominki za deželo zasluženih mož postavljati; kar bi bilo deželi v slavo, mestu pa tudi v zimskim času poseben in obstoječ kinč ljubljeniga drevoreda.

4) De bi se nasproti zvezdniga drevoreda in vštric poslopja in verta deželnega poglavarja proti nunski cerkvi, namesto zdajnih, malo pristojnih hiš (št. 30, 31, 32) eno samo velikansko poslopje vzdigniti hotlo, na pr. kakošno občje poslopje, ali pa, ko bi se ves ta prestor odkupil in glede na prihodnost za zidanje nove, dostojniši, obširniši cesarske hiše ali rezidencije deželnega poglavarja previdno perpravljaj. To za vso deželo pomenljivo poslopje bi se na tem — za tako zidanje nar bolj pripravnim prostoru v posebno čedni dostojni in veličanski podobi — z vertičem krog in krog — sozidati in speljati dalo, kar bi bilo zname-

nit in slaven kinč bele Ljubljane, pa tudi vse slovenske dežele.

5) De bi se čevljarski most, v lep, če mogoče v železen, vezan, viseči most prestvaril.

6) De bi se znamenje M. D., ki je nekdam stalo pred cerkvijo s. Jakoba, zopet na nar pripravniši kraj veliciga in lepiga prostora nazaj postavilo; — de bi lepa štatua prečiste Device, ki zdaj v cerkvi s. Jakoba pri zadnjim altarji pod oknam ponižno gostuje, zopet prišla na častitljivo, odperto, svoje mesto, ter veliko očitniši pričala, de Ljubljančani Marijo Devico, brez madeža spočeto, posebno častijo.

7) De bi se ozka, pa zelo obiskovana ulica med semenišem in knezoškofijskim poslopjem nekoliko razširiti dala; — kar — morebiti lahko storjeno — je zavoljo nekterih . . . reči zeló zaželjeno, in bi stolno cerkev lepo odperlo.

8) Naj bi se na somenjskim tergu že sicer čedna hranilnica vsaj za eno nadstropje vzdignila; ravno tako tudi de bi se zvikšalo tisto podslopje pod gradam, kjer so zdaj le za somenj majhine štacune, in de bi se v kako občjo potrebo obrnilo; postavim za muzeum, ki je v šolskim poslopji, kjer že tako prostora pomanjkuje, — tako nepristojno razdeljen; — ali pa za licealno znamenito bukvarnico, ki zdaj zastran ognja v nar nevarnišim kraji šolskiga poslopja biva.

9) Naj bi se zvito, dolgo in tesno predmestje sv. Petra s tem nekoliko odperlo in kolodvoru približalo, de bi se znana, stara Lovšova hiša, ravno poleg vhoda v sterma Blatno-vas, — odkupila, poderla in na tem prestoru naravnost proti kolodvoru dovelj obširna pot napravila. Ravno tako tudi od mesarskiga mosta poleg Irgličeve hiše

proti kolodvoru. Ob teh potah bi se čedne hiše hitro vzdigovale, in mesto bi se na prav pripravnemu kraju razširilo.

10) De bi se na Dunajski cesti tiste niske hišice, — kočice pred bolnišnico, namreč št. 70, 71, 72, odkupile in poderle, tako, da bi bil ves ta prostor, kakor je tukaj zelo potrebno, prost in odpert. Res je, lepo bi stalo namesto zdajne hišice, dvoriša in ohlevja pri „Kreuzwirthu“ kakšino novo ino veliko poslopje, ali veliko lepši, potrebniši in za mesto veliko vredniši bi bil tukaj prost in obširn odpert prostor, to toliko bolj, ker se mesto že zdaj na to stran vedno bolj razširja in vedno znamenitniši postati vtegne. Odperti prostor bi segal od bolnišnice noter do tempeljna protestantov; od nove čedne hiše pri stari pošti noter do velike Mediatovkne hiše; tako bi bil prostor dostojno velik, zračen in zaljšan z znamenjem presvete Trojice — posebna lepota Ljubljanskega mesta.

11) De bi verli Ljubljančani tisti prostor, ki je na zveršini tivoljskiga griča nad Cekinovim gradom in Šiško, — na kupi, kjer se nar lepši razgled krog in krog razprostira, — (veliko lepši kot na Rožnici, na gradu, ali na Golovcu;) — bolj kot do zdaj čislati, in s kako kapelico ali cerkvico s križa (zavoljo spremena gotiške stavbe) kronati in Bogu v čast posvetiti hotli. (Nektere drevesca (smrečje) zakrivajo to pripravno zveršino, ki se v podobi trivogelne kupe čez visočino Ljubljanskega gradu, Golovca in Rožnice vzdiguje. Naj se le drevesca odpravijo in hitro se bo pokazal nar lepši razgled v bližnjo Ljubljano in lepo okolico Ljubljansko, pa tudi krog in krog v ravnodne in gorate daljave lepe kranjske dežele.)

12) De bi se pri s. Krištofu, pri pokopališu toliko že umerlih Ljubljčanov, kjer bote tudi vi, moji ljubi, zdajni Ljubljčani! dolgo, dolgo v mertvaškim spanji — počivali, dostojin farovž sozidal, in duhoven, vsaj kak upokojen, ustanovil; tako, de bi bila v ti tolikanj pomenljivi cerkvici vsaki dan saj ena daritev sv. maše Bogu darovana, in veliko pobožne molitve za žive in mertve storjene. Naj bo to vošilo nekterim dobrotnikom posebno perporočeno. —

13) De bi Ljubljčanani vedno bolj skerbeli za snažnost, rednost po mestu; tako tudi za zunanjo lepoto hiš in cerkvá, in slednjič za letos še to: „de bi Ljubljčanani, pa tudi drugi Slovenci Rómarja prav ljubo sprejeli, mu prijazno pomoč skazovali in mu, zastran dobrovolnih vošil, vedno prijatli ostali.“

Rómar slovenski voši pa tudi verh vsiga do-
briga še posebej svojim

SLOVENCAM :

1) De bi svojo domovino, ktera, čeravno ne obširna, pa v svojim majhnim prostoru toliko različnih znamenitost, kakor maloktera druga tudi obširna dežela, s-hranuje: — čislali, ljubili — in ji vedno bili zvesti, hvaležni otroci.

2) De bi znamenitosti svoje domovine poiskati, pregledati in v njeno slavo svetu naznani hotli.

3) De bi se spominki, ki se simtertje pozabljeni, zanemarjeni najdejo, ohranovali in pred škodo in razpadam obvarvali.

4) De bi se v vsaki fari (nar pristojniši in gotovši v farovžih) zgodovinske bukve na-

pravile, v ktere bi se stare povedke, dogodbe do današnjiga časa znane, in zanaprej imenitniši prigodki vse fare od leta do leta vpisovali. To bi bilo začetik zgodovine posameznih fará, krajev, družin, oseb itd. in za splošno zgodovino vse dežele silno koristno.

5) De bi se v slovenskim jeziku bukvice z umazano tvarino ne spisovala, in tudi za kratkočasne bukvice, de bi se čedniši domišljije dobivale, kakor jih zdajni Kljukec ima; — to toliko bolj, ker je med ljudstvom povedka od Kljukca vse drugači znana, veliko čedniši in bolj smeha vredna.

6) Naj bi se nekatere nespametne in škodljive navade opustile, n. pr. po nekterih krajih navadna druga poroka, — ali oblihanje novozaročenih z vinom v imenu s. Trojice, M. D. itd., ktero nepotrebno, grešno opravilo pri svatovšinah ali starašina, ali pa kak pijan, malopriden piskač opravlja, kar je, naj se zgovarja, kakor se hoče, gotovo zeló zoper svetost ravno prej prejetiga s. zakramenta.

7) Naj bi pošteni svatje na ženitvanji ne pustili kakšnemu abotnemu, pijanemu, klafarskimu piskaču naprej moliti; ker godec, če prej še tako lepo moli, jo že na zadnje v smešno in norčavo rad zavije; — in tako namesti Boga hudič čast dobi.

8) Naj bi ženini in neveste v častiljiv dan svoje poroke ne pripustili godcam prenarodnih burk vganjati, se s svetih reči norčevati in nečedno, — o žalost velika, de se večkrat zgodi! — v pričo nedolžnih otrok — gerdo klafati in kvantariti.

Ako godec arovce in rezance v glavi nima, bo že vedel s spodobnim govorjenjem toliko smešnega povedati, de bodo svatje zadovoljni. Norčevanje s svetih reči, cerkvenih šeg, in pohujšljivo, umazano kvantanje pa ne bo novozaročenim nobene sreče prineslo, ampak bo le hudičev neték namesto žegna v hišo zavleklo.

9) De bi Slovenci nespametne, po kmetih večkrat silno gerde dostokrat zeló pohujšljive, pregrešne pustne šeme, kakor tudi nevarne igrače z miklavžem in parkeljnám opustiti hotli. —

10) De bi Slovenci — ker se pobožni imenujejo, — za čednost in lepoto tistih znamenj in kapelic poskerbeti hotli, ki se po slovenskim na potih simtertje v obilnim številu najdejo; — in sicer, de bi se nektere znamnja in podobe, ki so v silno slabim stanu, ali pa tako uborno zrezane ali namalane, de se memogredočimu namesto pobožnosti le smeh ali milovanje usili: odpravile, ter z boljšimi nadomestile. —

J. L.

(Vošila drugo leto dalje sledé.)

Lesica in rak.

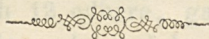
(Bazen.)

Lesica sreča raka na poti. Ko pa vidi, de se rak le počasno in nevkretno premika, začne okoli njega urno skakljati, ter mu norčvaje počasno hojo oponaša. Zasmehovani rak nekoliko pomišljuje, potem pa reče: Res je, de imaš kaj urne nožice, ali vendar, če se poskusiva, bom jest poprej na zveršini tega griča, kakor ti.

Ko lesica to sliši, se nasmeja, rekoč: „Naj poskušnja velja“ ter se hitro oberne in teče na vso moč po stermini na verh. (V tim hipu pa, ko se je lesica obrnila, se rak urno prime njeniga kosmatiga repa in ona ga ne vedama nese na verh.) Komaj perleti lesica do verha, se hitro oberne in gledé v dolino začne smejaje se, popraševati: Ho! ho! kje ste že preurni gospod rak? Nikjer še vas ni viditi. Kako dolgo bom še čakala, de do verha perlezete. Rak, — kteriga je lesica s svojim repam ravno na verh griča položila, se čversto oglasi, ter reče: Tukaj, na verhu sim, prežlahna, počasna lesica gospa! in čakam že, kdaj de bote za me popraševali. —

Lesica stermi in komaj verjame svojim očem. Osramotena zdaj hitro pobegne; rak pa je vesel, de je premedeno lesico prekanil, se zopet počasno premika po poti, ktero mu je lesica s potepenim repam dobro pomedla.

Bodi kakor hočeš zvit,
Zna te še kdo prekosit.

Kratkočasnice.

1.

Zastavica. — Nek gospod je imel zeló nevarniga jetnika. Njegov sosed pa zapazi, da jetnik ni zadosti zavarovan, zato pošlje gospodu kratko pismice z naslednjimi čerkami:

V^{da} P R I T, D N E I^a

Vprašam zdaj: Kdo je bil jetnik in kaj je sosed gospodu dopisal?

2.

„Smert je slajši, kakor med, mi je uni dan nek gorjanec pripovedoval, zakaj našimu rajnkimu očetu smo zadnjo uro medú ponujali, pa so vender rajši umerli, kot medu okusili.“

3.

Mati je s šibo kaznovala svojo nepokorno in termasto hčer. Hči se vije in joka, začuti pa, de ravno oče domu pride, zato glasno zakliče: „Oče! pomagajte, pomagajte, pridite pomagat!“ — Oče pride, vzame šibo in materi čversto pomaga. — Prav je storil moder oče, zakaj hči si je za vselej zapomnila, de od staršev potuhe imela ne bo.

4.

Angličan, vedno poln muh, pokliče k svoji smertni postelji stariga služabnika, in mu reče: „Tudi na te nisim pozabil, zapustil ti bom nekaj, de boš po moji smerti še enkrat lahko na moje zdravje pil; najdel boš svoje darilo tam le v uni omari, ktera naj tudi tvoja bo.“ — Po smerti tolikajn dobrotljiviga gospodarja gre služabnik v omaro preiskat in najde noter eniga slaneke ali arinka, ki zares vinske kapelce posebno potrebuje.

5.

Zakonski mož je ležal na smertni postelji nevarno bolan. Skerbi ga prestop na uni svet, zato strahama milo zdihuje. — Žena njegova, silno zoperna in vedno nadležna, k njemu pristopi, ga hoče tolažiti, rekoč: „Ljubi moj mož! nič se ne boj in nikar presilno ne žaluj, zakaj glej, saj bom tudi jest kmalo za teboj prišla in zopet bova skupej!“ — Al mož ji zaverne: „Tega pa že ne, to ne more biti; saj dobro veš, de sva le do smerti zavezo storila in de le toliko časa skupej ostaneva, de naju bo smert ločila.“ —

6.

Nekdo vpraša svojiga soseda: „Kaj je za nas več vredno, solnce ali luna?“ — „Luna, odgovori sosed, zakaj solnce nam le po dnevu sveti, ko je že tako zadosti svitlo; luna nam pa po noči sije, ko svitlobe posebno potrebujemo.“

7.

Vertnár bi rad lepe fijolice iz vertne lehe v cvetličnike presadil, pa nima nič praznih; gre torej k lončarju in ko jih 12 odbere, ga vpraša: Počim so? Po 4 krajcerje, odgovori lončar. Nič mu ne vterga vertnár, berž mu odšteje 8 šestic, in že hoče iti s plačano posodo, kar se spomni, da k' cvetličnikom grejo tudi taljarčiki, in jih urno ravno toliko odbere, ter lončarju pokaže, rekoč: Kaj ne oče! tí bodo pa poverh? — Naka, se lončarjeva hčerka oglasi, spodej bodo.

8.

Moder mož sreča kmetiškiga fanta, ki je imel po več uhanov v ušesu, več perstanov na

roki, več rut v žepih ali aržetih; zraven vsiga tega so se mu tudi iz nožnice svitli noži lešketali. Vstavi ga in ga vpraša: „Po čim prodajaš uhane, perstane, nože in rute?“ — Fant se zgovarja, de nima tega nič na prodaj. „Ne zameri mi tedaj, mu mož nazaj zaverne, zakaj mislil sim, de moreš biti kakšen kramar, ker te reči tako obilno in nepotrebno razkazuješ!“ —

9.

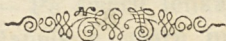
Oče pošlje sina v latinske šole. Po dokončanim spraševanju pride sin domu. Oče radovedin, koliko se je sin naučil, ga vpraša simtertje kako besedo, kaj de se to ali uno po latinsko pravi? Sin, ki se ni bil nič naučil, si hoče s tem pomagati, de je besede iz domačih kovati jel, in sicer tako, de so se vse na „ius“ končale. P. r. namesto miza je rekel: mizius; oče — očius; brat — bracius itd. —

Oče to visoko učenost kmalo prepazi, ter jo enako zaverne sinu nazaj, rekoč: „Ljubi moj Ignacius! idi v štalacius, vzemi tam vilacius in pojdi gnoj kidacius, jest za lenartacius ne bom več plačvavcius!“

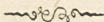
Vganka. (glej št. 1.) — Jetnik je bil medved in pisanje je bilo:

Med-ve-da za-pri-te, de ne u-i-de.

(Opómnim pa še, de preden je gospod to pisanje brati znal, je medved že davnej ušel!) —

PROŠNJA!

Slovenski Rómar se priporoči vsim Sloven-
cam in prosi domorodne pisatelje: „Naj mu
pridejo obilno v podporo, to toliko bolj, ker
slovenski Rómar želi s tvarino mnogoverst-
niga zapopadka svojim Slovincam vstreči in na
več strani koristen biti. Naj bi se tedaj dotični
izdelki zadosti zgodaj pošiljati hotli

Jerneju Lenček-u

*kaplanu v Žiréh (pri Idrii) začasnemu
vredniku slovenskiga Rómarja.*

PROŠNJA

Slovenski Bômar se pripravil vsim Slovan-
 cam in prosil homotodna pisatelja: "Naj mi
 pridejo ôblino v podporo; to toliko bolj, ker
 slovenski Bômar želi s trdnim mnogovrat-
 nima zapopadka svojim Slovanom vstati in na
 vse strani koristen biti. Naj bi se tedaj, domani
 izdelki zahosti zgodaj posiljan postil."

Jermijn klenek-un

Opisano v knjigi (pri izdaji) avtorstva

O b s e g.

	Stran.
Ogovor slovenskiga Rómarja	III
Prerokvanje za vsaki mesec	V
Dobe časov	VII
Rodopis avstrianske cesarske rodbine	IX
Koledar	XI
Sejmi	XXIII

Pobožne pesmi.

Božična	1
Sveti 3 kralji	2
Velikonočna	3
Vnebohod Kristusov	5
Binkoštna	7
Presvetimu R. Telesu	8

Aposteljni slovenske zemlje.

1. Sv. Marka in sv. Hermagora	10
2. Sv. Pavlin, sv. Virgili s sv. Modestam	12
3. Sv. Ciril in sv. Metodi	15
4. Škofa Martin Prener in Tomaž Krén	17

Prigodbe.

1. Oče na smertni postelji	23
2. Kaznjena kriva prisega	27

3. Silne sodbe	32
4. Prigodbe nekdanjih časov	42

Mnogoverstno.

Kje je Slovincov očetnjava	45
Hrepenjenje živine po železnici	48
Pójmo radi	52
Mladenčiku	53
Jok in smeh	54
Razvalina	55
Bela Ljubljana	56
Beli Ljubljaní se limbar podá	59
Zgodbe Ljubljanskiga mesta	60

Nektere vošila.

Ljubljančanam	70
Slovincam	74
—————	
Lesica in rak	76
Kratkočasnice	77

BEI

J. Giontini,

*Buch-, Kunst- und Musikalienhändler in Laibach
sind nachstehende Artikel in Auswahl stets
vorräthig:*

Gebetbücher.

Hauber, M., Sveti Post, ali premišljevanje in molitve za vsaki dan svetiga štiridesetdanjskiga posta. Poleg nemškiga. Mit 1 Stahlstich. Laibach 1847. 12 kr., Halblederband 24 kr. Lederband 30 kr., mit Goldschnitt 40 kr.

***H**vala božja, ali navod, kakó naj mlad kristjan Boga vsak dan časti in hvali. Molitne bukvice za mladost. 4. Auflage. Laibach 1856. 8 kr., in Papierband 12 kr., Lederband 30 kr., drgl. mit Goldschnitt 40 kr.

Jais, P. A., Jesus der Kinderfreund. Kleines Lehr-, Gebet- und Gesang-Büchlein für Kinder. Mit vielen Bildern. Laibach 1854. Steifband 12 kr., ungebunden 8 kr., in Lederband 36 kr., mit Goldschnitt 45 kr., in goldgepressten Pariser-Einband 30 kr., dergleichen mit Goldschnitt 36 kr.

***J**ais, P. A., Jezus prijatelj otrok, ali pustite priti k meni otročiče. Bukvice polne naukov, molitev in pésem, za svoje ljube farmančike spisal. Laibach 1854. Ungeb. 9 kr., in Papierband 12 kr., dergleichen mit Schuber 15 kr., Lederband 36 kr., mit Goldschnitt 45 kr. In eleganten Pariserband mit Goldpressung 30 kr. Mit Goldschnitt 36 kr.

*Dasselbe deutsch und krainisch. Laibach 1854. Ungeb. 16 kr., Papierband 24 kr., Lederband 40 kr., mit Goldschnitt 45 kr.

***Jaisa**, Eg. P., Bukvice polne molitev in lepih naukov za manji in veči mladost, kakor tudi za odraslene ljudi dobre. Poleg nemškiga. Mit vielen Holzschnitten. Laibach 1855. 3. Auflage. 12 kr. in Papierband 20 kr., Lederband 36 kr., drgl. mit Goldsch. 50 kr.

Jezusa in Marije dvoje naj svetejši serce. Molitevne bukve sa vse, ki Jezusovo in Mariino Serce pobožno častijo, in zlasti za brate in sestre téh neomadežanih Serc. Spisala po naj boljših izvirkih dva duhovna. Mit 3 Stahlstichen. 3te mit Marienliedern vermehrte Auflage. Laibach 1855. 40 kr., in Halblederband 54 kr., Lederband 1 fl. 10 kr., drgl. mit Goldsch. 1 fl. 40 kr.

***Kruh** nebeški, za otročiče. V pet koščikov razdeljen. Poleg nemškiga. Laibach 1855. Mit Bildern. Papierb. 8 kr. 1 Dutzend 1 fl. 30 kr.

Maria dobra mati pobožnih otrók. Mit 1 Titelkupfer. Laibach 1848. 10 kr., in Papierband 16 kr., Lederband 36 kr., drgl. mit Goldschnitt 50 kr.

***Nar lepši dan**, ali vredno praznovanje perviga svetiga Obhajila. Laibach 1854. 8 kr., Papierband ord. 12 kr., Papierband fein 15 kr., Lederband 36 kr., drgl. mit Goldschnitt 50 kr.

Pót v nebško domačijo. Mašne in obhajilne molitve za pobožne kristjane. Poleg nemškiga. Mit 1 Stahlstich. 2. Auflage. Laibach 1854. 40 kr., Halblederb. 54 kr., Lederb. 1 fl. 10 kr., drgl. mit Goldschnitt 1 fl. 40 kr.

Šlör, Dr., Jezus moje želje. Katóljske molitne bukve z nauki in napeljevanjem k pobožnimu življenju. Poleg nemškiga. 2. Auflage. Laibach 1850. Mit 1 Stahlstich. 30 kr., in Papierband 40 kr., Lederband 50 kr., drgl. mit Goldschnitt 1 fl. 20 kr.

*Dasselbe im kleinern Format. Laibach 1854. 24 kr., im Halblederband 36 kr., Lederband 45 kr., drgl. mit Goldschnitt 1 fl., Pariser-Einband mit eleganter Goldpressung 45 kr., mit Goldschnitt 54 kr.

Erbauungsbücher.

- Ahasver** večni popotnik. Pravlj. Laibach 1850. 3 kr. 1 Duzzend 30 kr.
- ***Čudapolna** podoba Matere božje v mestu Rimini na Rimskim. Mit Titelbild. Laibach 1850. 3 kr. 1 Dutzend 30 kr.
- ***Jeran, J. L., Sveti Juri** serčni vojšak. Serčnim slovenskim mladenčem. Laibach 1851. 8 kr.
- Jeran, L., Terpljenje** pravičniga in pokora grešnika, z nekterimi večnimi resnicami in pergodbami. Mit 1 Stahlstich. Laibach 1848. Steifband 20 kr.
- Keršanske drobtince** iz življenja svetnikov in družih pobožnih ljudi. Mit 1 Stahlstich. Laibach 1850. In Steifband 16 kr.
- Molitev** za ohranjenje nedolžnosti pred podobo presvete device Marije. 2. Auflage. Laibach 1846. 3 kr. Das Dutzend 30 kr.
- Nasledovanje** svetnikov božjih. Poduka polne povésti iz življenja svetnikov. Laibach 1849. Prämienband 45 kr.
- Nastran, P. J., Sveta pokóra** ali sedem postnih pridig, ktere je pridigoval v letu 1846. Laibach 1849. 16 kr., Steifband 20 kr.
- ***Osrečeni kristjani** svojimu novoizvoljenimu vikšimu pastirju, Papežu Piju IX., z popisam volitve, življenja in nastopa svetiga Očeta Pija IX. Mit Portrait. Laibach 1847. 8 kr.
- Pet svetih petkov mesca Sušca.** Steif geb. 12 kr.
- Pirhi** za device, ali molitve in nauki, ktere naj si pobožna devica in sleherna poštena žena večkrat k sercu vzame. Mit 1 Bild. Laibach 6 kr., 1 Dutzend 1 fl.
- ***Resnice** perve in nar potrebníši svete keršanske katoliške vere, za nar manjši učence. Brosch. 3 kr.
- Šlör, Dr., Napeljevanje** vesolno ali veliko spoved opravljati. Laibach 1844. 12 kr.
- ***Šmajdék, Shodni** Ogovori. Halbleinwandb. 1 fl. 20 kr.
- ***Šmida, Kr., Hirlanda** bretanjska vojvodnja ali zmaga čednosti in nedolžnosti. Po nemškim. Laibach. 12 kr.

Sveta devica in dekla Cita. Laibach 1846. 8 kr.

Življenje svétiga mladenča Alojzia Goncaga. Mit 1 Kupfer. Laibach 1846. 8 kr.

— svete device Teresije. Mit 1 Kupfer. Laibach 1846. 8 kr.

Zlate bukvice, to je napeljevanje k pobožnimu življenju in k pravi bogoljubnosti. Laibach 1847. 4 kr. 1 Dutzend 40 kr.

Varia.

***Bojték** ali pravljica od viteza v drevo vpreženega. 6 kr.

Canontafeln, 3 verschiedene Ausgaben, zu 12, 10 und 8 kr. pr. Exemplar.

Cataloge der öffentlichen Leihbibliothek: Hauptcatalog. 1846. Broschirt 10 kr. — Erster Nachtrag 1847. 10 kr. — Zweiter Nachtrag 1848. 6 kr. — Dritter Nachtrag 1850. 6 kr. — Vierter Nachtrag 1851. 6 kr. — Fünfter Nachtrag 1853. 10 kr.

Catalog der Musikalien-Leihanstalt (enthaltend bei 2000 Stücke.) Preis geheftet 6 kr.

***Centrih**, slovenski lepopsi in izgledi. 12 kr. Einzelne Blätter daraus, à 2 kr.

Cerkvica na skali. Pravljica. Laibach 1855. 3 kr.

***Dve igri** za slovensko gledišè: 1. Juran in Sofija, ali Turki pri Sisku. 2. Štepan Šubič, ali Bela IV. na Hrovaškim. Laibach 1850. Broschirt 10 kr.

***Fleišman**, Izglédi slovenskiga pisanja. 8 kr. 1 Dutzend 1 fl. 20 kr.

Hildegárdia, zveličana; dvakrat po nedolžnim v smert obsojena cesarica. 6 kr.

***Hitri Računar** pri kupovanju in prodajanju od 100 do 1000 reči z vinarji, krajcarji in goldinarji. Laibach 1855. Gebunden in Halblederband 24 kr., in Lederband 36 kr.

***Izglédi** za pervince, ki se brati in pisati ob enim učé. Spisala učenika na deželi. V Ljubljani 1855. 6 kr. Einzelne Blätter 2 kr.

- Kmetica in grofinja** Grizelda. Lep izgled poterpežljivosti in ponižnosti vsim ženam. 6 kr.
- ***Kratkočasne** igre z kvartami, številkami in družimi rečmi v družbah. Laibach 1850. 10 kr.
- ***Koledar** za Slovence, s podobami, k poboljšanju katol. Duha, za navadno leto 1855. Wien 1855 broschirt in eleganten Umschlag 24 kr. Steifband 30 kr.
- ***Kerški raki**, za kratek čas. Znadke ali anekdoti. Laibach 1855. 6 kr.
- Malavašič**, Fr., Erazem iz Jame. Povést. Mit Titelbild. Laibach 1845. 8 kr.
- * — **Oče Grof Radecki** c. k. Maršal, z jeklorezom. Laibach 1852. 12 kr.
- * — **Slovenska Slovnica** za prve slovenske šole v mestih in na deželi. Laibach 1849. Broschirt 12 kr.
- Némški** Pavliha v slovenski obléki. Bukve polne smešnih povést sa kratek čas poslovenjene. Laibach 1849. 12 kr.
- Podoba** presvéte Device Marie. Povest. Laibach 1855. 3 kr.
- Sajnske** bukve, prave egiptovške, od leta 1231, z razkladanjem sanj s perstavljenimi numari za tiste, ktorí hočejo svojo sréčo v loteriji poskusiti. Preis 10 kr.
- ***Stric Tomova** kočá, ali življenje zamorcov v robnih deržavah svobodne severne Amerike. Laibach 1854. 30 kr.
- ***Valjaveč**, M., Pesmi. Wien 1855. Broschirt in eleganten Umschlag 48 kr., in eleganten Leinwandband 1 fl. 30 kr. dergl. mit Goldschnitt 2 fl.
- ***Venček** za vezilne darila, ali vošilne pesmice o godovih, novim letu in drugih priložnostih. Brosch. 12 kr.
- ***Violice**. Zbirba prijétnih povest in kratkočasnic podučniga in pobožniga zapopádka za mlade in stare, z 28 podobami. (Iz „Koledarja za Slovence.“) V Ljubljani 1855. In Prämienband 18 kr., brosch. 16 kr.
- ***Vjetnik** na galeji. Lepa in podučnja polna povest s pristavkom življenja Sv. Vincenca Paulana. 6 kr.

Ferner empfehle ich nachstehende Werke einer gefälligen Beachtung.

Angelska služba za mladenče k sveti maši streči. Brosch. 3 kr.

Apostolska hrana bogoljubnim dana po branji apostolskih listov in drugih bukev svetega pisma za nedele in svetke cerkveniga leta. Spisal A. Slomšek. 2 dela. 2 fl. — Zusammen in Halbleder geb. 2 fl. 30 kr.

Caf, Or. Romarska palica po poti v večnost. 2 Theile in einem Bande in Leder gebunden 1 fl. 30 kr.

Drobtince za leto 1847 bis 1850 à 40 kr., 1851 bis 1854 à 48 kr., 1855. 1 fl. 20 kr.

Evangelii sv., z molitvami in branjem za vse nedele, praznike in imenitniši godove celiga leta. V Celji 1850. In Halblederband 1 fl. 20 kr. Lederband 1 fl. 40 kr. Lederband mit Goldschnitt 3 fl.

Granaški, L. Vodilo grešnikov. Laibach 1854. 2 Bände in Halbleinwandb. 1 fl. 40 kr.

Hrana evangeljskih nauk bogoljubnim dušam dana. Na vse nedele ino zapovedane praznike v leti, na svetlo dal A. Slomšek. 2 Theile 2 fl. — Zusammen in Halbleder geb. 2 fl. 30 kr.

Janežič Ant. Popolni Ročni Slovar slovenskega in nemškega jezika. 2 Bände. Klagenfurt 1850. 3 fl. 30 kr.

Kaffol, F. Domači ogovori po nedelskih Evangeljih za verne ljudi na deželi. 2 Theile. Klagenfurt 1853. 1 fl. 40 kr.

Keršansko devištvo. Potrebni nauki, izgledi in molitve za žensko mladost. Brosch. 24 kr. Halbleder 40 kr.

Krempl, A. Kratke Predge na vse nedele ino svetke celega leta. Gratz 1839. 2 Theile in Steifband 1 fl. 20 kr.

Robida, K. Domači zdravnik v navadnih boleznih človeka, poleg Hufelanda, Rusta, Tissota in drugih. Klagenfurt 1854. 40 kr.

Serf, A. Predge na use nedele no svetke celega keršansko katoliškega cirkvenega leta. Gratz 1835. 2 Theile in Steifband 1 fl. 50 kr.

Skrina nebeških zaklad za spokorne duše. Görz 1837. Halblederband 1 fl. Lederband 1 fl. 20 kr., mit Goldschnitt 1 fl. 40 kr.

Šmid, J. Zgodovinski Katekizem, ali celi keršansko-katoliški navk v resničnih izgledih in zgodovine za cerkev, šolo in dom. 3 Theile. Klagenfurt 1853. 3 fl. 24 kr., in Halblederband 4 fl.

Veriti, F. Shviljenje Svetnikov. Laibach 1844. 4 Halblederbände 4 fl.

Zalezia, Sv. Frz., Filoteja. 45 kr., in Halblederband 1 fl. 15 kr.

Breviarum Romanum etc. 4 Vol. 8. Viena. 1842. Ungeb. 10 fl., in Lederband 14 fl. 4 Vol. 4to Mechlinae 1848. Preis 25 fl. Dieses Brevier ist mit grossen Lettern gedruckt. 4 Vol. 8. Oeniponte 1848. Ungeb. 8 fl., in Lederband 12 fl. 4 Vol. 8. Compidonae 1849, in Lederband 14 fl. 50 kr.

Horae Diurnae etc. 18. Viena, in Lederband 2 fl., mit Goldschnitt 3 fl. 18. Compidonae. Lederband 2 fl. 20 kr., mit Goldschnitt 3 fl. 20 kr. 18. Mechlinae 1843. 2 fl. 20 kr., mit Goldschnitt 3 fl. 20 kr.

Missae Defunctorum etc. Fol. Vien. 1851, in Halblederband 2 fl. 24 kr., in Lederband 3 fl.

Missale Romanum etc. Fol. Vien. 1842, ungeb. 10 fl. In Lederband mit Schuber 18 fl., mit Goldschnitt und Schliessen 26 fl. Fol. Ratisbonae 1849, ungeb. 12 fl., in rothen Leder gebunden sammt Schliessen 20 fl. Dergleichen mit Goldschnitt 28 fl. — Kleinfolio Venetiis 1845. In rothen Lederband mit Goldschnitt 20 fl. — ordinär in rothen Lederband 15 fl. — NB. Das Proprium Missarum in neuester Auflage ist jedem Missale beigegeben.

Officium in navitate Domini etc. Officium für die Mette in der heil. Christnacht und für die Charwoche, nebst den Chormelodien und deutschen Rubriken, bearbeitet von R. Schlecht, gr. 8. Nördl. 1850, in Lederband mit Schuber 2 fl. 40 kr., dergl. in Goldschnitt 3 fl. 20 kr. 8. Viena 1841, in Lederband 2 fl., dergl. mit Goldschnitt 3 fl.

Missions-Predigten der ehrw. Väter aus der Gesellschaft Jesu Burgstaller, Lamberger, Schlosser. 2te Auflage. Luzern 1851. 1 fl. 20 kr.

Nachstehende Artikel sind bei mir stets in möglichst bester Qualität und Auswahl am Lager:

A. Schreibmaterialien.

Bleistiften feine und ordinäre, das Stück von $\frac{1}{2}$ fr. bis 7 fr. — Das Duzend zu 5, 6, 10, 18 fr. bis 1 fl. 20 fr.

Briefpapiere, weiße, blaue und verschiedenfärbige, in Quart- und Octav-Format, aus- und inländische. Das Buch zu 12, 20, 30, 36 bis 48 fr. — pr. Rieß von 2 bis 10 fl.

Das Stempeln des Briefpapiers mit Buchstaben, Namen, Kronen, Devisen ic. besorge gegen ein billiges Honorar.

— — mit Verzierungen, 3 bis 20 fr. pr. Bogen.

— — Ansichten von Laibach, lithographirt oder im Stahlstiche pr. Bogen 6 fr.

Zu allen Sorten Briefpapiere sind passende Couverte zu haben das Duzend von 6 bis 40 fr.

Federschneidemaschinen, Pariser, zu 2 fl. 20 fr.

Kanzlei- und Konzept-Papier. (Aus Graz et Fiume.) Feines und ordinäres in diversen Formaten das Buch zu 6, 7, 8, 9, 10, 12 bis 45 fr.; pr. Rieß von 2 fl. bis 18 fl.

Probekarteln auf gutem Papier zu verschiedenen Preisen.

Rechnentafeln, elastische, das Stück zu 4, 5 und 8 fr. Das Duzend 44, 54 fr. und 1 fl. 12 fr.

Griffeln dazu, das 100 zu 15, 18 fr., bunte zu 40 fr. Das Duzend von 4 bis 10 fr.

Schreibfedern, Wiener- und Hamburger-Kiele, der Bund zu 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 24 fr. bis 1 fl. 20 fr. in größeren Parthien noch billiger.

Schreibtheften, linirte, für Latein-, Deutsch-, Kanzlei- und Dictando-Schreiben, das Stück zu 1 fr., das Duzend 10 fr. — 100 Stück zu 1 fl. 24 fr.; unlinirte das Stück zu 1 bis 6 fr. Fleißtheften zu 4, 6 und 8 fr.

Siegellack, rothen und verschiedenfarbigen, Wiener, Mainzer und Pariser, fein und ordinär. Das Stück von 3 bis 15 fr., das Pfund von 24 fr. bis 3 fl.

Stahlfedern, in- und ausländische, das Duzend von 3 bis 12 fr. — in größeren Parthien noch billiger.

Griffeln dazu, das Stück von 1 — 15 fr. Das Duzend zu 6, 10, 15 fr. bis 2 Gulden.

Streusand, bronze, schwarzer, blauer und grüner, das Pfund von 6 bis 24 fr.

Tinte, schwarze in Fläschchen zu 2, 3, 6 bis 20 fr. Dergleichen für Stahlfedern (Alizarintinte) zu 8, 16 bis 30 fr. — rothe (aufgelöster Carmin), von 8 bis 24 fr.; blaue, grüne (aufgelösten Grünspan), gelbe (Gold) von 10 bis 20 fr. Tintenpulver das Packet 6 fr.

Vorschriften für verschiedene Schriftarten, das Blatt zu 2 fr.

B. Maler- und Zeichnungsrequisiten.

Farbenkästchen, feine und ordinäre, sortirt mit 12, 18 und 24 Farben — von 15 fr. bis 5 fl.

Haar-, Fisch- und Borstenpinsel in verschiedenen Qualitäten von 1 fr. bis 1 fl. 30 fr. pr. Stück.

Lineale, Reißschiene, Reißbretter, Winkelrahmen u. in verschiedenen Größen.

Malerleinwand, $\frac{1}{4}$ bis $\frac{8}{1}$ breite, halb-, und fertiggrundirte, die Elle von 1 bis 2 fl. 24 fr.

Oelfarben in Blasen, das Stück von 7 bis 27 fr.

Kadirgummi, das Stück zu 6 fr. Gummilasticum das Stück von 2 bis 10 fr.

Reißzeuge, feine, mittelfeine und ordinäre in verschiedenen Größen von 1 fl. 20 fr. bis 8 fl.

Zeichenbücher (Album) in eleganten Einband von 2 bis 3 fl.

Zeichenpapiere in verschiedenen Größen und Qualitäten, der Bogen von 2 bis 30 fr. Strohpapiere der Bogen von 3 bis 40 fr.

C. Verschiedene Artikel.

Atlasse, Landkarten und Erdgloben zu verschiedenen Preisen.

Bilder, heilige, in Packeten zu 100 Stücke, schwarze und colorirte, mit slavischen und deutschen Text von 12 fr. bis 5 fl. pr. Packet.

— — auf Blech gemalte, in verschiedenen Größen mit und ohne Goldrahmen von 20 fr. bis 8 fl.

☞ Hiervon besitze ich eine so bedeutende Auswahl, daß ich fast allen billigen Wünschen begegnen kann.

Bilderbücher für Kinder, mit und ohne A B C von 10 fr. bis 5 fl. — Für die Jugend mit deutschen oder französischen Texte von 20 fr. bis 8 fl.

Billeten und Visitkarten für verschiedene Fälle von 1 fr. bis 1 fl.

Crucifixe, gemalte, für Särge zu 3 und 6 fr.

— — mit und ohne Postamente von 30 fr. bis 4 fl.

— — auf Leinwand in Del gemalte 8 fl., in Goldrahmen von 6 bis 8 fl. Diese Bilder eignen sich, des billigen Preises halber, besonders für Schulzimmer.

Cölnerwasser, echtes, das Fläschchen zu 40 fr. bis 1 fl. 15 fr.

Fleißzettel, fein., auf gefärbten Papier. 2 Sorten. 100 Stück 20 fr. 4 Stück 1 fr. Dergleichen mit Golddruck 100 Stück 40 fr. 2 Stück 1 fr. — Deutsche das Hundert von 20 fr. bis 1 fl.

Fortepiano, neue und überspielte, mit 5 bis 7 Octaven, von 20 fl. bis 300 fl.

- Fracht- und Wechselbriefe**, 100 Stück von 40 fr. bis 1 fl. 20 fr. 1 Stück 1 fr.
- Gebetbücher**, in deutscher, frain., italien., lateinischer und französischer Sprache, für Jung und Alt, in bedeutender Auswahl zu verschiedenen Preisen.
- Goldleisten**, für Bilderrahmen, der Schuh von 5 fr. bis 30 fr.
- Gitarren und Violinen** von 3 bis 6 fl. Violinbögen von 15 bis 50 fr.
- Handlungsbücher**, in verschiedenen Sorten und Einbänden.
- Insectenpulver**, das Fläschchen zu 24 fr.
- Kalender**, als: Wand-, Schreib- und Taschenkalendar, von 6 fr. bis 2 fl.
- Kreuzwege**, heil., in 14 Stationen, in Del gemalt, sammt schwarzen Rahmen mit Aufsätzen und slavischen Unterschriften von 60 bis 120 fl. — auf Papier unter Glas und Rahmen von 24 bis 50 fl.
- Musikalien**, (besonders Kirchenmusik) für verschiedene Instrumente sind in großer Auswahl vorrätzig.
- Notenpapier** für Gesang, Violine oder Pianoforte mit 8 bis 20 Zeilen, das Buch zu 40 fr. 1 Bogen 2 fr. Notenrastrirsedern à 10 — 15 fr.
- Delgemälde** in verschiedenen Größen, als Heiligenbilder, Landschaften und Genrebilder. (Da ich mit mehreren geschickten Malern in Verbindung stehe, so nehme ich Bestellungen auf verschiedene Delgemälde an, und hafte dießfalls für solide Arbeit.)
- Pappdeckel und Kartenpapier**, das Stück von 2 bis 12 fr. Gefärbte Papiere, Goldborten für Buchbinder, Papparbeiter und Blumenmacher in großer Auswahl.
- Prämienbücher**, frain., in Packeten à 12 Stück enthaltend, theils Gebetbücher, theils Erzählungen, von 2 fl. bis 6 fl. Jedem Packete werden 100 Heiligenbilder gratis beigelegt.
- Spiele** für Gesellschaften, als: Aufschlag- und Ziehkarten (5 bis 10 fr.), Tombola und Lotto (48 fr. bis 2 fl.), Domino (30 fr. bis 2 fl. 24 fr.), Glocke und Hammer (18 fr. bis 1 fl. 20 fr.) u. a. m. Für Kinder: Zerlegbilder (von 24 fr. bis 3 fl.), Karten, — Figuren zum Aufstellen &c. &c.

Spielfarten feine und ordinäre, für Tarok (36 bis 42 fr.), Biquet (18 bis 24 fr.), Whist (26 bis 36 fr. pr. Spiel).

Berfebögen, frainische und deutsche, für Lebzelter und Zuckerbäcker, auf gefärbten und weißen Papier, der Bogen zu 4, 6 und 8 fr.

Schreibzeuge aus Holz, schwarz polirt von 24 fr. bis 1 fl. 30 fr. — Linirte Unterlagen (Faullenzer) in Stav, 4to. und Folio von 1 — 3 fr. pr. Stück. — Mundleim das Stück zu 3 — 6 fr. Federbüchsen aus Pappe oder Holz zu 3, 12 bis 20 fr. — Notizbücher. — Falzbeine zu 8 fr. — Messingkluppen für Blei- und Rothstifte zu 8, 10 und 12 fr. — Oblaten in Schachteln von 3 bis 6 fr. — Wäschmärktinte in Etui zu 48 fr. — Violin- und Gitarresaiten von 4 bis 8 fr. — Stammbücher in Papier-, Leder- und Sammitband von 40 fr. bis 8 fl. — Uhrblätter zu 3 fr. 10. 10.

Besonders gütigst zu beachten!

Bücher, Landkarten, Musikalien, Bilder; kurz, fast alle Artikel aus meiner Handlung werden gern sowohl in der Stadt als auch auf's Land zur Ansicht gesandt; jedoch sollen solche, falls sie nicht conveniren, unbeschädigt zurückgesandt werden. Schließlich empfehle ich mich zur Uebernahme aller Bestellungen, welche in's Geschäft einschlagen, unter Zusicherung der möglichst schnellen und prompten Effectuirung.

